

Vlaanderen
is landbouw & visserij

**PROGRAMMA VOOR
PLATTELANDSONTWIKKELING
VLAANDEREN 2007-2013 (PDPO II),
JAARVERSLAG 2014**

RAPPORT 2015

DEPARTEMENT
LANDBOUW & VISSERIJ

WWW.VLAANDEREN.BE/LANDBOUW

////////////////////////////////////

PROGRAMMA VOOR
PLATTELANDS-
ONTWIKKELING
VLAANDEREN 2007-
2013 (PDPO II)

Jaarverslag 2014

////////////////////////////////////

Auteur: Linn Dumez

Colofon

Samenstelling

Departement Landbouw en Visserij

Afdeling Monitoring en Studie

Verantwoordelijk uitgever

Jules Van Liefveringhe, Secretaris-Generaal

Depotnummer

D/2015/3241/191

Lay-out

Afdeling Monitoring en Studie

Druk

Vlaamse overheid

Voor bijkomende exemplaren neemt u contact op met

Afdeling Monitoring en Studie

Koning Albert II-laan 35 bus 40

Tel. 02 552 78 20 / Fax 02 552 78 71/ ams@lv.vlaanderen.be

Een digitale versie vindt u terug op

WWW.VLAANDEREN.BE/LANDBOUW/STUDIES

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt:

Dumez L. (2015) *Programma voor plattelandsontwikkeling Vlaanderen 2007-2013 (PDPO II), Jaarverslag 2014*, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel.

Graag vernemen we het als u naar dit rapport verwijst in een publicatie. Als u een exemplaar ervan opstuurt, nemen we het op in onze bibliotheek.

Wij doen ons best om alle informatie, webpagina's en downloadbare documenten voor iedereen maximaal toegankelijk te maken. Indien u echter toch problemen ondervindt om bepaalde gegevens te raadplegen, willen wij u hierbij graag helpen. U kunt steeds contact met ons opnemen.

Deze publicatie werd door het Departement Landbouw en Visserij met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt evenwel geen enkele garantie gegeven omtrent de juistheid of de volledigheid van de informatie in deze publicatie. De gebruiker van deze publicatie ziet af van elke klacht tegen het Departement Landbouw en Visserij of zijn ambtenaren, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van de via deze publicatie beschikbaar gestelde informatie.

In geen geval zal het Departement Landbouw en Visserij of zijn ambtenaren aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van de via deze publicatie beschikbaar gestelde informatie.

INHOUD

VOORWOORD.....	6
Samenvatting.....	7
1 Inleiding.....	10
2 Algemeen kader.....	11
2.1 Wettelijke bepaling plattelandsverordening	11
2.2 Algemeen kader	11
3 Programmamanagement.....	12
3.1 Wettelijke bepalingen plattelandsverordening	12
3.2 Communautair beleid	12
3.3 Toezicht en evaluatie	12
3.4 Beheer van het programma	12
3.5 Technische bijstand	14
3.5.1 Algemene technische bijstand	14
3.5.2 Vlaams Ruraal Netwerk	15
3.6 Voorlichting en publiciteit	18
4 Ongoing evaluatie.....	19
4.1 Wettelijke bepalingen plattelandsverordening	19
4.2 Inleiding	19
4.3 Evaluatieactiviteiten	20
4.3.1 Uitbestede studies	20
4.3.2 Studies uitgevoerd binnen de administratie	20
4.3.3 Andere	21
4.4 Netwerkactiviteiten	21
5 Financiële indicatoren.....	23
5.1 Inleiding	23
5.2 Wettelijke bepalingen plattelandsverordening	23
5.3 Financiële indicatoren	24
5.3.1 Overzicht uitgaven 2014	24
5.3.2 Terugvorderingen 2014	35
6 Indicatoren as 1 – Verbetering van het concurrentievermogen van de land- en bosbouwsector.....	37
6.1 Opleiding in de landbouw (maatregel 111-A)	37
6.2 Sensibiliseringsprojecten duurzame landbouw (maatregel 111-C)	39
6.3 Vestiging van jonge landbouwers (maatregel 112)	40
6.4 Bedrijfsadviesstelsel voor land- en tuinbouwers (maatregel 114)	43
6.5 Investeringsplan voor landbouwbedrijven (maatregel 121)	44
6.6 Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten (maatregel 123-A)	49
6.7 Deelname door landbouwers aan voedselkwaliteitsregelingen (maatregel 132)	50

6.8	Voorlichting en afzetbevordering van Vlaamse producten erkend als BOB/BGA/GTS (maatregel 133)	51
7	Indicatoren as 2 – Verbetering van het milieu en het platteland.....	52
7.1	Vergoeding natuur binnen en buiten NATURA 2000 (maatregelen 212 en 213)	52
7.2	Agromilieumaatregelen (maatregel 214)	54
7.3	Inrichtingsmaatregelen door landbouwers in kader van kaderrichtlijn water (maatregel 216)	65
7.4	Bebossing van landbouwgronden (maatregel 221)	66
7.5	Eerste totstandbrenging van boslandbouwsystemen op landbouwgrond (maatregel 222)	67
7.6	Niet-productieve investeringen in bossen (maatregel 227)	68
8	Indicatoren as 3 – De leefkwaliteit op het platteland en diversificatie van de plattelandseconomie.....	69
8.1	Investeringen met betrekking tot diversificatie van landbouwactiviteiten (maatregel 311)	69
8.2	Bevordering van toeristische activiteiten (maatregel 313)	73
8.3	Basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsbevolking (maatregel 321)	73
8.4	Dorpskernvernieuwing en –ontwikkeling (maatregel 322)	75
8.5	Instandhouding en opwaardering van het landelijke erfgoed (maatregel 323)	76
8.6	Intermediaire dienstverlening (opleiding en vorming van ruraal ondernemerschap) (maatregel 331)	76
9	Indicatoren as 4 – LEADER.....	79
9.1	Lokale ontwikkelingsstrategieën leefkwaliteit / diversificatie (maatregel 413)	79
9.2	Samenwerkingsprojecten met andere plattelandsgebieden (maatregel 421)	80
9.3	Werking plaatselijke groepen (maatregel 431)	81
10	Indicatoren health check en economisch herstelplan.....	83
10.1	Inleiding	83
10.2	As 1	83
10.2.1	Investeringen in landbouwbedrijven (maatregel 121)	83
10.2.2	Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en tuinbouwproducten (maatregel 123)	83
10.3	As 2	84
10.3.1	Agromilieumaatregelen (maatregel 214)	84
10.4	As 3	85
10.4.1	Investeringen met betrekking tot diversificatie van landbouwactiviteiten (maatregel 311)	85
FIGUREN		86
TABELLEN		88
BRONNEN		90
AFKORTINGEN		91
CONTACTPERSONEN		92
BIJLAGEN		94

VOORWOORD

Het Jaarverslag 2014 van het Programma voor Plattelandsontwikkeling Vlaanderen 2007-2013 (PDPO II) geeft, samen met de voorgaande jaarverslagen en de mid term evaluatie, een goed beeld van de uitvoering van PDPO II. Het jaarverslag is gebaseerd op de op Europees niveau vastgelegde indicatoren. Een selectie van die indicatoren wordt beschreven en geïllustreerd aan de hand van figuren en tabellen. Ook over de Health Check en het Economisch Herstelplan wordt gerapporteerd.

Aan dit jaarverslag ging heel wat voorbereidend werk vooraf. De beheersdiensten van de Vlaamse beleidsdomeinen Leefmilieu, Natuur en Energie en Landbouw en Visserij verzamelden en leverden het nodige cijfermateriaal. Ook de Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid en het Betaalorgaan van het Departement Landbouw en Visserij leverden bijdragen. De coördinatie van de opmaak van het jaarverslag gebeurde door de afdeling Monitoring en Studie van het Departement Landbouw en Visserij.

SAMENVATTING

Het PDPO II-jaarverslag 2014 geeft een beeld van de uitvoering van het tweede Vlaamse Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013. Ten gevolge van de N+2-regel kunnen de uitgaven van het PDPO II-budget nog doorlopen tot eind 2015. Ook in 2014 zijn er dus nog uitgaven gebeurd.

Dit rapport schetst eerst het algemene kader waarbinnen het programma opereert en focust op de wijzigingen die aan het programma zijn aangebracht. Daarna worden het programmabeheer en de evaluatieactiviteiten beschreven. De meeste aandacht gaat naar de monitoringgegevens van de verschillende maatregelen. Deze samenvatting beperkt zich tot die monitoringdata.

Financiële voortgang

Tussen 2007 en 2014 werd in totaal 739,3 miljoen euro uitgegeven (inclusief Health Check en Economisch Herstelplan). Dat is 98% van het geplande budget voor de gehele programmaperiode. In 2014 bedroegen de totale overheidsuitgaven 43,7 miljoen euro. Van die uitgaven ging 31% naar As 1-maatregelen, 45% naar As 2, 10% naar As 3 en 13% naar As 4. Budgettair gezien waren de belangrijkste maatregelen in 2014 beheerovereenkomst (BO) water (15%), LEADER lokale ontwikkelingsstrategieën (11%), opleiding (10%), investeringen in landbouwbedrijven (8%) en vestigingssteun voor jonge landbouwers (7%).

In 2014 werd binnen het Health Check-programma en het Economisch Herstelplan zo'n 6 miljoen euro uitgegeven. De totale uitgaven sinds 2010 komen daarmee op 45,7 miljoen euro.

As 1

Binnen As 1 ging 31% van de overheidsuitgaven van 2014 naar de maatregel opleidingen in de landbouw. De VLIF-maatregelen investeringen in landbouwbedrijven en vestigingssteun voor jonge landbouwers waren goed voor respectievelijk 25% en 23% van het budget.

Bij de opleidingen wordt een onderscheid gemaakt tussen cursussen (starters- en vormingscursussen), korte vorming en sensibiliseringsprojecten. De cursussen draaiden in 2014 vooral rond management- en marketingvaardigheden en ICT. In totaal werden 4.929 (niet-unieke) deelnemers geregistreerd en werden 4.206 diploma's en getuigschriften uitgereikt. In de periode 2007-2014 namen 19.183 unieke personen deel aan de cursussen en werden 38.297 diploma's en getuigschriften uitgereikt.

De korte vormingssessies trokken in 2014 152.101 (niet-unieke) geïnteresseerden. De thema's management- en marketingvaardigheden en landschapsbehoud/milieubescherming konden op de meeste deelnemers rekenen.

De demonstratieprojecten duurzame landbouw telden in 2014 9.513 deelnemers. De meesten volgden een demoproject rond landschapsbehoud/milieubescherming of productkwaliteit. In de periode 2007-2014 werden samen 107.973 (niet-unieke) deelnemers bereikt.

Op de maatregel vestigingssteun voor jonge landbouwers werden in 2014 94 nieuwe dossiers goedgekeurd. De totale vestigingskosten (de som van de overheidssubsidie en de privébijdrage) van

deze dossiers bedragen 16,8 miljoen euro. De meeste dossiers gaan om gemengde, melkvee- en varkensbedrijven. In de periode 2007-2014 kregen 1.114 jonge landbouwers PDPO II-vestigingssteun.

Onder de maatregel bedrijfsadviesstelsysteem werden in 2014 geen nieuwe adviesaanvragen meer goedgekeurd. Wel kregen 659 eerder goedgekeurde BAS-adviezen (PDPO II) en drie dossiers uit de vorige programmaperiode (PDPO I) een subsidie uitbetaald. In totaal werden 7.098 landbouwers gesteund in de periode 2007-2014.

In 2014 werden 2.156 nieuwe investeringsdossiers goedgekeurd, met een totaal investeringsvolume van 313 miljoen euro. De meeste dossiers kwamen van gemengde, melkvee- of tuinbouwbedrijven. In de periode werden 15.511 dossiers goedgekeurd die waren ingediend onder PDPO II-regelgeving.

Er werd vorig jaar geen nieuwe oproep voor agrovoedingsprojecten gedaan, waardoor er ook geen nieuwe projecten werden goedgekeurd. In de periode 2007-2014 ontvingen 69 unieke bedrijven steun vanuit de maatregel verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten.

Binnen de maatregel deelname aan voedselkwaliteitsregelingen werden in 2014 254 biologische producenten uitbetaald die het jaar voordien een steunaanvraag hadden ingediend. Daarnaast kregen 27 producenten van Brussels grondwitloof (Beschermd Geografisch Aanduiding, BGA) of Vlaams-Brabantse tafeldruif (Beschermd Oorsprongsbenaming, BOB) een subsidie. Sinds de start van de maatregel kregen 349 unieke biologische bedrijven een subsidie, net als 46 producenten van Brussels grondwitloof of Vlaams-Brabantse tafeldruif.

Binnen de maatregel voorlichting en afzetbevordering van Vlaamse producten erkend als BOB/BGA/GTS werden de voorbije jaren twee programma's ondersteund: één voor de Vlaams-Brabantse tafeldruif en één voor het Brusselse grondwitloof. Vorig jaar voerden die programma's vier acties uit. In de periode 2007-2014 werden samen 19 acties gesteund.

As 2

De budgettair belangrijkste As 2-maatregel in 2014 was BO water (34% van de uitgaven). Daarna volgden verwarringstechniek (10%), BO perceelsrandenbeheer (9%), BO kleine landschapselementen (7%) en BO erosiebestrijding (7%).

In 2014 ontvingen 693 unieke landbouwbedrijven een vergoeding natuur, samen goed voor een oppervlakte van 2.198 hectare waarvan 954 hectare in Natura 2000-gebied. Sinds de start van PDPO II werd voor 2.429 unieke landbouwbedrijven een vergoeding natuur uitbetaald.

Het totale areaal agromilieumaatregelen bedroeg in 2014 44.842 hectare en er liepen 8.971 contracten. Met zo'n 38% van het totale areaal vormde de BO water de grootste maatregel in 2014. Daarna volgden verwarringstechniek (18%), vlinderbloemigen (10%), hectaresteen biolandbouw (9%) en BO erosiebestrijding (8%). In totaal hadden 6.440 bedrijven een of meerdere agromilieumaatregelen lopen, op een totaal uniek areaal van 44.269 hectare. Van dat unieke areaal was 2.897 hectare gelegen in Natura 2000-gebied, 688 hectare in VEN-gebied en 582 hectare in LFA-gebied.

Er werden geen nieuwe projecten meer goedgekeurd voor de maatregel inrichtingsmaatregelen in het kader van de kaderrichtlijn water. In de periode 2007-2014 kregen vijf projecten steun.

Voor de maatregel bebossing van landbouwgronden werden in 2014 12 nieuwe dossiers goedgekeurd. Deze dossiers zijn samen goed voor een te bebossen oppervlakte van 15,81 hectare. De totale, onder PDPO II-regelgeving beboste of te bebossen oppervlakte landbouwgrond komt daarmee op 281 hectare.

Er zijn in 2014 vijf aanvragen voor boslandbouwsystemen goedgekeurd. Samen zijn deze contracten goed voor een oppervlakte van 23,02 hectare. Sinds de start van de maatregel in 2012 zijn er 17 projecten goedgekeurd, samen goed voor 38,21 hectare.

166 nieuwe aanvragen voor niet-productieve investeringen in bossen kregen in 2014 goedkeuring, waarvan 55 binnen de submaatregel bebossing/herbebossing en 111 binnen de submaatregel ecologische bosfunctie. Voor beide submaatregelen samen kregen in de periode 2007-2014 950 unieke bosbeheerders een vergoeding.

As 3

Er werden 385 nieuwe diversificatiedossiers goedgekeurd in 2014, samen goed voor een investeringsvolume van 15,6 miljoen euro. Het ging voornamelijk om investeringen in hernieuwbare energie. In de periode 2007-2014 werden 2.261 PDPO II-dossiers goedgekeurd.

Binnen de meeste maatregelen van de gebiedsgerichte werking van As 3 werden geen nieuwe projecten meer goedgekeurd in 2014. Enkel voor instandhouding en opwaardering van het landelijke erfgoed kregen 16 nieuwe projecten goedkeuring. In de periode 2007-2014 werden voor de maatregel bevordering van toeristische activiteiten in totaal 64 projecten goedgekeurd. Voor basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsbevolking waren dat er 49, waarvan 1 voor de submaatregel ontwikkeling van de paardenhouderij. Binnen dorpskernvernieuwing en -ontwikkeling kregen 76 projecten goedkeuring, voor instandhouding en opwaardering van landelijk erfgoed 108, en voor intermediaire dienstverlening 63 projecten.

As 4

In 2014 werden geen nieuwe Leaderprojecten meer goedgekeurd. Het totaal aantal goedgekeurde projecten blijft voor de periode 2007-2014 op 599.

Er werden ook geen nieuwe samenwerkingsprojecten meer goedgekeurd, zodat het totale aantal projecten in de periode 2007-2014 op 14 blijft staan, waarvan vier interterritoriale en tien transnationale samenwerkingsprojecten. Bij de samenwerkingsprojecten zijn in totaal 32 (niet-unieke) PG's betrokken, waarvan 19 Vlaamse.

Onder de noemer werking plaatselijke groepen werden in 2014 268 activiteiten gesteund. Daarmee komt het totaal op 1.952 activiteiten tussen 2007 en 2014.

1 INLEIDING

Het voorliggende jaarverslag schetst een beeld van de uitvoering van het Programma voor Plattelandsontwikkeling Vlaanderen 2007-2013 (PDPO II) in 2014. Het PDPO II werd bij beschikking C(2007)5555 van 13 november 2007 goedgekeurd door de Europese Commissie en later gewijzigd bij beschikkingen C(2009)1662 van 13 maart 2009 en C(2009)10181 van 11 december 2009. Via volgende link kan het volledige programmadocument geraadpleegd worden: www.vlaanderen.be/pdpo.

Welke thema's een jaarverslag hoort te behandelen, wordt bepaald in de plattelandsverordening (verordening (EG) nr. 1698/2005), artikel 82, 2a) tot g) en werd meer gedetailleerd beschreven in de EU-Richtsnoeren (Europese Commissie, 2006).

In feite komen de bepalingen voor het jaarverslag neer op een kwantitatieve rapportering over de uitvoering van het programma, aan de hand van door de Europese Commissie vastgelegde indicatoren. In dit jaarverslag werd een selectie van die output- en resultaatindicatoren opgenomen en beschreven. Daarnaast wordt een beschrijving gegeven van de uitvoeringsomstandigheden, de werkzaamheden op vlak van monitoring en evaluatie, en de maatregelen genomen door de beheersautoriteit en het toezichtcomité om tot een goede programma-uitvoering te komen.

Waar relevant wordt bij elk hoofdstuk van dit jaarverslag verwezen naar de betreffende wettelijke bepaling die van toepassing is. De door de Europese Commissie gevraagde indicatoren tabellen (Europese Commissie, 2009) vormen een bijlage bij dit rapport.

2 ALGEMEEN KADER

2.1 WETTELIJKE BEPALING PLATTELANDSVERORDENING

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82, 2a)

Elke verandering van de algemene omstandigheden die een rechtstreekse invloed heeft op de voorwaarden voor de uitvoering van het programma, en elke wijziging van het communautaire kader en nationale beleid dat gevolgen heeft voor de coherentie tussen de bijstand van het ELFPO en die van de andere financieringsinstrumenten

2.2 ALGEMEEN KADER

Het PDPO II loopt op zijn einde. Dat laat zich zien in de uitvoering van de maatregelen (zie verder), maar ook in de voorbereiding van PDPO III in 2014.

In 2014 werd één wijziging aan het PDPO II ingediend bij de Europese Commissie. Het ging om een notificatiewijziging in het kader van artikel 6(1)(c) van de verordening 1974/2006: "Wijziging aan de financiële verdeling binnen As 1, As 2 en technische bijstand". De wijziging werd ingediend op 26 juni 2014 en betrof een transfer van middelen binnen As 1 (budget van maatregel 114 naar maatregelen 111 en 121), binnen As 2 (budget van maatregel 221 naar 227) en vanuit Technische Bijstand naar As 1 (budget van Technische Bijstand naar maatregel 121). De wijziging werd op 3 februari 2015 goedgekeurd.

In 2014 werd veel energie gestoken in de voorbereiding en de goedkeuring van PDPO III. In januari werd het programmadocument goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Daarna werd het document verder uitgewerkt conform de Europese vormvereisten en ingegeven in het digitale uitwisselplatform van de Commissie (SFC2014). In april werd, daags na de officiële indiening van de partnerschapsovereenkomst, PDPO III officieel ingediend bij de Europese Commissie.

Ondertussen kregen alle betrokken beheersdiensten opleiding en begeleiding bij de voorbereiding van de implementatie van de maatregelen. De Vlaamse wetgeving voor de maatregelen werd opgemaakt, de IT-programma's werden ontwikkeld, interne richtsnoeren en dergelijke werden uitgeschreven, etc.

In het najaar van 2014 vond een zeer intensieve onderhandelingsprocedure met de Commissie plaats om alle openstaande vragen en bevindingen te beantwoorden met het oog op de goedkeuring van PDPO III. Midden december gaf de Commissie groen licht voor PDPO III. De definitieve goedkeuring volgde via een uitvoeringsbesluit van 13 februari 2015.

3 PROGRAMMAMANAGEMENT

3.1 WETTELIJKE BEPALINGEN PLATTELANDSVERORDENING

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82, 2 f)

Een verklaring over de inachtneming van het communautaire beleid in het kader van de bijstand, inclusief informatie over de ondervonden problemen en over de maatregelen die zijn genomen om deze aan te pakken

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82, 2 e)

De maatregelen die de beheersautoriteit en het toezichtcomité hebben genomen om de kwaliteit en de doeltreffendheid van de uitvoering van het programma te waarborgen, en met name:

- *De activiteiten op het gebied van toezicht en evaluatie;*
- *Een samenvatting van de grote problemen die bij het beheer van het programma zijn ondervonden, en de maatregelen die eventueel, al dan niet naar aanleiding van overeenkomstig artikel 83 gemaakte opmerkingen, zijn genomen;*
- *Het gebruik van technische bijstand;*
- *De maatregelen die zijn genomen om overeenkomstig artikel 76 bekendheid aan het programma te geven.*

3.2 COMMUNAUTAIR BELEID

Alle communautaire voorstellen op het gebied van mededinging, de plaatsing van overheidsopdrachten, milieubescherming en –verbetering, de bevordering van de gelijkheid van mannen en vrouwen en non-discriminatie werden in acht genomen.

3.3 TOEZICHT EN EVALUATIE

Via een schriftelijke procedure werd het Toezichtcomité in juni 2014 geconsulteerd over:

- PDPO II jaarverslag 2013
- Wijziging PDPO II: financiële transfers binnen As 1 en As 2 en van technische bijstand naar As 1 om beter aan te sluiten bij de reële uitgaven (en zo de toegewezen middelen per maatregel optimaal te gebruiken) (zie 2.2).

Het Strategisch Monitoringsrapport 2014 van België werd ingediend in oktober 2014.

3.4 BEHEER VAN HET PROGRAMMA

Het Uitvoeringscomité PDPO II vergadert op regelmatige basis. In het Uitvoeringscomité zijn de beheersautoriteit (Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid of CCEP) en alle beheersdiensten

vertegenwoordigd alsook het Betaalorgaan, de interne audit, het Vlaams Ruraal Netwerk en de afdeling Monitoring en Studie. In 2014 kwam naast de vaste PDPO II-items steeds meer de voorbereiding van PDPO III aan bod.

De vergaderingen van 2014 vonden plaats op 17 januari, 24 februari, 24 maart, 28 april, 28 mei, 23 juni, 18 juli, 23 september, 2 december en 18 december.

Vaste onderwerpen op de agenda waren:

- Briefing door en afspraken met het Betaalorgaan (onder andere bespreking financiële voortgang PDPO II);
- Mededelingen vanuit CCEP (onder andere verslaggeving Rural Development Committee);
- Vlaams Ruraal Netwerk;
- Monitoring en evaluatie;
- Voorbereiding PDPO III.

Deze agenda werd aangevuld met onderwerpen die op dat moment actueel waren of bijzondere aandacht vroegen, zoals de controlestatistieken, de borgingsverklaring, error rates, etc. Grote aandacht ging naar de voorbereiding van PDPO III, de verwerking van de bemerkingen van de EC op het ontwerpprogramma,... Het Uitvoeringscomité heeft via een gedeeld elektronisch platform toegang tot alle relevante documenten.

Grote problemen met betrekking tot de uitvoering van PDPO II hebben zich in 2014 niet voorgedaan.

Het jaarlijkse overleg tussen de Europese Commissie en de beheersautoriteit, zoals voorgeschreven door Verordening 1698/2005, ging door op 23 februari 2015. De vergadering vond plaats in de kantoren van CCEP (Ellipsgebouw Brussel). Volgende agendapunten werden besproken:

- Financiële voortgang PDPO II;
- Beheer en monitoring van het programma (Jaarverslag 2013, Toezichtcomité, beheer problemen, bekendheid maatregelen, controle, error rates);
- Wijzigingen aan het programma (o.m. voorbereiding afsluiting van PDPO II);
- Vlaams Ruraal Netwerk;
- Varia.

De verslaggeving over dit overleg gebeurt door de Europese Commissie.

Aanpak ter vermindering van de foutenpercentages en bevordering van de controleerbaarheid

De voorbije jaren hebben het betaalorgaan, de beheersautoriteit en de beheersdiensten heel wat inspanningen geleverd om de Europese problematiek van de error rates en de controleerbaarheid van het ELFPO-fonds aan te pakken. Ook in 2014 hebben de Vlaamse autoriteiten de Commissie op de hoogte gebracht over de uitvoering van het actieplan inzake error rates. Een update van dit actieplan werd aan de Commissie bezorgd op 13/02/2014 en 18/09/2014.

Het actieplan omvat zowel maatregelen van PDPO II als van PDPO III. Voor PDPO II werd naar aanleiding van de controlestatistieken gevraagd aan de beheersdiensten om hun maatregelen terug te evalueren op veel voorkomende fouten.

In het nieuwe programmadocument van PDPO III werd omschreven welke mogelijke risico's het betaalorgaan en de beheersautoriteit gedetecteerd hebben bij de opmaak van elke (sub)maatregel en

welke corrigerende acties de betrokken beheersdienst voorstelt. Deze evaluatie-oefening vond hoofdzakelijk in 2013 plaats, maar werd tijdens de goedkeuringsprocedure van PDPO III en de voorbereiding van de implementatie verder opgevolgd.

3.5 TECHNISCHE BIJSTAND

In het PDPO II zijn binnen het onderdeel technische bijstand twee maatregelen voorzien:

- Algemene technische bijstand
- Ruraal netwerk

Tabel 1 geeft een overzicht van de betalingen in 2014 in het kader van technische bijstand.

Tabel 1 Overzicht betalingen technische bijstand PDPO II 2014

	ELFPO (euro)	Vlaams Gewest (euro)	Totale overheidssteun (euro)
Algemene technische bijstand			
11 voorbereiding	0	0	0
12 beheer	0	0	0
13 toezicht	0	0	0
14 evaluatie	112.038,64	112.038,54	224.077,18
15 voorlichting	290,30	290,30	0
16 controle mbt verleende bijstand	0	0	0
17 provincies	55.453,25	55.453,21	110.906,45
Totaal algemene technische bijstand	167.782,19	167.782,05	335.564,24
Ruraal netwerk			
2.1 beheer	0	0	0
2.2 uitvoering actieplan	65.635,46	65.635,30	131.270,76
Totaal ruraal netwerk	65.635,46	65.635,30	131.270,76
ALGEMEEN TOTAAL	233.417,65	233.417,35	466.835,00

3.5.1 Algemene technische bijstand

Binnen deze maatregel kaderen centrale uitgaven op het gebied van voorbereiding, beheer, toezicht, evaluatie en voorlichting door de beheersautoriteit.

Evaluatie

De uitgaven hebben betrekking op de loonkosten voor de beleidsondersteuner plattelandsontwikkeling die instaat voor de monitoring en evaluatie van PDPO II. Daarnaast waren er in 2014 ook uitgaven in kader van een studie rond de impact van beheerovereenkomsten op de biodiversiteit in Vlaanderen en de ex ante evaluatie van PDPO III.

Voorlichting

De uitgave heeft betrekking op een activiteit waarbij aan de diensten betrokken bij de uitwerking van PDPO III-maatregelen toelichting werd gegeven over de nieuwe Europese regelgeving, de wijzigingen binnen de huidige programmaperiode,...

Provincies

De provincies staan in voor de uitvoering en begeleiding van de gebiedsgerichte werking en ontvangen hiervoor een financiële bijdrage.

3.5.2 Vlaams Ruraal Netwerk

Er werd aangenomen dat PDPO III in de loop van 2014 zou goedgekeurd worden door de Europese Commissie, en ook effectief van start zou kunnen gaan. Maar zoals eerder aangegeven kreeg het Vlaamse PDPO III pas op 13 februari 2015 groen licht van de Europese Commissie. Daardoor was 2014 ook voor het Vlaams Ruraal Netwerk een overgangsjaar.

Voor verslagen en foto-impresies van de activiteiten kan men op de website (www.ruraalnetwerk.be) terecht.

3.5.2.1 Organisatie

Studiedagen en infomomenten

In 2014 werden tien studie- en informatiedagen georganiseerd, al dan niet voor het grote publiek. Gezien de overgang van PDPO II naar PDPO III koos het Vlaams Ruraal Netwerk ervoor om vooral activiteiten te organiseren rond het nieuwe PDPO, ook al was de informatie nog onder voorbehoud.

Een eerste activiteit, "Networking for Innovation in the 2014-2020 RDPs", werd georganiseerd op 18 en 19 maart 2014. In Gent verzamelden bijna 80 geïnteresseerden om samen met het Vlaams Ruraal Netwerk, het Europees Contact Point voor Plattelandsontwikkeling (ENRD CP) en het European Innovation Partnership Service Point (EIP SP) na te denken over wat kan begrepen worden onder "innovatie bespoedigen". Dit is namelijk een nieuwe taak voor de nationale rurale netwerken in de programmaperiode 2014-2020.

Op 17 juni trok het Vlaams Ruraal Netwerk richting Limburg (Maaseik) voor de studiedag "Landbouwer in de wereld". Er werd stilgestaan bij hoe landbouwers op verschillende maatschappelijke noden kunnen inspelen, bijvoorbeeld door zich in te zetten als zorgboer(in), door aan landschapsbeheer te doen, ...

In het najaar van 2014 organiseerde het Vlaams Ruraal Netwerk acht infosessies over het nieuwe GLB. Een 1.600-tal aanwezigen (in totaal) kreeg de meest recente en praktische informatie rond Pijler I en Pijler II van het GLB mee. Hierbij werd naast het algemene kader ook ingegaan op praktische voorbeelden en richtlijnen voor de landbouwers zelf.

Excursies en uitwisselingen

Er werd één excursie georganiseerd voor de leden van de Vlaamse en Waalse Plaatselijke Groepen. Oorspronkelijk stond een opleiding gepland voor de nieuwe Plaatselijke Groepen, maar aangezien de Plaatselijke Groepen van PDPO III in 2014 nog niet werden opgericht, werd hiervan afgezien. In de plaats daarvan heeft het Vlaams Ruraal Netwerk samen met de collega's van het Waals Ruraal Netwerk op 28 augustus een contactdag georganiseerd waar leden en coördinatoren van Vlaamse en Waalse Plaatselijke Groepen elkaar konden ontmoeten.

Interne evenementen

In 2014 werden geen interne infomomenten georganiseerd.

Andere

In het voorjaar van 2014 heeft het Vlaams Ruraal Netwerk verschillende (potentiële) stakeholders en partners bezocht. Na een voorstelling van de werking van het Vlaams Ruraal Netwerk, werd gekeken of en in welke mate samenwerking met de stakeholders mogelijk is. Ook werd nagegaan of de betrokken stakeholders interesse hebben om deel te nemen aan actiegroepen en/of te zetelen in een nog op te richten stakeholderscomité.

Naar analogie met de Nederlandse kijkdagen stelden op 11 mei 2014 verschillende promotoren hun projecten open voor het grote publiek, onder de noemer 'Europa in je buurt'. In Vlaanderen werd deze dag gezamenlijk georganiseerd door de verschillende Europese fondsen (ELFPO, ESF, EFRO en EFMZV). Op zondag 11 mei werd in elke provincie met uitzondering van Limburg een activiteit georganiseerd.

In januari 2015 vond Agriflanders plaats, de tweejaarlijkse land- en tuinbouwbeurs in Gent. Het Vlaams Ruraal Netwerk organiseerde een studiedag (op 15 januari 2015) rond het nieuwe GLB en PDPO III. Ook de stand van het Departement Landbouw en Visserij was opgebouwd rond deze thema's. De voorbereidingen voor zowel de studiedag als de beursstand werden in het najaar van 2014 getroffen.

Net als in 2012 heeft het Vlaams Ruraal Netwerk in 2013-2014 zijn medewerking verleend aan de wedstrijd Vrouwelijk Talent op het Platteland van KVLV. Deze resulteerde eind maart 2014 in de prijsuitreiking (meer info op www.talentophetplatteland.be).

Daarnaast heeft het Vlaams Ruraal Netwerk waar mogelijk en waar nodig mee gewerkt aan de voorbereiding van het nieuwe PDPO-programma en het overkoepelende partnerschapsakkoord.

Aangezien 2014 een overgangsjaar was en het Vlaams Ruraal Netwerk een druk jaar heeft beleefd, werd beslist om de evaluatie van de werking van het Vlaams Ruraal Netwerk in de PDPO II-periode uit te stellen naar 2015.

3.5.2.2 Communicatie

Website Vlaams Ruraal Netwerk

Op 26 juni 2014 werd de nieuwe website van het Vlaams Ruraal Netwerk online geplaatst. Naast een opfrissing van de *look* werd de opdeling van de projectendatabank aangepast.

De website werd minstens wekelijks inhoudelijk aangepast en aangevuld met verslagen van bezoeken en deelnames aan studiedagen, verslagen van vergaderingen en informatie over de voorbereiding van het nieuwe GLB. Alle info omtrent studiedagen, belangrijke deadlines etc. kon ook teruggevonden worden in de agenda.

In 2014 telde de website 100.112 *pageviews*. Dit is meer dan drie keer zoveel in vergelijking met 2013. Wellicht heeft dit te maken met het feit dat de GLB-infociches op de website van het Vlaams Ruraal Netwerk te raadplegen waren in het najaar van 2014. Tijdens de GLB-infosessies en in verschillende media werd naar deze webpagina verwezen.

De projectendatabank is in 2014 verder aangevuld. Er zijn nu een 900-tal As 3-, Leader- en samenwerkingsprojecten te raadplegen via de webstek.

Nieuwsbrief

De nieuwsbrief van het Vlaams Ruraal Netwerk werd in 2014 in een nieuw kleedje gestoken. Het aantal pagina's verdubbelde, waardoor nu driemaandelijks acht pagina's leesvoer wordt aangeboden.

Aangezien 2014 een overgangsjaar was, werd gekozen om niet te werken met een centraal thema in de nieuwsbrieven. In elke nieuwsbrief werd wel telkens een interview met een jonge landbouwer opgenomen. Ook de komende activiteiten van het Vlaams Ruraal Netwerk stonden aangekondigd.

Het aantal abonnees op deze nieuwsbrieven kende in 2014 een stijging met zowat 180 extra geïnteresseerden (met een voorkeur voor de digitale versie van de nieuwsbrief). Dit komt vooral doordat we de bezoekers van onze website sinds 2012 de mogelijkheid hebben aangeboden om online in te schrijven. Maar ook onze rondgang bij de stakeholders in het voorjaar van 2014 en de organisatie van de GLB-infosessies kunnen bijgedragen hebben tot deze stijging.

Andere publicaties

In 2014 heeft het Vlaams Ruraal Netwerk een Engelstalige brochure uitgebracht met de winnaars en genomineerden van de wedstrijd Prima Plattelandsproject, editie 2013.

In samenwerking met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) heeft het Vlaams Ruraal Netwerk een nota opgemaakt met leestips en links rond de mogelijke verbanden tussen LEADER en de andere maatregelen binnen PDPO III.

In het najaar van 2014 werd gestart met de opmaak van de brochure over PDPO III. In deze brochure worden de PDPO III-maatregelen toegelicht, met verwijzing naar de betrokken diensten voor meer informatie. Ook wordt het kader geschetst waarbinnen het programma tot stand is gekomen, aangevuld met de structuur van PDPO III, en nuttige contactgegevens.

Communicatie- en promotiemateriaal

Volgend materiaal werd aangekocht: 2.500 kunststof borden, 35 verschillende infofiches (in totaal 55.375 exemplaren), 2.800 mapjes 2.500 folders met de communicatieverplichtingen voor PDPO-begunstigden, twee Nederlandstalige en twee Engelstalige banners.

Andere communicatie

Het Vlaams Ruraal Netwerk verspreidde persberichten bij de organisatie van een aantal externe evenementen. Deze werden meestal opgenomen door de vakpers.

Daarnaast was het Vlaams Ruraal Netwerk ook aanwezig op diverse studiedagen georganiseerd door derden. Hiervan werd in de mate van het mogelijke verslag uitgebracht op de website.

3.5.2.3 Transnationale ondersteuning

Het Vlaams Ruraal Netwerk ondersteunt de transnationale werking van de maatregelen van het PDPO II op verschillende manieren en niveaus (als actief lid, als co-organisator of als deelnemer) en daarnaast beantwoordt het Vlaams Ruraal Netwerk ad hocvragen.

In 2014 werden geen buitenlandse delegaties ontvangen.

Wat Europese vergaderingen betreft, nam het Vlaams Ruraal Netwerk eerst en vooral in eigen naam en als Belgisch aanspreekpunt deel aan de bijeenkomst van het Leader Subcommittee (3 juni) van het European Network for Rural Development (ENRD). Ook op de bijeenkomsten van het Coordination Committee (28 januari, 3 juni) was het Vlaams Ruraal Netwerk aanwezig.

In het verlengde hiervan werkte het Vlaams Ruraal Netwerk actief mee aan verschillende workshops en seminars: Virtual meeting "Transition" (9 januari), "Towards a successful implementation of the new programming period" (29 januari), "Expert Group for Rural Development" (30 januari), "ENRD Seminar on Communicating Rural Development" (3 en 4 maart), "6 Years of Connecting Rural Europe: Learning from the past – Preparing for the future" (2 juni).

Daarnaast werkte het Vlaams Ruraal Netwerk actief mee aan de bijeenkomsten van de Nationale Rurale Netwerken. In 2014 hebben de Nationale Rurale Netwerken twee maal vergaderd (in mei (Verenigd Koninkrijk) en november (Brussel)).

Het Vlaams Ruraal Netwerk heeft ook in 2014 diverse malen overlegd met de Waalse collega's. Naast het afstemmen van de activiteiten werd een gezamenlijke excursie voor de Vlaamse en Waalse Plaatselijke Groepen georganiseerd (zie hoger). Aansluitend zocht het Vlaams Ruraal Netwerk in 2014 naar een actievere samenwerking met de communicatiediensten van EFRO en ESF, in het kader van het toekomstige partnerschap vanaf 2014 en de nood aan een gezamenlijke uitwerking van de Europese fondsen – Vlaamse huisstijl.

Tenslotte was het Vlaams Ruraal Netwerk aanwezig op diverse binnen- en buitenlandse overlegmomenten en conferenties. In 2014 nam het Vlaams Ruraal Netwerk ook deel aan alle overlegmomenten (zowel op Europees, federaal als Vlaams en provinciaal niveau) rond het nieuwe GLB en de toepassingen binnen de provincies en Plaatselijke Groepen/regio's. Hierbij werden presentaties gegeven en werden de plannen uiteen gezet op vraag van de stakeholders.

3.6 VOORLICHTING EN PUBLICITEIT

De algemene communicatie over het programma gebeurt door de CCEP in samenwerking met het Vlaams Ruraal Netwerk. De specifieke communicatie over de voorwaarden en toepassing van de verschillende maatregelen naar de potentiële begunstigden toe gebeurt door de beheersdienst die voor de betrokken maatregel bevoegd is.

Gezien PDPO II op zijn einde liep heeft de CCEP het communicatieplan in 2014 niet geactualiseerd.

De webpagina PDPO II binnen de website van het Beleidsdomein Landbouw en Visserij (www.vlaanderen.be/pdpo) werd onderhouden. Via deze webpagina kunnen het volledige programmadocument en het nationaal strategieplan geraadpleegd worden. Op de webpagina kan men doorklikken naar de webpagina's van de afzonderlijke maatregelen, evaluatie en communicatieverplichtingen voor begunstigden. Er zijn ook links naar de website van de Europese Commissie, naar het Vlaams Ruraal Netwerk, ...

In 2014 was de communicatie, zowel van CCEP als van het Vlaams Ruraal Netwerk, voornamelijk gefocust op de volgende programmaperiode. Enerzijds voorzag CCEP in opleiding en begeleiding van de beheersdiensten voor de uitrol van PDPO III. Anderzijds vonden – in samenwerking met het Vlaams Ruraal Netwerk - veel communicatieacties plaats voor het grote publiek rond het nieuwe PDPO en het nieuwe GLB in het algemeen. Een beschrijving van de communicatieactiviteiten van het Vlaams Ruraal Netwerk wordt gegeven in 3.5.2.

4 ONGOING EVALUATIE

4.1 WETTELIJKE BEPALINGEN PLATTELANDSVERORDENING

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82, 2 d)

Een beknopt overzicht van de werkzaamheden op het gebied van de evaluatie tijdens de uitvoering overeenkomstig artikel 86, lid 3

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 13

1. Voor het eerst in 2010 en uiterlijk op 1 oktober van elk tweede jaar dient elke lidstaat bij de Commissie een samenvattend verslag in dat betrekking heeft op de bij de uitvoering van zijn nationale strategie en doelstellingen geboekte vooruitgang en op de bijdrage van die strategie en doelstellingen aan de verwezenlijking van de communautaire strategische richtsnoeren. Het laatste samenvattende verslag wordt uiterlijk op 1 oktober 2014 ingediend.

2. In dat verslag worden de in artikel 82 bedoelde jaarverslagen van de vorige jaren over de uitvoering samengevat en worden met name beschreven:

a) de output en de resultaten van de programma's voor plattelandsontwikkeling op basis van de in het nationale strategische plan gedefinieerde indicatoren;

b) voor elk programma, de resultaten van de evaluatietijdens de uitvoering.

4.2 INLEIDING

De evaluatie tijdens de programmaperiode of "ongoing evaluation" omvat alle evaluatiewerkzaamheden uitgevoerd in de loop van het programma. Daarbij gaat het zowel om ex ante, mid term en ex post evaluatie als om alle andere evaluatieactiviteiten die nuttig zijn voor het verbeteren van het programmabeheer. Hieronder vallen eveneens de interactie tussen evaluatieactiviteiten, het ontwikkelen en verfijnen van indicatoren en de gegevensverzameling. Voor een uitgebreidere inleiding wordt verwezen naar het Jaarverslag 2007 en naar de richtsnoeren van de Europese Commissie (Europese Commissie, 2006).

De coördinatie van de monitoring- en evaluatieactiviteiten gebeurt door de afdeling Monitoring en Studie van het Departement Landbouw en Visserij en wordt gedeeltelijk gefinancierd via technische bijstand. Deze opdracht wordt omschreven in het hoofdstuk "monitoring van het PDPO" van het Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling Vlaanderen 2007-2013.

Vanaf het begin van de programmaperiode werd een systeem opgezet voor de permanente evaluatie van PDPO II. Op basis van onder andere informatie uit het European Evaluation Network for Rural Development (EENRD), en aanbevelingen uit de ex post evaluatie van PDPO I en de ex ante evaluatie van PDPO II werd een evaluatieplanning opgemaakt. De afdeling Monitoring en Studie organiseerde op regelmatige basis intern overleg met alle betrokkenen bij PDPO II om de planning op te volgen en zo nodig bij te sturen. Over de stand van zaken van de evaluatiestudies tijdens de uitvoering werd gerapporteerd tijdens de vergaderingen van het Uitvoeringscomité.

4.3 EVALUATIEACTIVITEITEN

4.3.1 Uitbestede studies

Risicoperceptie, attitude ten opzichte van risico en risicomanagement in de Vlaamse landbouw. Resultaten op basis van het Landbouwmonitoringsnetwerk

ILVO en de Universiteit Hasselt (het onderzoeksconsortium ARAMIS met de steun van IWT) samen met de afdeling Monitoring en Studie van het Departement Landbouw en Visserij hebben een grootscheepse enquête uitgevoerd bij alle landbouwers van het Vlaamse Landbouwmonitoringsnetwerk, om te weten welke risico's de landbouwers zelf ervaren en hoe zij denken deze te kunnen beheeren. <http://lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/publicaties/studies/2014/risicoperceptie-attitude-ten-opzichte-van-risico-en>.

4.3.2 Studies uitgevoerd binnen de administratie

Strategisch monitoringsrapport 2014

Tweejaarlijks dient een nationaal strategisch monitoringsverslag opgemaakt te worden door de lidstaten (artikel 13 van Verordening (EG) nr. 1698/2005). België diende in oktober 2014 het derde verslag in. Het strategisch monitoringsrapport geeft een overzicht van de voortgang van de strategie voor plattelandontwikkeling voor België. In het rapport wordt de voortgang van zowel het Waalse als het Vlaamse programma besproken aan de hand van indicatoren, de respectievelijke strategische doelstellingen, de evaluatieactiviteiten en de coördinatie van het programma. Het rapport kan geraadpleegd worden via volgende link: http://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/2014_strategisch_monitoringsrapport_belgie.pdf.

Innovatie in de Vlaamse land- en tuinbouw. Resultaten 2014 van het Landbouwmonitoringsnetwerk

Om een beter zicht te krijgen op innovatie in de Vlaamse land- en tuinbouw organiseerde de studiedienst van het Departement Landbouw en Visserij in maart 2014 een enquête bij de deelnemers aan het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN), een representatieve steekproef van een 750-tal land- en tuinbouwbedrijven. Het rapport kan hier geraadpleegd worden: <http://lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/publicaties/studies/innovatie-en-toekomst/innovatie-de-vlaamse-land-en-tuinbouw>.

De biologische landbouw in Vlaanderen. Stand van zaken 2013

Het biorapport 2013 geeft een actueel overzicht van de biolandbouw in Vlaanderen. Het presenteert de belangrijkste kengetallen van de biologische landbouw, plaatst de Vlaamse situatie in een Europese context, analyseert de overheidsuitgaven en schat de omvang van de sector in. Ook de PDPO-hectaresteen biologische landbouw wordt besproken. Het rapport is na te lezen op http://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/de_biologische_landbouw_in_2013.pdf.

Bio als leraar voor en leerling van gangbare landbouw. (H)ordes in leren bij landbouwers en onderzoekers

Landbouw duurzamer maken, vereist (systeem)innovaties. Dit rapport gaat vanuit het theoretisch kader over leren in ordes na hoe de pioniersrol versterkt kan worden die biologische landbouw heeft in de verduurzaming van de landbouw. Op basis van tien interviews licht het rapport toe waar er verbeteringen mogelijk zijn in de kennisverspreiding en –communicatie om landbouwers efficiënter te laten werken. Daarnaast staat het ook stil bij hoe de kennisuitwisseling tussen beide landbouwsystemen te verbeteren is, hoe de context een invloed heeft op het omschakelingsproces naar biologische

landbouw en hoe het leertraject van biologische landbouwers verloopt. Meer informatie op <http://lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/publicaties/studies/2014/bio-als-leraar-voor-en-leerling-van-gangbare-landbouw>.

Kort maar krachtig: samenwerking bij logistiek in de korte keten

Dit rapport heeft als doel om in kaart te brengen hoe men via samenwerking het product zo efficiënt mogelijk bij de consument kan krijgen in de korte keten. Dat betekent echter niet dat er één sleutel formule is voor logistieke samenwerking. Integendeel, het gaat vaak om maatwerk. Gezien de rijke literatuur en voorraad aan case studies beogen we voornamelijk de versnipperde kennis samen te brengen door een overzicht te bieden van de literatuur, lopende en afgelopen projecten, case studies en de belangrijkste aanbevelingen, belicht vanuit logistiek standpunt. Vanuit al die verzamelde kennis komt het rapport tot een praktisch hanteerbare checklist. <http://lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/publicaties/studies/2014/kort-maar-krachtig-samenwerking-bij-logistiek-de-korte>

Schaalgrootte en schaalvergroting in de Vlaamse land- en tuinbouw

Omdat het schaalvergrotingsproces op termijn de structuur van de Vlaamse land- en tuinbouw sterk beïnvloedt, beschrijft het Departement Landbouw en Visserij de fenomenen schaalgrootte en schaalvergroting. Het rapport brengt het begrip schaalvergroting in kaart, o.a. door het formuleren van definities, het bepalen van maatstaven en het beschrijven van de verschillen met gerelateerde processen zoals specialisatie en intensivering. Vervolgens gaat het rapport dieper in op de diverse drijvende en remmende krachten die het schaalvergrotingsproces beïnvloeden. Er is daarbij speciale aandacht voor de effecten van overheidsbeleid. Schaalgrootte – de omvang van bedrijven op een bepaald punt in de tijd – komt aan bod in het derde deel van het rapport. Het vierde deel beschrijft vervolgens het schaalvergrotingsproces. <http://lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/publicaties/studies/sectoren/schaalgrootte-en-schaalvergroting-de-vlaamse-land-en>

4.3.3 Andere

Natuurrapport 2014 (NARA)

In het Natuurrapport 2014 beschrijft het INBO de toestand en trend van ecosystemen en ecosysteemdiensten in Vlaanderen. Ecosysteemdiensten zijn de voordelen die de maatschappij van de natuur – van ecosystemen – ontvangt, zoals voedselproductie, klimaatregulatie, bestuiving door insecten, bescherming tegen overstromingen, luchtzuivering of groene ruimte voor recreatie. Het rapport is in de eerste plaats een inventarisatie van bestaande kennis en informatie, die via een gemeenschappelijk kader van ecosysteemdiensten gepresenteerd wordt. Als naslagwerk over ecosysteemdiensten biedt het een kennisbasis voor een ecosysteembenadering van de open ruimte. Het rapport en achtergrond documenten zijn te raadplegen via www.nara.be.

4.4 NETWERKACTIVITEITEN

Vlaanderen nam deel aan de bijeenkomsten van het “Expert Committee on Evaluation of Rural Development Programmes” op 18 maart en 17 juni 2014 in Brussel. Op de vergaderingen werd zowel de huidige programmaperiode besproken als de volgende programmaperiode voorbereid. Ook schriftelijk reageerde Vlaanderen op de aangeleverde documenten.

Ter voorbereiding van de monitoring en evaluatie van zowel pijler I als pijler II in de nieuwe programmaperiode, werd een nieuwe "Expert Group Monitoring and Evaluating the CAP" opgericht. Vlaanderen nam deel aan de bijeenkomsten op 9 januari en 14 oktober 2014.

Ter voorbereiding van PDPO III werd in 2014 regelmatig overleg georganiseerd met de beheersdiensten over de toekomstige monitoring- en evaluatieactiviteiten. Enerzijds werd de monitoring van de verschillende maatregelen op punt gesteld en afgestemd op de Europese monitoringvereisten. Anderzijds werd het evaluatieplan in detail uitgewerkt. Dat resulteerde in een nota waarin de verschillende activiteiten worden omschreven en gepland in de rest van de programmaperiode.

5 FINANCIËLE INDICATOREN

5.1 INLEIDING

De monitoring van de uitvoering van PDPO II creëerde ook in 2014 heel wat cijfermateriaal. In de indicatoren tabellen, bijgevoegd in bijlage 3, zijn die cijfers samengebracht. De indicatoren zijn alle input-, output- en resultaatindicatoren die volgens de plattelandsverordening deel moeten uitmaken van het jaarverslag.

In dit hoofdstuk worden de financiële indicatoren besproken. In de volgende hoofdstukken wordt per maatregel een selectie van de output- en resultaatindicatoren behandeld.

Opmerking: Het verschil tussen de bedragen van de tabel G5 van bijlage 3 en de bedragen in de tabellen per maatregel in het vervolg van dit rapport kan tot 5 euro bedragen. Deze afwijkingen zijn te verklaren door afrondingsverschillen. De afronding door de Europese Commissie (in de Excel-tabellen in bijlage) gebeurt immers niet op dezelfde manier als de afronding door de beheersdiensten bij het indelen van de uitgaven in de gevraagde categorieën voor de monitoring.

Voor de opvolging van de betalingen in het kader van de PDPO-monitoring wordt gebruik gemaakt van de "jaarrekening" en niet van het Structural Funds Common System (SFC). De reden hiervoor is dat de jaarrekening gebaseerd is op de correcte detailinformatie, waarop ook de beheersdiensten zich baseren. Het Betaalorgaan verklaart de verschillen tussen de jaarrekening en het SFC als volgt:

"Het betreft afrondingsverschillen door de eenmalige berekening van het Europees deel van uitgevoerde betalingen in de SFC-declaratie per maatregel, terwijl dit bij het Betaalorgaan per individuele betaling aan de landbouwer wordt berekend."

Concreet voorbeeld: als een landbouwer 50,55 euro overheidssteun krijgt aan een cofinancieringspercentage van 50%, dan is het Europees aandeel in de boekhouding van het Betaalorgaan gelijk aan $50,55 * 0,5 = 25,275$ euro of afgerond op twee decimalen 25,28 euro. Het Vlaams aandeel is bijgevolg 25,27 euro (namelijk de totale overheidssteun min het Europese deel). Een dergelijke afronding gebeurt in SFC maar één keer voor alle uitgaven van een maatregel, waar die door het Betaalorgaan bij elke individuele betaling op de maatregel gebeurt. Gecumuleerd verklaren deze afrondingen dan ook het verschil tussen de boekhouding van het Betaalorgaan en de SFC-declaratie.

5.2 WETTELIJKE BEPALINGEN PLATTELANDSVERORDENING

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82, 2 c)

De financiële uitvoering van het programma, waarbij per maatregel een overzicht van de uitgaven voor betalingen aan begunstigden wordt gegeven; indien het programma geldt voor regio's die onder de convergentiedoelstelling vallen, moeten de uitgaven voor die regio's afzonderlijk worden vermeld

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82, 2 g)

In voorkomend geval, het hergebruik van steun die overeenkomstig artikel 33 van Verordening (EG) nr. 1290/2005 is teruggevorderd

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82, 2 b)

De aan de hand van output- en resultaatindicatoren aangegeven vorderingen met het programma in het licht van de vastgestelde doelstellingen

5.3 FINANCIËLE INDICATOREN

5.3.1 Overzicht uitgaven 2014

In totaal werd in 2014 43.726.181 euro uitgegeven binnen het PDPO II (inclusief top-up en uitgaven in het kader van de Health Check en het Economisch Herstelplan). Daarvan ging 466.835 euro naar technische bijstand. De totale uitgaven in 2014 zijn meer dan 8 miljoen euro lager dan in 2013. Dat heeft te maken aan het aflopen van de PDPO II-programmaperiode en de overgang naar PDPO III (cfr. infra).

Cumulatief werd tot en met 2014 739.347.015 euro aan subsidies uitbetaald, wat neerkomt op 98% van de geplande uitgaven voor de ganse programmaperiode. Tabel 2 toont de uitgaven in de periode 2007-2014.

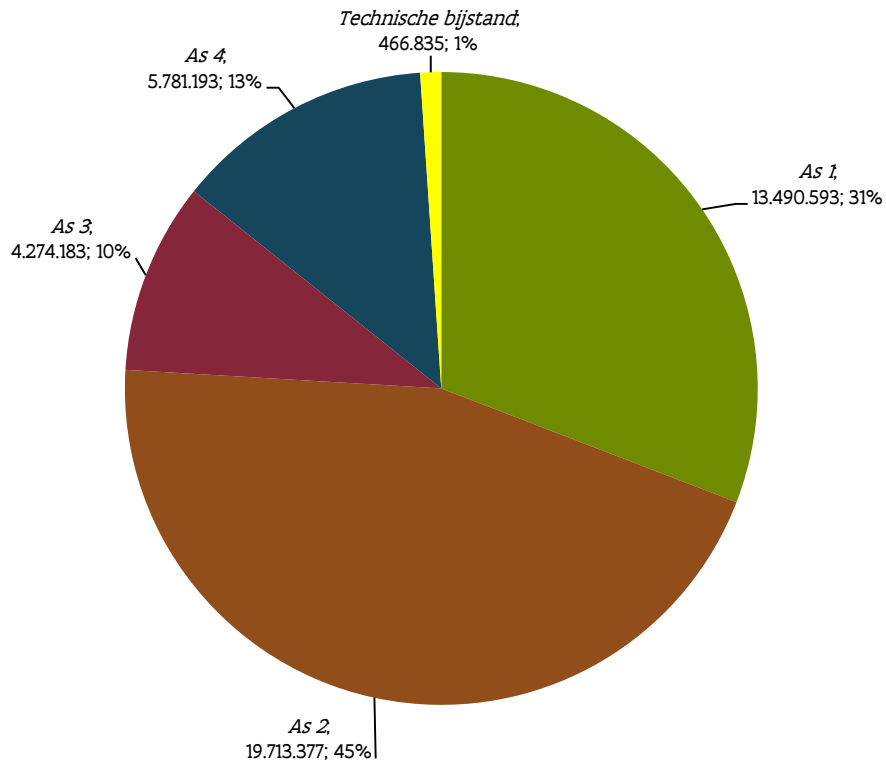
Tabel 2 Publieke (Europese + Vlaamse) uitgaven 2007-2014 per as, inclusief top-up, Health Check en Economisch Herstelplan

	Totale uitgaven 2007-2014 (euro)
As 1	462.496.473
As 2	171.558.088
As 3	68.016.015
As 4	33.738.953
Totaal zonder technische bijstand	735.809.529
Technische bijstand	3.537.486
Totaal inclusief technische bijstand	739.347.015

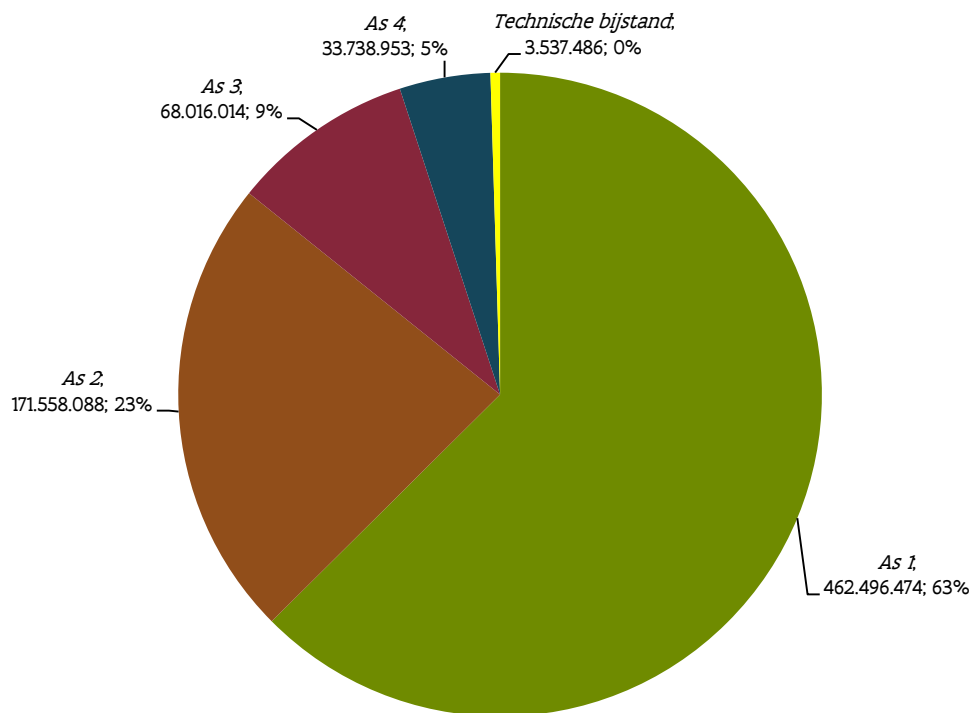
Figuur 1 geeft een overzicht van de totale publieke uitgaven in 2014 aan de verschillende assen (inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) en de technische bijstand. 31% van de uitgaven werd besteed in As 1, 45% in As 2, 10% in As 3 en 13% in As 4.

Figuur 2 geeft een overzicht van de totale publieke uitgaven in de periode 2007-2014 aan de verschillende assen (inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) en de technische bijstand. 63% van dat bedrag is uitgegeven binnen As 1, 23% binnen As 2, 9% binnen As 3 en 5% binnen As 4.

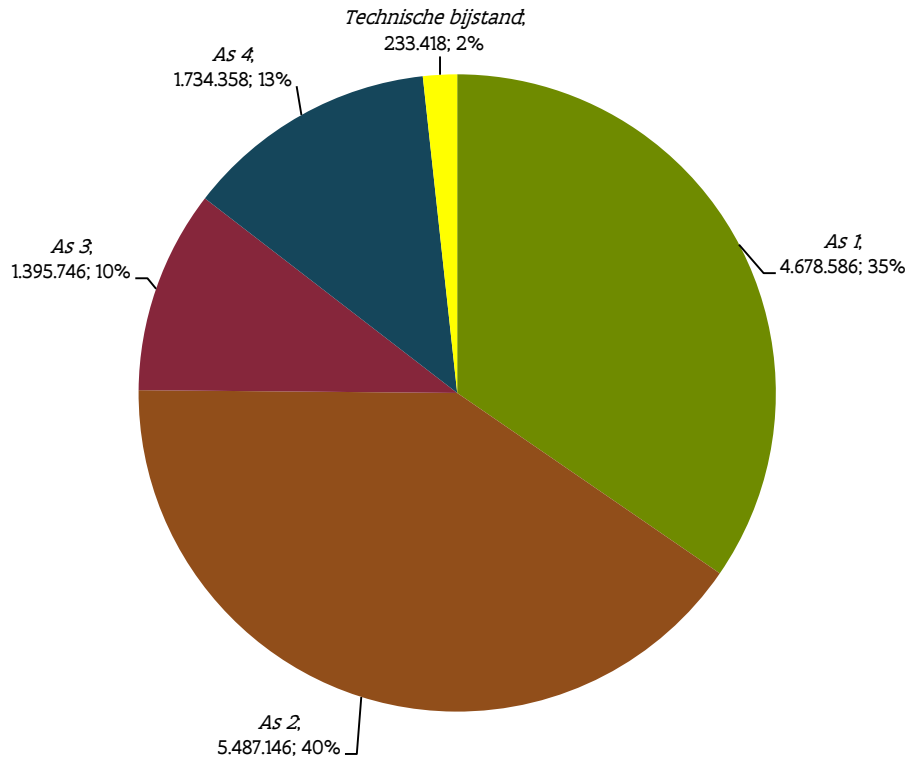
Figuur 3 geeft de Europese uitgaven in 2014 weer (inclusief Health Check en Economisch Herstelplan). Figuur 4 toont de Europese uitgaven in de periode 2007-2014 (eveneens inclusief Health Check en Economisch Herstelplan). Figuur 5 toont de Europese uitgaven in de periode 2007-2014, zonder Health Check en Economisch Herstelplan. 62% van die uitgaven werd besteed binnen As 1, 25% binnen As 2, 7% binnen As 3 en 5% binnen As 4.

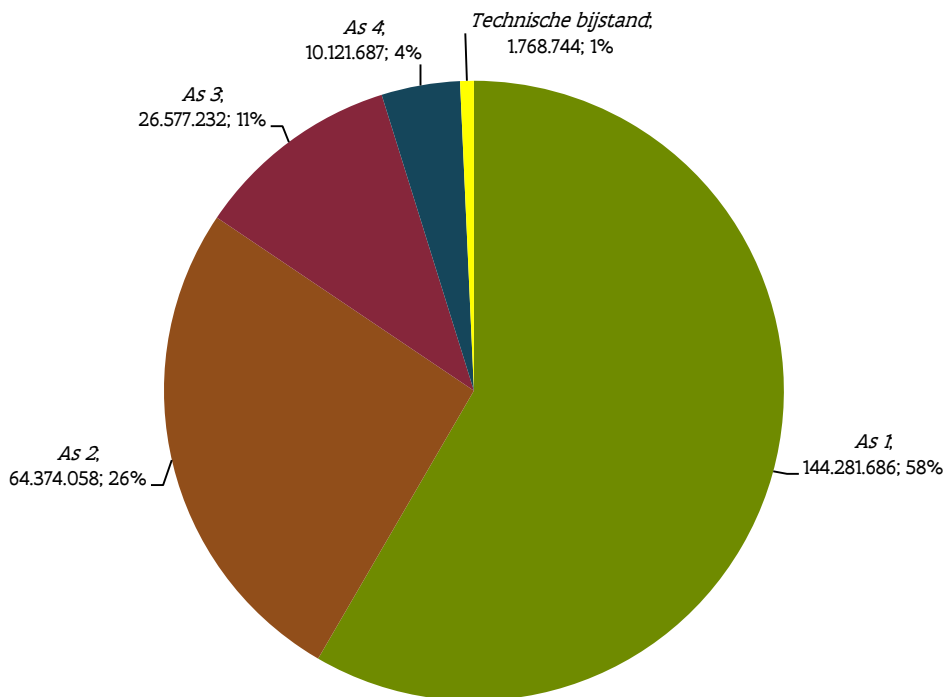
Figuur 1 Absolute en procentuele verdeling van de totale publieke uitgaven (euro) (inclusief top-up en inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in 2014 over de vier assen en de technische bijstand van PDPO II

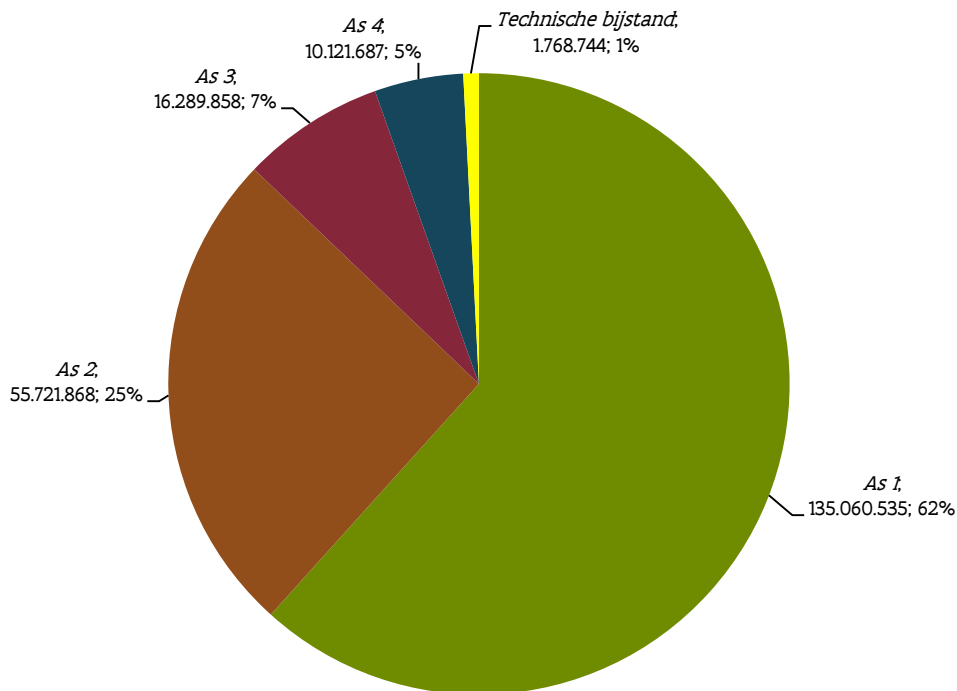
Figuur 2 Absolute en procentuele verdeling van de totale publieke uitgaven (euro) (inclusief top-up en inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in kalenderjaren 2007-2014 over de vier assen en de technische bijstand van PDPO II

Figuur 3 Absolute en procentuele verdeling van de Europese uitgaven (euro) (inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in 2014 over de vier assen en de technische bijstand van PDPO II

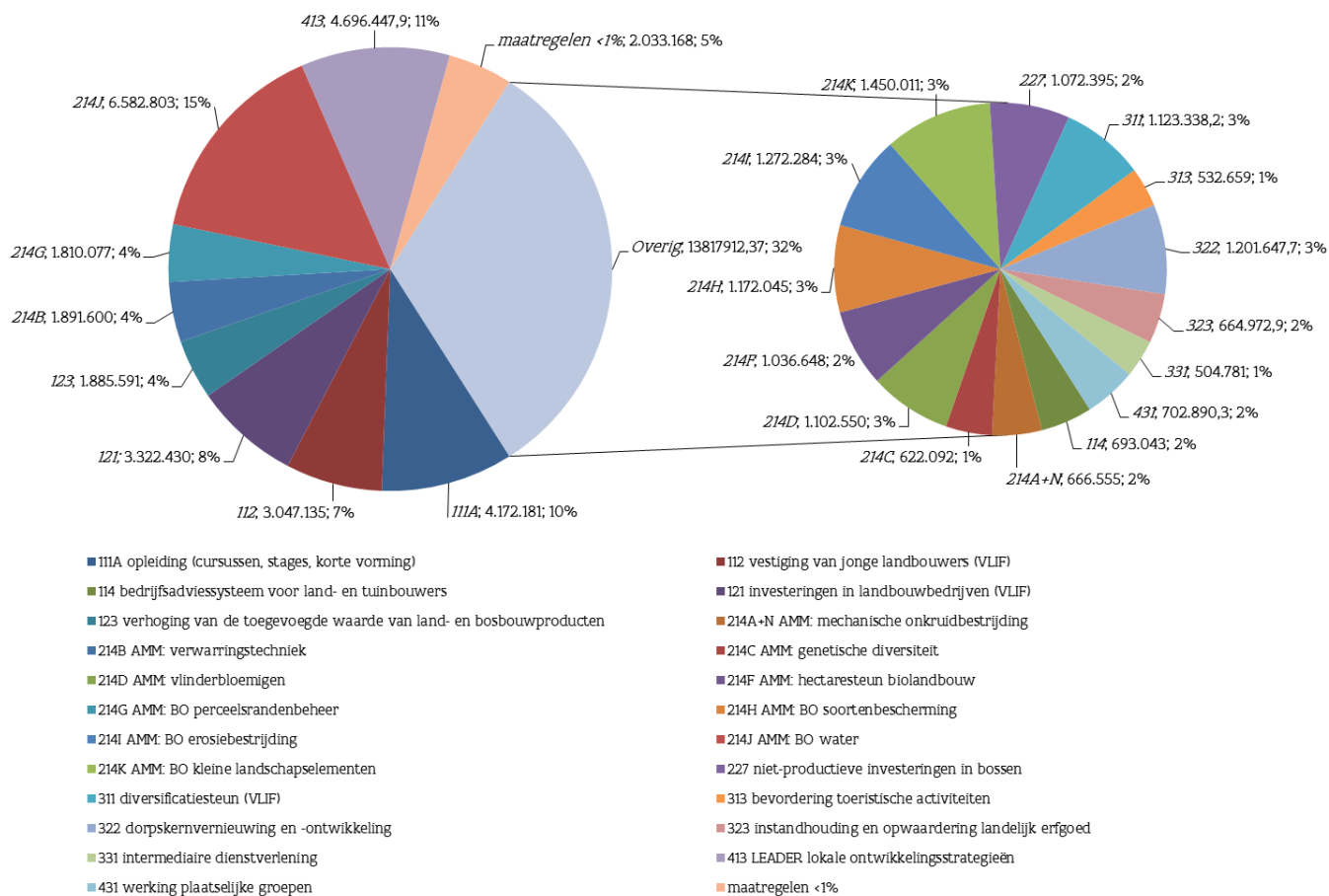

Figuur 4 Absolute en procentuele verdeling van de Europese uitgaven (euro) (inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in kalenderjaren 2007-2014 over de vier assen en de technische bijstand van PDPO II

Figuur 5 Absolute en procentuele verdeling van de Europese uitgaven (euro) (exclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in kalenderjaren 2007-2014 over de vier assen en de technische bijstand van PDPO II.

Figuur 6 geeft een overzicht van de totale uitgaven in 2014, verdeeld over de verschillende PDPO II-maatregelen, waarbij de agromilieumaatregelen (AMM) op submaatregelniveau worden beschouwd (technische bijstand is niet in de figuur opgenomen). Budgettair gezien was de maatregel BO water met 15% van de totale uitgaven de grootste maatregel in 2014, gevolgd door LEADER lokale ontwikkelingsstrategieën (11%), opleiding (10%), investeringen in landbouwbedrijven (8%) en vestigingssteun voor jonge landbouwers (7%). De maatregelen die elk minder dan 4% van de totale uitgaven vertegenwoordigen, staan gegroepeerd in het rechtergedeelte van de figuur en zijn samen goed voor zo'n 32% van de totale uitgaven. Alle maatregelen die elk minder dan 1% van het totale bestede budget uitmaken, werden verzameld in de categorie "maatregelen < 1%". Deze budgettair kleine maatregelen vertegenwoordigen samen 5% van de totale uitgaven in 2014.

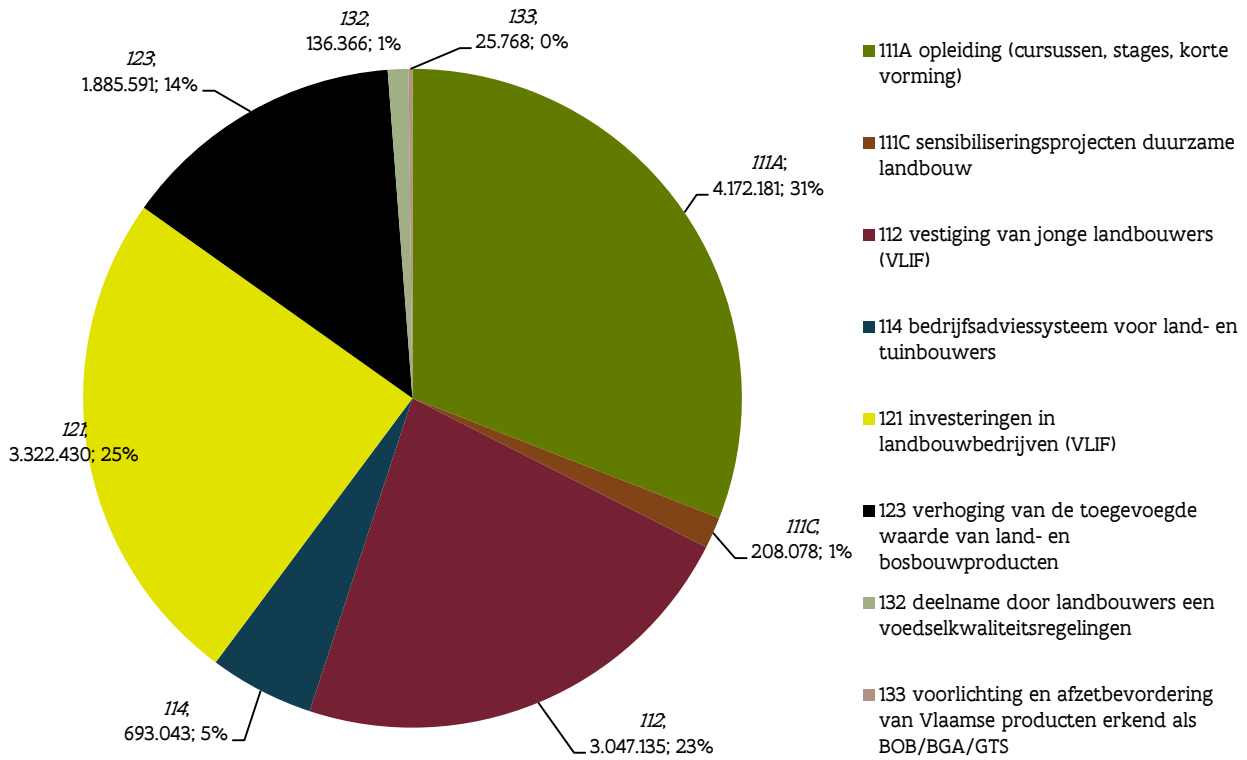

Figuur 6 Absolute en procentuele verdeling van de totale publieke uitgaven (euro) (inclusief top-up en inclusief Health Check en Economische Herstelplan, exclusief technische bijstand) in kalenderjaar 2014 over de maatregelen van PDPO II (Uitgaven lager dan 1% van het totaal werden samengebracht in de categorie "maatregelen < 1%") (AMM = agromilieumaatregel, VLIF = Vlaams Landbouwinvesteringsfonds, BO = beheerovereenkomst)

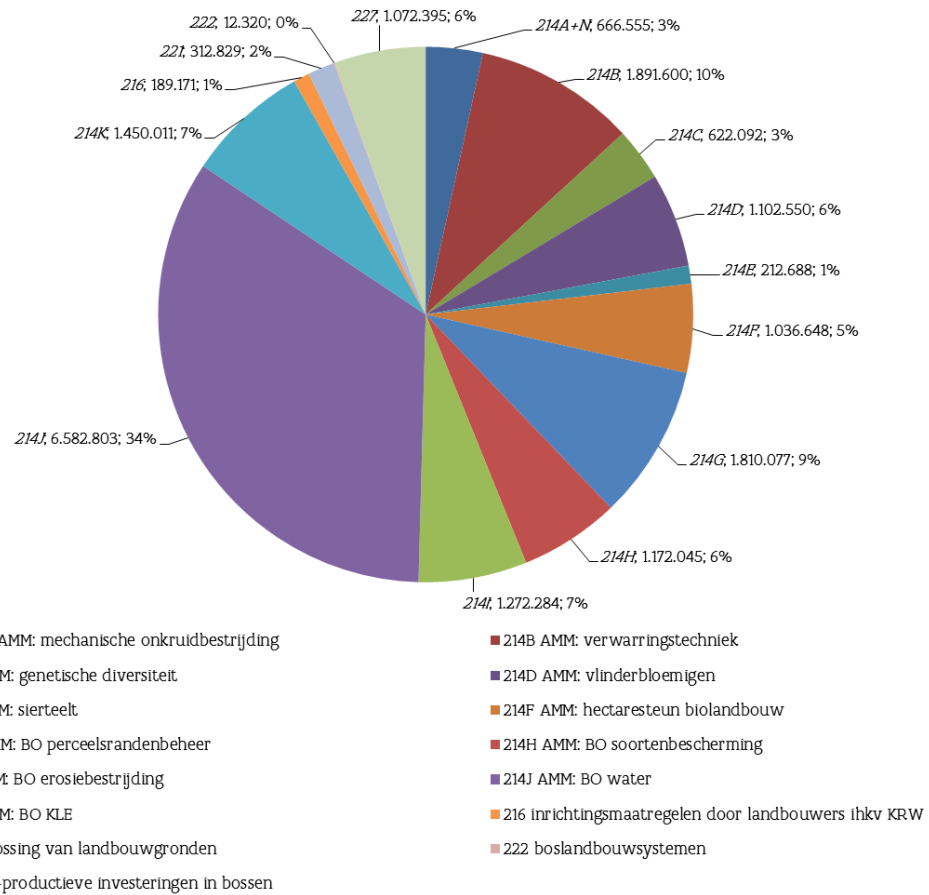
Hierna volgt een bespreking van de uitgaven per as. Figuur 7 geeft een overzicht van de totale overheidsuitgaven in As 1 in 2014. Aan opleidingen in de landbouw werd 31% van het jaarbudget gespendeerd. De VLIF-maatregelen investeringen in landbouwbedrijven en vestiging van jonge landbouwers waren goed voor respectievelijk 25% en 23% van de uitgaven.

In figuur 8 staan de totale overheidsuitgaven binnen As 2 weergegeven. In deze figuur zijn de uitdovende agromilieumaatregelen niet opgenomen. Het grootste deel (34%) van de As 2-uitgaven ging ook in 2014 naar de BO water. Daarna volgen de agromilieumaatregelen verwarringstechniek, BO perceelsrandenbeheer, BO kleine landschapselementen en BO erosiebestrijding.

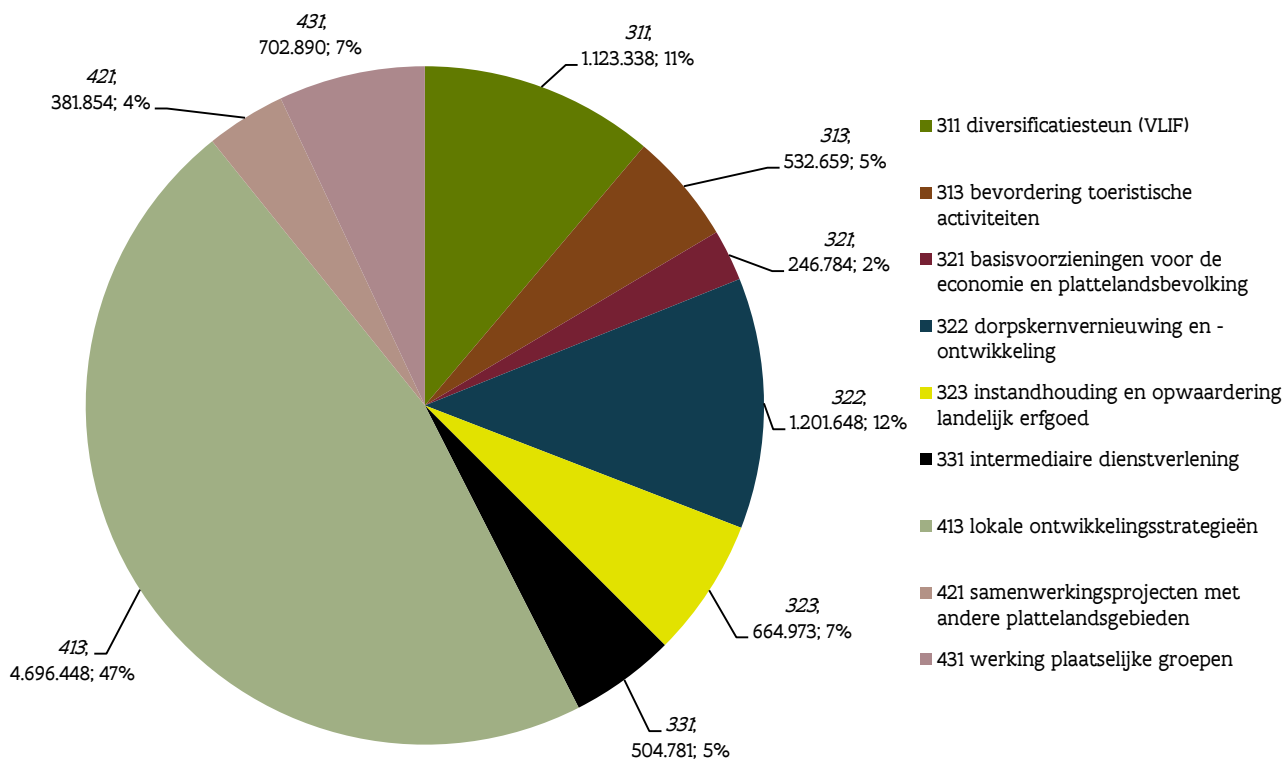
Figuur 9 geeft een overzicht van de uitgaven binnen Assen 3 en 4 in 2014. 47% van die uitgaven zijn toe te schrijven aan de LEADER-maatregel uitvoering van lokale ontwikkelingsstrategieën, 12% aan de maatregel dorpskernvernieuwing en -ontwikkeling en 11% aan de VLIF-maatregel diversificatiesteun.

Figuur 7 Absolute en procentuele verdeling van de totale publieke uitgaven (euro) (inclusief top-up en inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in kalenderjaar 2014 over de maatregelen van As 1 (VLIF = Vlaams Landbouwinvesteringsfonds, BOB = Beschermd Oorsprongsbenaming, BGA = Beschermd Geografische Aanduiding, GTS = Gegarandeerde Traditionele Specialiteit)

Figuur 8 Absolute en procentuele verdeling van de totale publieke uitgaven (euro) (inclusief top-up en inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in kalenderjaar 2014 over de maatregelen van As 2. De uitdovende maatregelen zijn niet in de figuur opgenomen (AMM = agromilieumaatregel, BO = beheerovereenkomst, KLE = kleine landschapselementen)

Figuur 9 Absolute en procentuele verdeling van de totale publieke uitgaven (euro) (inclusief top-up en inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in kalenderjaar 2014 over de maatregelen van As 3 en As 4 (VLIF = Vlaams Landbouwinvesteringsfonds)

In tabel 3 worden voor elke maatregel de overheidsuitgaven ten opzichte van de geplande overheidsuitgaven voor de gehele programmaperiode PDPO II weergegeven. In deze tabel is de top-up niet meegenomen. De extra budgetten van de Health Check en het Economisch Herstelplan zijn wel opgenomen, zowel in de reeds bestede als in de geprogrammeerde overheidsuitgaven.

Tabel 3 Overzicht van de uitgaven (euro) in de periode 2007-2014 in verhouding tot de vooropgestelde uitgaven voor de programmaperiode PDPO II. Top-up is niet opgenomen. De bestede en geplande overheidsuitgaven zijn inclusief Health Check en Economisch Herstelplan.

Maatregelnummer en maatregel	ELFPO Overheidsuitgaven 2014 (euro)	Overheidsuitgaven cumulatief 2007-2014 (euro)		Geprogrammeerde overheidsuitgaven PDPO II (euro)		Realisatie ELFPO (%)
		ELFPO	Totaal	ELFPO	Totaal	
111 – Beroepsopleiding, voorlichting en sensibilisering	1.314.084	11.951.585	39.838.592	12.690.211	42.300.703	94,2
112 – Vestiging van jonge landbouwers	914.308	18.194.493	60.647.748	18.196.644	60.655.480	100,0
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>-11.671</i>	<i>8.261.317</i>	<i>27.537.168</i>			
114 – Bedrijfsadviessysteem voor land- en tuinbouwers	207.913	3.464.683	11.548.944	3.682.962	12.276.540	94,1
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>68</i>	<i>1.886.116</i>	<i>6.287.045</i>			

121 – Investerings in landbouwbedrijven	999.503	106.720.375	341.244.972	106.992.274	341.626.053	99,7
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>-55.111</i>	<i>50.178.319</i>	<i>167.263.312</i>			
123 – Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten	1.194.137	3.796.089	8.701.349	4.405.547	9.540.421	86,2
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>0</i>	<i>208.209</i>	<i>694.029</i>			
125 – Infrastructuur-ontwikkeling	0	23.547	78.490	23.547	78.490	100,0
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>0</i>	<i>23.547</i>	<i>78.490</i>			
132 – Deelname door landbouwers aan voedselkwaliteitsregelingen	40.910	115.903	386.343	127.951	426.503	90,6
133 – Voorlichting en afzetbevordering van Vlaamse producten erkend als BOB/BGA/GTS	7.730	15.011	50.035	91.621	305.403	16,4
Totaal As 1	4.678.586	144.281.686	462.496.474	146.210.757	467.209.594	98,7
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>-66.714</i>	<i>60.557.508</i>	<i>201.860.044</i>			
212 – Betalingen aan landbouwers in andere gebieden met handicaps dan berggebieden	84.509	588.052	1.247.108	636.808	1.273.616	92,3
213 – Natura 2000-betalingen en betalingen in verband met Richtlijn 2000/60/EC (Kaderrichtlijn Water)	70.276	786.401	1.631.758	816.931	1.633.862	96,3
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>0</i>	<i>335.423</i>	<i>672.201</i>			
214 – Agromilieumaatregelen	4.539.002	60.413.036	130.313.717	60.954.319	121.908.638	99,1
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>-7.720</i>	<i>36.682.820</i>	<i>82.107.410</i>			
216 – Inrichtingsmaatregelen door landbouwers in kader van Kaderrichtlijn Water	94.585	94.585	189.171	206.032	412.064	45,9
221 – Bebossing van landbouwgronden	156.415	978.695	2.043.379	1.057.104	2.114.208	92,6
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>65.009</i>	<i>709.018</i>	<i>1.495.639</i>			
222 – Boslandbouwsystemen	6.160	12.036	24.072	50.000	100.000	24,1
227 – Niet-productieve investeringen in bossen	536.198	1.501.253	3.041.298	1.456.403	2.912.806	103,1
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>11.605</i>	<i>267.943</i>	<i>544.672</i>			
Totaal As 2	5.487.146	64.374.058	138.490.503	65.177.597	130.355.194	98,8
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>68.894</i>	<i>37.995.204</i>	<i>84.819.922</i>			

311 – Investerings met betrekking tot diversificatie van landbouwactiviteiten	450.493	17.649.765	38.257.795	17.790.576	38.446.656	99,2
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>-3.589</i>	<i>1.928.301</i>	<i>6.427.672</i>			
313 – Bevordering van toeristische activiteiten	159.798	1.912.252	6.374.173	2.105.143	7.017.143	90,8
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>0</i>	<i>591.227</i>	<i>1.970.760</i>			
321 – Basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsbevolking	74.035	1.180.556	3.935.187	1.363.310	4.544.367	86,6
322 – Dorpskernvernieuwing en -ontwikkeling	360.494	2.731.845	9.106.149	3.072.493	10.241.643	88,9
323 – Instandhouding en opwaardering van het landelijke erfgoed	199.492	1.741.429	5.804.762	2.712.291	9.040.970	64,2
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>0</i>	<i>95.625</i>	<i>318.749</i>			
331 – Intermediaire dienstverlening (opleiding en vorming van ruraal ondernemerschap)	151.434	1.361.385	4.537.949	1.509.079	5.030.263	90,2
Totaal As 3	1395.746	26.577.232	68.016.014	28.552.892	74.321.043	93,1
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>-3.589</i>	<i>2.615.153</i>	<i>8.717.181</i>			
413 – Lokale ontwikkelingsstrategieën leefkwaliteit / diversificatie	1.408.934	8.429.166	28.097.216	10.430.948	34.769.827	80,8
421 – Samenwerkingsprojecten met andere plattelandsgebieden	114.556	253.621	845.403	375.000	1.250.000	67,6
431 – Werking plaatselijke groepen	210.867	1.438.900	4.796.334	1.577.211	5.257.370	91,2
Totaal As 4	1734.358	10.121.687	33.738.953	12.383.159	41.277.197	81,7
Technische bijstand	233.418	1.768.744	3.537.486	1.893.414	3.786.828	93,4
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>0</i>	<i>165.740</i>	<i>331.480</i>			
TOTAAL	13.529.253	247.123.407	706.279.429	254.217.819	716.949.855	97,2
<i>Waarvan overgangsuitgaven overeenkomstig verordening (EG) nr. 1320/2006</i>	<i>-1.409</i>	<i>101.333.605</i>	<i>295.728.627</i>			

Leader (As 4) heeft een tragere opstart gekend dan de meeste andere maatregelen. In het begin van de programmaperiode werden de lokale ontwikkelingsstrategieën opgemaakt. Halverwege 2008 werden dan de secretariaten van de goedgekeurde PG's opgericht, die vanaf dan kosten konden maken in het kader van maatregel 431. De eerste projectoproepen werden in het najaar van 2008 georganiseerd, waarvoor de projecten startten in 2009 en uitbetalingen pas daarna volgden.

Bovendien hebben de promotoren na goedkeuring twee jaar tijd om de projecten uit te voeren en betalingsaanvragen in te dienen.

Maatregel 421 ging één jaar na goedkeuring van de PG's van start (april 2009). De indiening van projecten verliep aanvankelijk niet zo vlot, omdat de Leadergroepen voorrang gaven aan de reguliere projecten (maatregel 413) en de dynamisering van het gebied (maatregel 431). Toch werd het budget van maatregel 421 tegen eind 2013 ingevuld door verschillende projecten, waarvoor de uitbetalingen nog lopen tot en met 2015.

Een aantal maatregelen is nog maar enkele jaren in voege. Daaronder vallen maatregelen 133, 216 en 222. Als gevolg daarvan zijn er (nog) slechts beperkte uitgaven gedaan. Bovendien ging men er bij de opmaak van maatregel 133 nog van uit dat er meer BOB/BGA/GTS-producten in aanmerking zouden komen voor de subsidie. Tenslotte was ook de hoogte van de aangevraagde bedragen lager dan verwacht.

Wat de vooruitzichten naar het einde van de programmaperiode toe betreft, zullen voor verschillende maatregelen nog uitgaven gebeuren tot eind 2015. Er zal in 2015 nog een laatste programmawijziging gebeuren, voor de optimalisatie van de ELFPO-middelen over de verschillende maatregelen. Dit zal telkens door middel van een programmawijziging type artikel 6, lid 1, c) van verordening 1974/2006 (met een maximale transfer van 3% tussen de assen).

In principe kunnen PDPO II- (en PDPO I-)dossiers nog tot eind 2015 betaald worden met PDPO II-budget. Zodra het PDPO II-budget op is, wordt overgeschakeld op PDPO III-middelen, als dat in het PDPO III-programmadocument is opgenomen in de overgangsmaatregelen (hoofdstuk 19). Deze uitgaven gebeuren aan het cofinancieringspercentage zoals bepaald in PDPO III en worden afzonderlijk geregistreerd in het controle- en beheerssysteem.

Wat de goedkeuring van PDPO II-dossiers betreft, kunnen er nog tot eind 2015 PDPO II-dossiers worden goedgekeurd als er nog PDPO II-budget is en zolang er nog geen PDPO III-dossiers zijn goedgekeurd. Als er geen PDPO II-middelen meer zijn, kunnen er in de regel geen PDPO II-dossiers meer worden goedgekeurd. Uitzondering hierop zijn de maatregelen van As 1 en As 2, waarvoor nog tot 31 december 2014 nieuwe dossiers konden worden goedgekeurd.

Tabel 4 geeft een overzicht van de top-up uitgaven in 2014 en in de periode 2007-2014.

Tabel 4 Overzicht van de top-up overheidsuitgaven, inclusief binnen Health Check en Economisch Herstelplan

Maatregel-nummer	Maatregel	Top-up overheidsuitgaven 2014 (euro)	Top-up overheidsuitgaven cumulatief 2007-2014 (euro)
214	Agromilieumaatregelen	8.747.374	33.067.585
221	Bebossing van landbouwgronden	0	10.380
Totaal		8.747.374	33.077.966

In tabel 5 worden de uitgaven binnen het Health Check-programma en het Economisch Herstelplan weergegeven. Tabel 6 geeft de top-up uitgaven weer van maatregelen die genomen zijn binnen de Health Check en het Economisch Herstelplan. In totaal werd er in 2014 binnen het Health Check-programma en het Economisch Herstelplan 6.026.494 euro uitgegeven (inclusief top-up). Daarvan ging 23% naar As 1, 73% naar As 2 en 4% naar As 3.

Tabel 5 Overzicht van de uitgaven (euro) binnen het Health Check-programma en het Economisch Herstelplan in de periode 2010-2014 in verhouding tot de vooropgestelde uitgaven. Top-up is niet meegenomen.

Maatregelnummer	Maatregel	ELFPO Overheidsuitgaven 2014 (euro)	Overheidsuitgaven cumulatief 2010-2014 (euro)		Geprogrammeerde overheidsuitgaven PDPO II (euro)		Realisatie ELFPO (%)
			ELFPO	Totaal	ELFPO	Totaal	
As 1: 121	Investerings in landbouwbedrijven	4.902	7.245.010	9.660.011	7.507.430	10.009.907	96,5
As 1: 123	Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten	1.047.432	1.976.141	2.634.854	2.572.368	3.429.824	76,8
As 2: 214	Agromilieumaatregelen	2.183.175	8.652.189	17.304.102	9.000.000	18.000.000	96,1
As 3: 311	Investerings mbt diversificatie van landbouwactiviteiten	189.152	10.287.374	13.716.497	10.427.632	13.903.509	98,7
Totaal	Totaal assen 1, 2 en 3	3.424.661	28.160.714	43.315.464	29.507.430	45.343.240	95,4

Tabel 6 Overzicht van de top-up uitgaven binnen het Health Check-programma en het Economisch Herstelplan in 2010-2014

Maatregelnummer	Maatregel	Top-up uitgaven 2014 (euro)	Top-up uitgaven cumulatief 2010-2014 (euro)
214	Agromilieumaatregelen	4.832	2.393.419

5.3.2 Terugvorderingen 2014

In 2014 werd in totaal 1.050.918 euro (waarvan 426.924 euro uit ELFPO) teruggevorderd voor de volgende maatregelen:

- 64.585 euro (waarvan 19.124 euro uit ELFPO) voor maatregel 112 “vestiging van landbouwers”
- 400 euro (waarvan 120 euro uit ELFPO) voor maatregel 114 “bedrijfsadviesstelsel”
- 409.830 euro (waarvan 130.577 euro uit ELFPO) voor maatregel 121 “investerings in landbouwbedrijven”
- 13.775 euro (waarvan 6.888 euro uit ELFPO) voor maatregel 212 “vergoeding natuur buiten Natura 2000”
- 4.149 euro (waarvan 2.075 euro uit ELFPO) voor maatregel 213 “vergoeding natuur binnen Natura 2000”
- 502.917 euro (waarvan 247.315 euro uit ELFPO) voor maatregel 214 “agromilieumaatregelen”
- 1.038 euro (waarvan 519 euro uit ELFPO) voor maatregel 221 “bebossing van landbouwgronden”
- 1.540 euro (waarvan 770 euro uit ELFPO) voor maatregel 222 “eerste totstandbrenging van boslandbouwsystemen op landbouwgrond”
- 10.175 euro (waarvan 5.087 euro uit ELFPO) voor maatregel 227 “niet-productieve investeringen in bossen”

- 29.299 euro (waarvan 10.487 euro uit ELFPO) voor maatregel 311 “investeringen met betrekking tot diversificatie van landbouwactiviteiten”
- 62 euro (waarvan 19 euro uit ELFPO) voor maatregel 323 “instandhouding en opwaardering van het landelijke erfgoed”
- 13.148 euro (waarvan 3.944 euro uit ELFPO) voor maatregel 413 “lokale ontwikkelingsstrategieën leefkwaliteit/diversificatie”

De teruggevorderde bedragen werden in mindering gebracht op de uitgaven, zodat de betrokken beheersdienst deze bedragen opnieuw kon gebruiken voor de betreffende maatregel.

6 INDICATOREN AS 1 – VERBETERING VAN HET CONCURRENTIEVERMOGEN VAN DE LAND- EN BOSBOUWSECTOR

6.1 OPLEIDING IN DE LANDBOUW (MAATREGEL 111-A)

Outputindicatoren

Onder deze maatregel vallen cursussen (starters- en vormingscursussen), stages en korte vorming. Onder “korte vorming” worden bijeenkomsten verstaan waarbij gedurende één tot drie uur een bepaald aspect van de landbouwsector onder leiding van een lesgever wordt uitgediept.

Cursussen en stages

Tabel 7 geeft een overzicht van het aantal deelnemers, het aantal vormingsdagen en de uitgaven per cursusthema in 2014. Stages maken deel uit van de startersopleidingen en werden daarom bij de managementsopleidingen gerekend. De categorie “vaardigheden op management-, administratief en marketinggebied” was vorig jaar goed voor 34% van het totale aantal deelnemers, 58% van de vormingsdagen en 48% van de totale uitgaven. Aan de ICT-cursussen nam 25% van de cursisten deel en werd 14% van de vormingsdagen en 18% van de totale uitgaven besteed. De categorie “andere”, waarin zowel de cursussen aangaande sectorspecifieke technische thema’s als het aanleren van praktische vaardigheden zijn ingedeeld, was goed voor 40% van het aantal deelnemers, 27% van de vormingsdagen en 33% van de totale uitgaven.

Tabel 7 Aantal deelnemers, aantal vormingsdagen en overheidsuitgaven voor cursussen en stages in 2014

Thema	Aantal deelnemers	Aantal vormingsdagen	Totale uitgaven (euro)
Vaardigheden op management-, administratief en marketinggebied	1.664	15.568	1.210.781
ICT-opleiding	1.213	3.738	446.052
Nieuwe technologische processen en machines / innovatieve benaderingen	0	0	0
Nieuwe normen	0	0	0
Productkwaliteit	0	0	0
Landschapsbehoud en -verbetering en milieubescherming	73	311	23.857
Andere (waaronder de uitgaven voor “sociale promotie”)	1.979	7.190	822.794
Totaal	4.929	26.807	2.503.483

De geslachts- en leeftijdsverdeling van de deelnemers wordt weergegeven in tabel 8. In totaal werden vorig jaar 4.929 niet-unieke deelnemers aan cursussen en stages geregistreerd. 41% van deze deelnemers was een vrouw en 48% was jonger dan 40 jaar.

De 4.929 deelnemers bestonden uit 3.763 unieke deelnemers. Van die unieke personen was 38% een vrouw en 44% jonger dan 40 jaar.

De voorbije jaren (2007-2014) namen 19.183 unieke personen deel aan de cursussen en stages. In de periode 2007-2013 waren dat er 16.592, wat betekent dat 2.591 personen in 2014 voor het eerst sinds de start van PDPO II een cursus gevolgd hebben. Van de 19.183 unieke deelnemers was 35% een vrouw en 51% jonger dan 40 jaar.

Tabel 8 Leeftijd en geslacht van (unieke) deelnemers aan cursussen en stages, 2007-2014

	Aantal mannen			Aantal vrouwen			Totaal
	< 40 jaar	≥ 40 jaar	Totaal	< 40 jaar	≥ 40 jaar	Totaal	
Niet-uniek 2014	1.579	1.338	2.917	806	1.206	2.012	4.929
Uniek 2014	1.162	1.181	2.343	510	910	1.420	3.763
Uniek 2007-2014	6.807	5.756	12.563	3.009	3.611	6.620	19.183

Korte vorming

Tabel 9 geeft een overzicht van het aantal deelnemers, het aantal vormingsdagen en de uitgaven per thema voor de korte vorming in 2014. Met 81% van alle deelnemers, 80% van de opleidingsdagen en 80% van de totale uitgaven is de categorie “andere” de belangrijkste in 2014. In deze categorie worden korte vormingen over allerhande technische thema’s voor de verschillende landbouwsectoren ondergebracht. Aan de categorieën “vaardigheden op management, -administratief en marketinggebied” en “landschapsbehoud en -verbetering en milieubescherming” kunnen respectievelijk 9 en 7% van het aantal deelnemers worden toegewezen. Dat is vergelijkbaar met 2013.

Tabel 9 Aantal deelnemers, aantal vormingsdagen en overheidsuitgaven voor korte vorming in 2014

Thema	Aantal deelnemers	Aantal vormingsdagen	Totale uitgaven (euro)
Vaardigheden op management-, administratief en marketinggebied	12.904	3.421	163.399
ICT-opleiding	2.405	694	55.794
Nieuwe technologische processen en machines/innovatieve benaderingen	390	65	1.595
Nieuwe normen	2.120	577	15.808
Productkwaliteit	441	73	2.780
Landschapsbehoud en -verbetering en milieubescherming	11.322	2.288	90.289
Andere	122.519	29.119	1.339.033
Totaal	152.101	36.236	1.668.698

Bij korte vormingssessies registreert men enkel het aantal deelnemers, zonder verdere persoonsgegevens. De man/vrouw-verhouding van de deelnemers wordt bepaald aan de hand van steekproeven. Daaruit leiden we af dat 31% van de deelnemers aan korte vorming in 2014 een vrouw was. De statistieken over leeftijd van de deelnemers aan korte vorming zijn gebaseerd op de landbouwteiling van de FOD Economie en wijzen erop dat zo’n 7% van de deelnemers jonger was dan 40 jaar.

Resultaatindicatoren

Cursussen en stages

In totaal werden in 2014 4.206 diploma’s en getuigschriften uitgereikt aan 3.087 unieke personen. 37% van die unieke deelnemers was een vrouw en 46% jonger dan 40 jaar.

In de periode 2007-2014 werden in totaal 38.297 diploma’s en getuigschriften uitgereikt aan 16.607 unieke personen. Van die unieke personen was 35% een vrouw en 51% jonger dan 40 jaar.

Korte vorming

Bij korte vorming wordt enkel het aantal deelnemers geregistreerd zonder verdere persoonsgegevens. Er wordt verondersteld dat de helft van de Vlaamse landbouwers (31.255 personen) minstens één maal in de volledige PDPO II-periode een korte vormingssessie volgt. Daar de onderwerpen van korte vorming dicht bij de praktijk staan, wordt aangenomen dat 100% van de deelnemers het geleerde ook in de

praktijk brengt. Dat cijfer stelt dan meteen het unieke aantal “succesvolle” deelnemers voor. De absolute cijfers van geslacht en leeftijd worden verkregen door dezelfde procentuele verdeling te gebruiken als bij de outputindicator. De man/vrouw-verhouding wordt dus bepaald aan de hand van steekproeven. Zo’n 31% van de deelnemers in 2014 was een vrouw. De statistieken over de leeftijd van de deelnemers zijn gebaseerd op de landbouwtelling van de FOD Economie. Bijna 7% van de deelnemers was jonger dan 40 jaar.

Doelbereik

Tabel 10 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen. In de periode 2007-2014 namen 50.438 unieke personen deel aan een opleiding. In totaal waren er 1.263.468 deelnemers die 503.471 dagen opleiding volgden.

Tabel 10 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren maatregel 111-A Opleiding

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal unieke deelnemers aan opleidingen	41.800	50.438 ¹	121%
	Aantal deelnemers aan opleidingen	1.358.000	1.263.468	93%
	Totaal aantal dagen opleiding voor alle deelnemers	582.660	503.471	86%
Resultaat	Aantal unieke deelnemers die succesvol een opleiding hebben gevolgd	40.500	47.862 ²	118%

6.2 SENSIBILISERINGSPROJECTEN DUURZAME LANDBOUW (MAATREGEL 111-C)

Outputindicatoren

In totaal namen 9.513 personen deel aan de acht demonstratieprojecten die in 2014 beëindigd werden en waarvoor de derde schijf werd uitbetaald. 67% van die deelnemers woonde een sensibiliseringsproject bij uit de categorie “landschapsbehoud en –verbetering en milieubehoud” en 33% van de deelnemers volgde een project rond “productkwaliteit”. Naar schatting 10% van alle deelnemers was een vrouw en 43% was jonger dan 40 jaar.

Bij de meeste projecten werd naast de organisatie van demoactiviteiten, studiedagen en voordrachten ook schriftelijk gecommuniceerd, via brochures, artikels in de vakpers, enzovoort. Op die manier kon men naast de hier weergegeven participanten nog meer land- en tuinbouwers bereiken.

In totaal werd in 2014 208.078 euro uitgegeven aan demoprojecten.

In 2014 werden geen nieuwe projecten binnen het PDPO II-kader meer goedgekeurd.

Resultaatindicatoren

De resultaatindicator peilt naar het aantal deelnemers die het geleerde toepassen in de praktijk. Hiervoor kunnen geen resultaten worden doorgegeven op basis van de monitoringsgegevens.

¹ 19.183 unieke deelnemers aan cursussen en stages + 31.255 unieke deelnemers aan korte vorming = 50.438 unieke deelnemers in 2007-2014

² 16.607 unieke geslaagden cursussen en stages + 31.255 unieke geslaagden korte vorming = 47.862 unieke geslaagden in 2007-2014

Doelbereik

Tabel 11 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen. In de periode 2007-2014 kwamen 107.973 deelnemers naar de demoprojecten, verspreid over 35.753 opleidingsdagen.

Tabel 11 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren maatregel 111-C Sensibiliseringsprojecten duurzame landbouw

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal unieke deelnemers	12.600	11.500 ^{3,4}	91%
	Aantal deelnemers	106.000	107.973	102%
	Totaal aantal dagen opleiding voor alle deelnemers	37.800	35.753	95%
Resultaat	Aantal unieke deelnemers die succesvol een project hebben gevolgd	7.560	NA ⁴	NA

6.3 VESTIGING VAN JONGE LANDBOUWERS (MAATREGEL 112)

Outputindicatoren

In 2014 werden 94 nieuwe vestigingsdossiers goedgekeurd. Dat zijn er 158 minder dan in 2013. De voornaamste reden daarvan is dat er in 2013 een administratieve inhaalbeweging gemaakt is in de behandeling van de vestigingsdossiers en er in 2014 daarom minder dossiers in behandeling waren.

Voor deze 94 goedgekeurde dossiers bedroegen de totale vestigingskosten (de som van de overheidssubsidie en de privébijdrage) 16,8 miljoen euro.

Bijna 11% van de nieuwe vestigingen gebeurden in het kader van vervroegde pensionering, wat betekent dat de voorgaande bedrijfsleider tussen 55 en 64 jaar oud was. 21% van alle dossiers werd ingediend door een vrouw. Deze percentages zijn gelijkaardig aan die van de voorgaande jaren.

In figuur 10 worden de in 2014 goedgekeurde vestigingsdossiers onderverdeeld per landbouwactiviteit. Figuur 11 toont hetzelfde voor de vestigingskosten van de goedgekeurde dossiers. Uit deze figuren blijkt dat de meeste dossiers betrekking hebben op gemengde, melkvee- en varkensbedrijven.

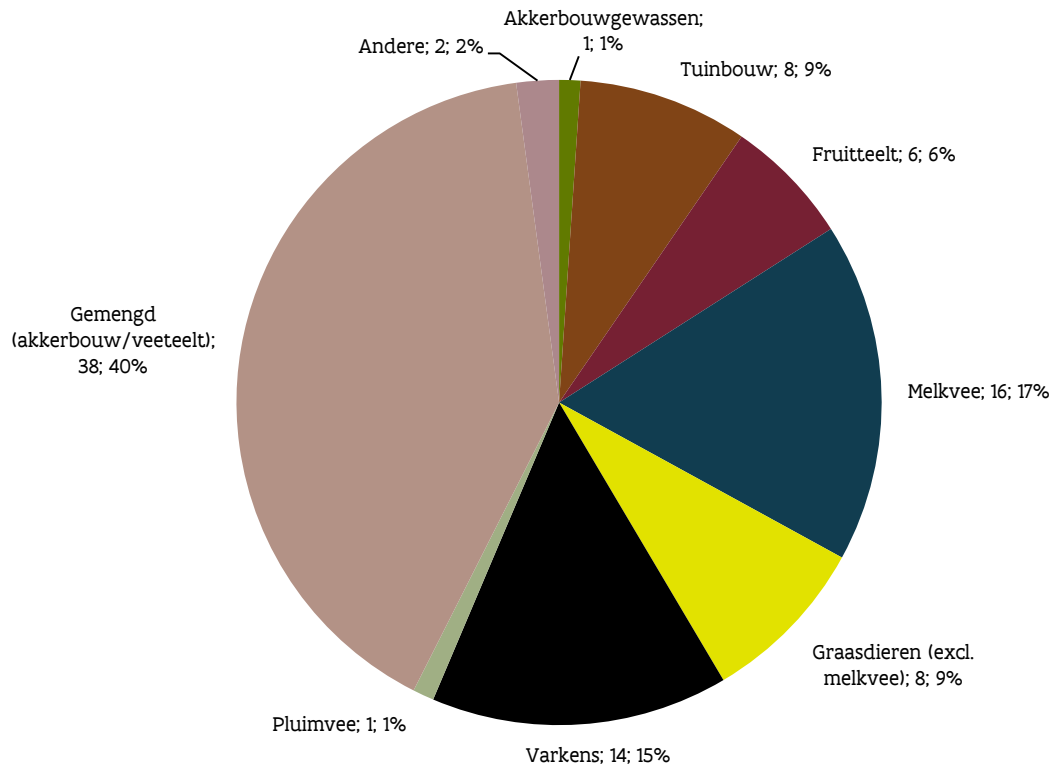
De totale uitbetalingen met EU-cofinanciering in 2014 voor vestigingssteun bedroegen 3,047 miljoen euro. De totale uitgaven zijn lager dan de voorgaande jaren. Omdat PDPO II op zijn einde loopt, is het laatste PDPO II-budget in 2014 uitbetaald en is na uitputting daarvan rond oktober 2014 overgeschakeld op PDPO III-middelen.

Met behulp van een GIS-applicatie werden de dossiers binnen Natura 2000-gebied enerzijds en binnen kwetsbaar gebied natuur anderzijds geografisch gelokaliseerd⁵. Een bedrijf wordt beschouwd als gelegen in Natura 2000-gebied respectievelijk LFA-gebied als meer dan 50% van de percelen in het desbetreffende gebied ligt. Van de dossiers goedgekeurd in 2014 is er één bedrijf gelegen in Natura 2000-gebied én LFA-gebied, en één in Natura 2000-gebied. Van de totale overheidsuitgaven in 2014 ging 1% naar eerder goedgekeurde dossiers in Natura 2000-gebied en 1% naar eerder goedgekeurde dossiers in LFA-gebied.

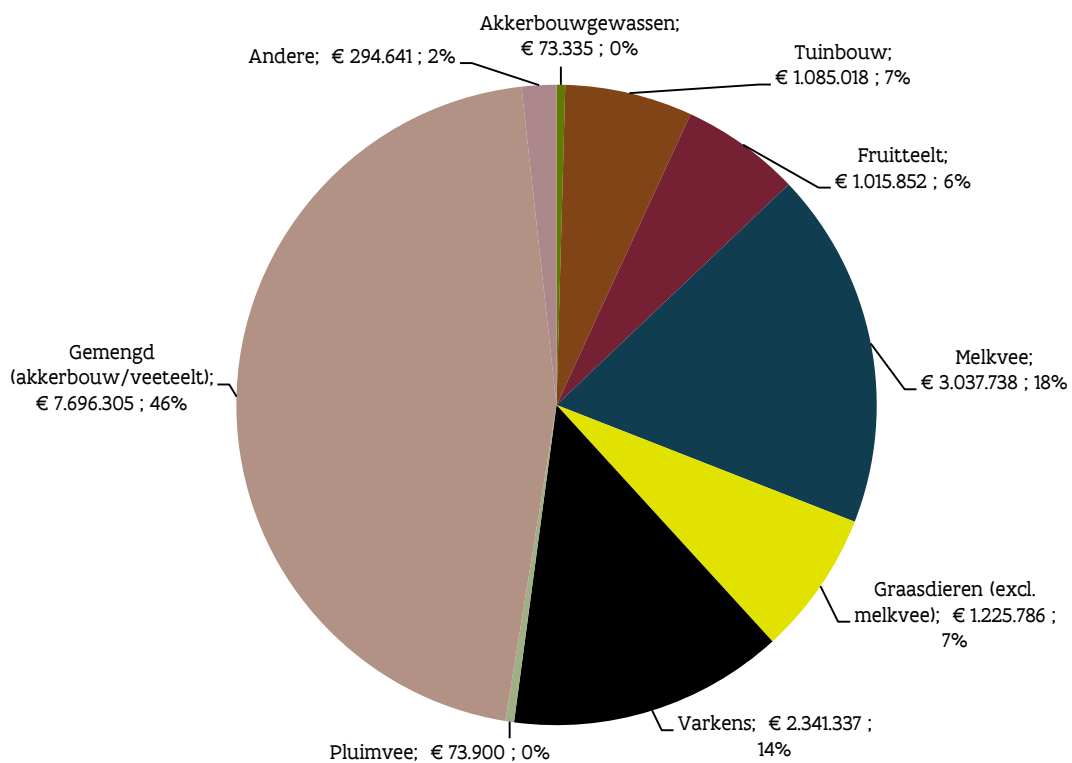
³ De deelnemers aan demoprojecten worden niet individueel geregistreerd, er worden geen deelnemerslijsten bijgehouden. Het aantal unieke deelnemers is daarom een schatting gebaseerd op verslagen en de ervaring van verantwoordelijken bij de administratie.

⁴ Opmerking: er wordt verondersteld dat alle unieke deelnemers aan demoprojecten eveneens deelgenomen hebben aan de cursussen, stages en korte vormingen. Daarom wordt er in de monitoringtabellen (bijlage 3) enkel het cijfer van maatregel 111A vermeld.

⁵ In Vlaanderen komt LFA-gebied (Less Favoured Area) overeen met landbouwgrond gelegen in kwetsbaar gebied natuur waarop nulbemesting van toepassing is. Landbouwgrond in kwetsbaar gebied natuur waarop ontheffing van nulbemesting geldt, wordt dus niet meegerekend.

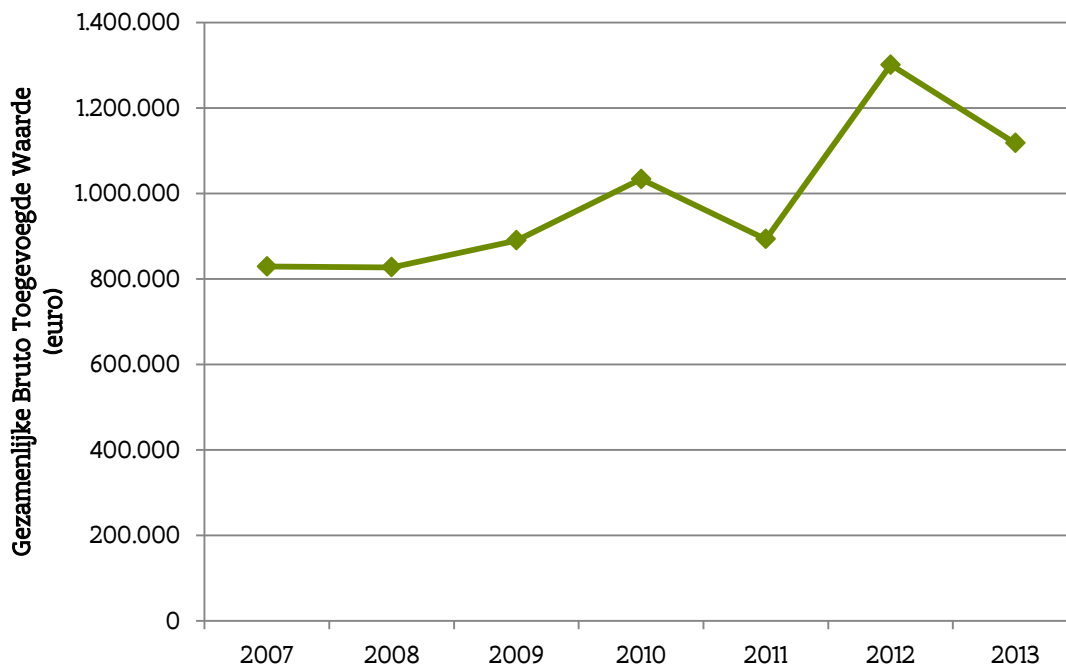
Figuur 10 Absolute en procentuele verdeling per landbouwsector van de in 2014 goedgekeurde vestigingsdossiers (aantal)

Figuur 11 Absolute (euro) en procentuele verdeling per landbouwsector van de totale vestigingskosten van de in 2014 goedgekeurde vestigingsdossiers

Resultaatindicatoren

Op basis van het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN), dat gegevens aanlevert aan het Europese Farm Accountancy Data Network (FADN), kan de gezamenlijke bruto toegevoegde waarde (BrTW) van de gesteunde bedrijven berekend worden. Van de dossiers die in 2007 goedgekeurd werden (zowel PDPO I- als PDPO II-dossiers) zijn er zeven bedrijven opgenomen in het LMN in zowel boekjaar 2007 als boekjaren 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 en 2013. De gezamenlijke BrTW van deze zeven landbouwbedrijven wordt weergegeven in figuur 12.

Figuur 12 Evolutie van de gezamenlijke bruto toegevoegde waarde van LMN-bedrijven met een in 2007 goedgekeurd vestigingsdossier (AMS op basis van LMN)

Doelbereik

Tabel 12 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 12 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren maatregel 112 Vestigingssteun

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal gesteunde landbouwers	1.400	1.114	80%
	Totaal investeringsvolume (euro)	280.000.000	198.501.515	71%
Resultaat	Bruto toegevoegde waarde van de landbouwbedrijven (euro)	Status quo	NA	NA

De relatief lage realisatiegraad van de doelstellingen van de outputindicatoren in 2007-2014 is te verklaren doordat enkel dossiers ingediend en goedgekeurd onder PDPO II-regelgeving in beschouwing worden genomen en dat in de beginjaren van PDPO II nog heel wat dossiers ingediend onder PDPO I-regelgeving zijn goedgekeurd en hier niet meegeteld worden.

Daar slechts voor een beperkt aantal bedrijven de bruto toegevoegde waarde gekend is en het complexe gegeven van BrTW niet in één jaarlijks te actualiseren cijfer te vatten is, wordt in de indicatorentabellen (bijlage 3) geen cijfer doorgegeven.

6.4 BEDRIJFSADVIESSYSTEEM VOOR LAND- EN TUINBOUWERS (MAATREGEL 114)

Outputindicatoren

Onder deze maatregel vallen zowel de bedrijfsadviezen conform de regelgeving van PDPO I (meer bepaald de milieumodule en het bedrijfsleidingsadvies) als de adviezen conform de regelgeving van PDPO II (wat verder het “nieuwe BAS” zal worden genoemd).

Door de overgang naar de nieuwe programmaperiode, werden in 2014 geen nieuwe adviesaanvragen meer goedgekeurd.

In de periode 2007-2014 kregen in totaal 3.759 unieke aanvragers een voorlopige goedkeuring van hun BAS-aanvraag.

Voor 659 eerder goedgekeurde BAS-adviezen (nieuwe BAS) werd er in 2014 in totaal 692.818 euro uitbetaald. Ieder advies behandelde elk van volgende thema's: milieu, arbeidsveiligheid, bedrijfsbeheer, volksgezondheid en gezondheid van planten en dieren, en dierenwelzijn.

In 2014 werden nog drie dossiers uit de eerste programmaperiode (PDPO I) behandeld. Het betrof een dossier uit de milieumodule en twee dossiers uit de module bedrijfsleidingsadvies. In totaal werd 225 euro uitbetaald.

Resultaatindicatoren

Omdat er in het LMN geen landbouwbedrijven zijn opgenomen die deelnemen aan het BAS, werden er in het kader van de ongoing evaluatie in 2009 gegevens over de bruto toegevoegde waarde opgevraagd van commerciële boekhoudkantoren. In de mid term evaluatie werden deze data geanalyseerd. De evaluatoren moesten echter besluiten dat, op basis van de beschikbare gegevens, moeilijk een conclusie over de invloed van de verstrekte adviezen kan worden getrokken (IDEA Consult, 2010).

Doelbereik

Tabel 13 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen. Tussen 2007 en 2014 kregen 7.098 unieke landbouwers een bedrijfsadvies.

Tabel 13 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicator maatregel 114 Bedrijfsadviesstelsysteem

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal gesteunde landbouwers ⁶	18.634 ⁷	7.098	38%
Resultaat	Bruto toegevoegde waarde van de landbouwbedrijven (euro)	Status quo	NA	NA

Vanaf de opstart van PDPOII werd de maatregel bedrijfsadviesstelsysteem op verschillende manieren gepromoot bij land- en tuinbouwers in Vlaanderen. Op nationale en regionale vakbeurzen werd de maatregel onder de aandacht van het publiek gebracht door middel van posters en folders over het bedrijfsadviesstelsysteem. Op de website van het toenmalige Agentschap voor Landbouw en Visserij werd een hele pagina gewijd aan deze maatregel. Er werd jaarlijks een overleg georganiseerd met de erkende adviesdiensten. De constructieve wisselwerking tussen het beleidsdomein en de adviesdiensten heeft

⁶ Het aantal gesteunde landbouwers wordt geïnterpreteerd als het aantal unieke landbouwers die in 2007-2014 een uitbetaling ontvingen voor milieumodule/bedrijfsleidingsadvies of die een aanvraag in eerste fase hebben ingediend voor het nieuwe BAS.

⁷ Deze doelstelling omvat zowel dossiers van PDPO I- als dossiers van PDPO II-regelgeving, goedgekeurd en uitbetaald in de periode 2007-2014. In de monitoringtabellen in bijlage 3 zijn enkel de uitbetaalde dossiers van het nieuwe BAS vervat. De doelstelling voor die nieuwe BAS-dossiers bedraagt 11.900 gesteunde landbouwers in de periode 2007-2014.

ervoor gezorgd dat de maatregel doorheen de programmaperiode continu werd verbeterd. Desondanks bovenstaande inspanningen heeft de maatregel niet het verwachte aantal landbouwers bereikt.

Een deel van de verklaring kan liggen in de wijziging aan de maatregel die begin 2010 werd doorgevoerd. Ten eerste werd toen bepaald dat tussen twee overeenkomsten voor advies geen twee maar drie jaar moet zitten. Ten tweede werd het subsidiepercentage voor een tweede advies teruggebracht van 80% naar 40% van de advieskost. Beide wijzigingen kunnen ertoe geleid hebben dat een aantal landbouwers minder geneigd was een tweede advies aan te vragen.

6.5 INVESTERINGEN IN LANDBOUWBEDRIJVEN (MAATREGEL 121)

Outputindicatoren

In 2014 werden 2.156 nieuwe dossiers goedgekeurd. Dat zijn er 777 minder dan vorig jaar. Dat is als volgt te verklaren. Door de uitputting van de PDPO II-middelen moest hiervoor in 2014 het volledige steunbedrag budgettair Vlaams worden vastgelegd als staatssteun (i.p.v. 70% zoals in PDPO II) bij een gelijkblijvend Vlaams budget. Met dit zelfde budget werden ook nog correcties op de in 2013 toegekende steun doorgevoerd (70% vastgelegd, maar 100% Vlaams uit te betalen).

Figuur 13 toont de verdeling van de nieuwe dossiers over de verschillende bedrijfstypen. 35% van de goedgekeurde investeringsdossiers werd ingediend door een gemengd bedrijf, 23% door een melkveebedrijf en 14% door een tuinbouwbedrijf. Die verdeling is gelijkaardig aan vorige jaren.

Zo'n 28% van de dossiers werd ingediend door een rechtspersoon en 72% door een natuurlijk persoon. Van de dossiers ingediend door een natuurlijk persoon was de aanvrager in 7% van de gevallen een vrouw en in 34% van de gevallen jonger dan 40 jaar.

Het totale investeringsvolume van deze 2.156 dossiers, dat de som is van de overheidssubsidie en de privébijdrage, bedraagt 313 miljoen euro. Figuur 14 geeft een overzicht van het investeringsvolume per bedrijfstype. Het grootste investeringsvolume kwam van gemengde bedrijven (29%), gevolgd door de melkveebedrijven (18%) en de varkens- en tuinbouwbedrijven (elk 12%).

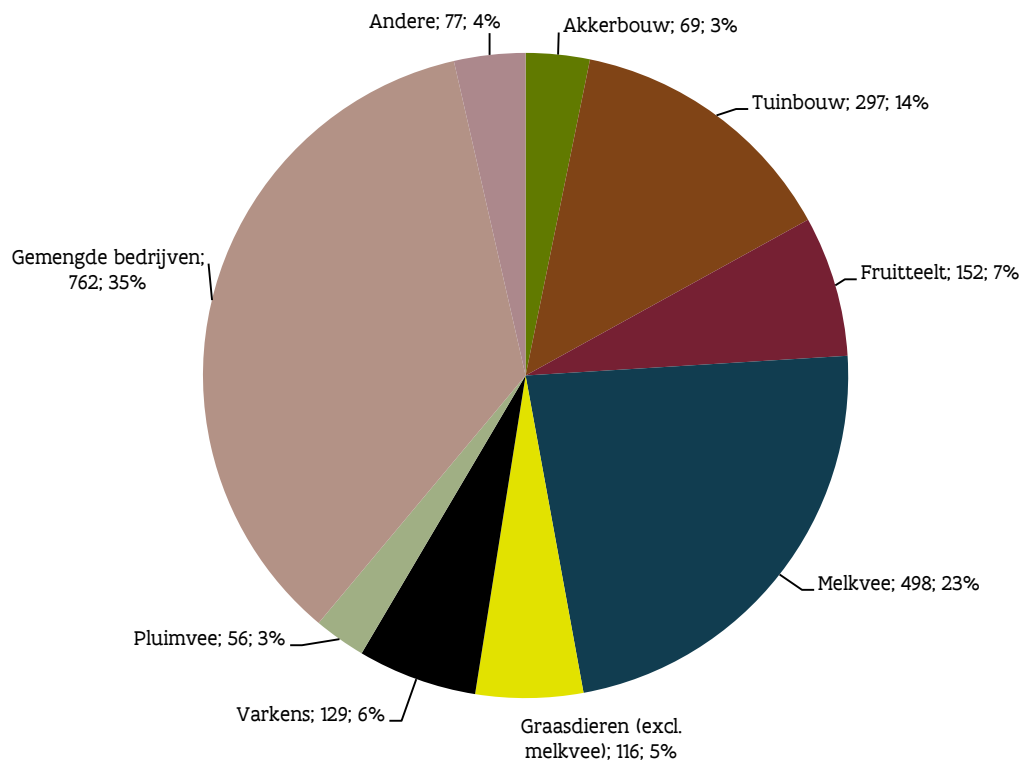
Wat de types investeringen betreft, was 82% van het totale investeringsvolume bestemd voor investeringen in gebouwen en 15% voor de aankoop van machines.

1,2% van de 2.156 goedgekeurde dossiers betrof een biologisch landbouwbedrijf.

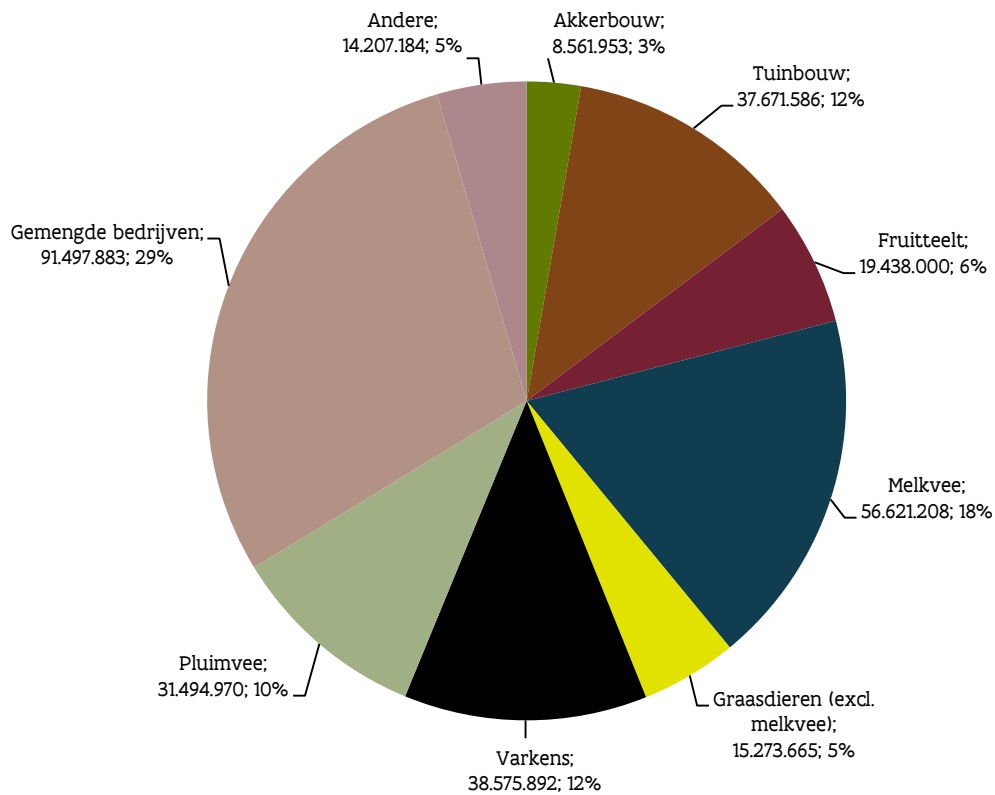
0,7% van de goedgekeurde investeringsdossiers betrof een investering voor het produceren van een nieuw product. 18% van de dossiers kon gezien worden als een investering voor een nieuwe techniek. De lijst met nieuwe producten en technieken werd geactualiseerd en is weergegeven in tabel 14.

Met behulp van een GIS-applicatie werden de dossiers binnen Natura 2000-gebied enerzijds en binnen kwetsbaar gebied natuur anderzijds geografisch gelokaliseerd⁸. Een bedrijf wordt beschouwd gelegen te zijn in Natura 2000-gebied respectievelijk LFA-gebied als meer dan 50% van de percelen in het desbetreffende gebied ligt. Van de investeringsdossiers goedgekeurd in 2014 zijn er 92 bedrijven gelegen in Natura 2000-gebied en drie in LFA-gebied. Van de totale overheidsuitgaven in 2014 ging 5% naar eerder goedgekeurde dossiers in Natura 2000-gebied.

⁸ In Vlaanderen komt LFA-gebied (Less Favoured Area) overeen met landbouwgrond gelegen in kwetsbaar gebied natuur waarop nulbemesting van toepassing is. Landbouwgrond in kwetsbaar gebied natuur waarop ontheffing van nulbemesting geldt, wordt dus niet meegerekend.

Figuur 13 Absolute en procentuele verdeling van het aantal goedgekeurde investeringsdossiers over de verschillende bedrijfstypes, 2014

Figuur 14 Absolute (euro) en procentuele verdeling van het investeringsvolume van de in 2014 goedgekeurde investeringsdossiers over de verschillende bedrijfstypes

In 2014 werd 3,3 miljoen euro uitbetaald (met EU-cofinanciering) aan investeringen die in 2014 of vorige jaren werden goedgekeurd. De totale overheidsuitgaven zijn, net zoals in 2013, veel lager dan de voorgaande jaren. Omdat PDPO II in 2014 ten einde liep, en de PDPO II-middelen voor deze maatregel nagenoeg volledig uitgeput waren, werd voor de uitbetalingen overgeschakeld op staatssteun, zoals aangemeld bij de Europese Commissie. Vanaf eind 2014 werden PDPO III-middelen aangesproken.

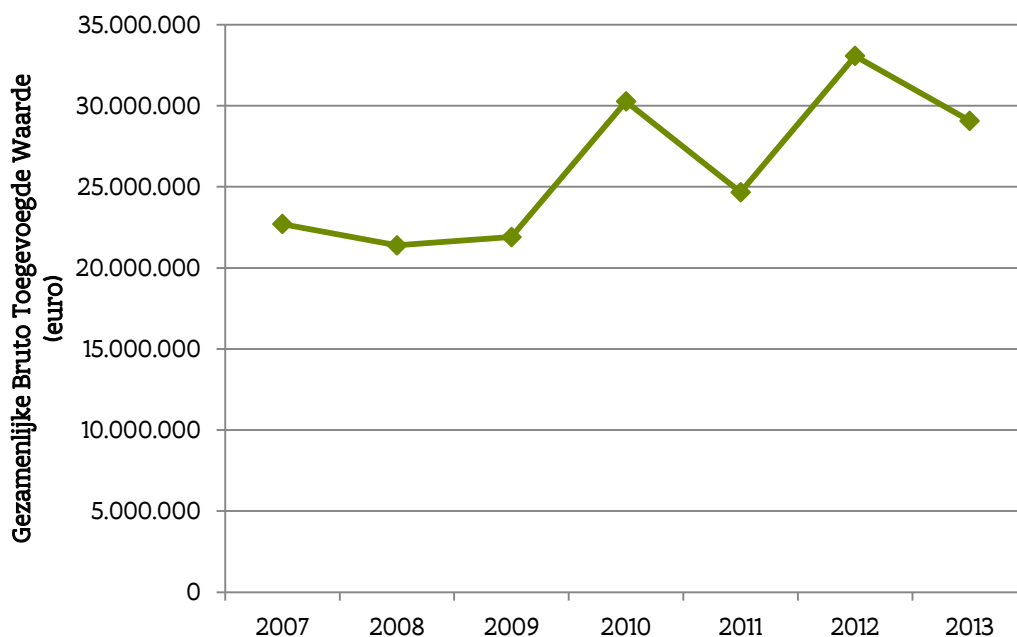
Tabel 14 Lijst van investeringen die beschouwd worden als nieuwe techniek of nieuw product

Beschrijving VLF-investering	Nieuw product (P) of nieuwe techniek (T)
Bijzondere plantaardige productie	P
Hoeveproducten andere (gebouwen)	P
Hoeveproducten andere (materieel)	P
Hoevevlees (gebouwen)	P
Hoevevlees (materieel)	P
Hoevezuivel (gebouwen)	P
Hoevezuivel (materieel)	P
Nieuwe fruitvariëteiten	P
Teelt aromatische/medicinale planten	P
AEA-biggenstal	T
AEA-fokvarkensstal (alle categorieën)	T
AEA-kraamstal	T
AEA-legkippenstal met verrijkte kooien	T
AEA-legkippenstal met voliëre- of grondhuisvesting	T
AEA-moerderierenstal	T
AEA-opfokpoeljenstal met grond- of voliërehuisvesting	T
AEA-opfokpoeljenstal verrijkte kooi	T
AEA-opfokstal voor slachtkuiken(groot)ouderdieren	T
AEA-Vleeskuikenstal	T
AEA-vleesvarkensstal	T
AEA-zeugenstal	T
Afkalfdetectie	T
Afstrooimachine	T
Ander energiescherm	T
Automatisering en sturing	T
Bakkenvuller	T
Bijzondere dierlijke productie (slakken, insecten, larven, ...)	T
Bouwen/(her)herinrichten konijnenstal met parkhuisvesting	T
Buffertafel	T
Draaitafel	T
Erosieploeg	T
Geautomatiseerde champignonplukmachine	T
Geavanceerde spuitmachine	T
Geur- en stofbestrijding	T
GPS	T
Halsbanden voor koeherkenning	T
Herinrichten legkippenstal met verrijkte kooien	T
Herinrichten legkippenstal met voliëre- of grondhuisvesting	T
Herinrichten zeugenstallen met groephuisvesting	T
Hydrokoeling	T
Inpotmachine - oppotmachine (mobiel)	T
Inpotmachine - oppotmachine (vaste constructie)	T
Installaties voor compostering	T
Kalverdrinkautomaat	T
Keerband (bescherming schoft in ligbox)	T

Koeborstel	T
Luchtwater	T
Machines voor directe inzaai	T
Mechanische onkruidbestrijding	T
Melkcarrousel	T
Melkrobot	T
Melktaxi	T
Mestdroging met restwarmte	T
Mestscheider	T
Micro WKK	T
Oogstprotectie fruit	T
Opraap - neerzetrobot	T
Opslag verontreinigd water / vetafscheider	T
Planrobot	T
Rationeel afvalbeheer	T
Rookgasreiniging	T
Sorteerinstallatie	T
Verspeenrobot	T
Verticale ventilatie voor serres	T
Verwarming op biobrandstoffen	T
Vogelschrikapparatuur	T
Warmtepomp	T
Warmtepomp bij gesloten kas	T
Was- en/of verpakkingslijn	T
Waterbehandeling	T
Waterdampstoomspoeling	T
Waterzuiveringsinstallatie	T
WKK-installatie op gas of biobrandstof	T

Resultaatindicatoren

Op basis van het LMN, dat gegevens aanlevert aan het FADN, kan een uitspraak gedaan worden over de bruto toegevoegde waarde van de gesteunde bedrijven. Van de dossiers (zowel PDPO I- als PDPO II-dossiers) die in 2007 werden goedgekeurd, zijn 134 landbouwbedrijven opgenomen in zowel boekjaar 2007 als boekjaren 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 en 2013. De gezamenlijke bruto toegevoegde waarde van deze bedrijven is weergegeven in figuur 15.

Figuur 15 Evolutie van de gezamenlijke bruto toegevoegde waarde van LMN-landbouwbedrijven met een in 2007 goedgekeurd investeringsdossier (AMS op basis van LMN)

Doelbereik

Tabel 15 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen. In de periode 2007-2014 werden 15.511 dossiers goedgekeurd die waren ingediend onder PDPO II. Samen zijn deze dossiers goed voor een investeringsvolume van 1.949 miljoen euro.

Tabel 15 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren maatregel 121 Investerings in landbouwbedrijven

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal gesteunde landbouwers	24.500	15.511	63%
	Totaal investeringsvolume (euro)	1.500.000.000	1.949.270.800	130%
Resultaat	Bruto toegevoegde waarde van de landbouwbedrijven (euro)	10% stijging	NA	NA
	Aantal landbouwbedrijven dat nieuwe techniek of product introduceert	4.900	1.910	39%

In bovenstaande cijfers worden enkel de dossiers in beschouwing genomen die zijn ingediend en goedgekeurd onder PDPO II-regelgeving. De relatief lage realisatie van de doelstelling voor aantal gesteunde landbouwers in 2007-2014 staat in contrast met de goede realisatiegraad van de doelstelling voor totaal investeringsvolume. Dat wijst erop dat er meer steun per dossier (ten gevolge van hogere investeringsvolumes per dossier) wordt verleend dan aanvankelijk ingeschat. Dat heeft onder andere te maken met het optrekken van het plafond in 2007 tot 1 miljoen euro per bedrijfsleider in plaats van 1 miljoen euro per bedrijf (IDEA Consult, 2010).

Daar slechts voor een beperkt aantal bedrijven de bruto toegevoegde waarde gekend is en het complexe gegeven van bruto toegevoegde waarde niet in één jaarlijks te actualiseren cijfer te vatten is, wordt in de indicatorentabellen (bijlage 3) geen cijfer doorgegeven.

6.6 VERHOGING VAN DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN LAND- EN BOSBOUWPRODUCTEN (MAATREGEL 123-A)

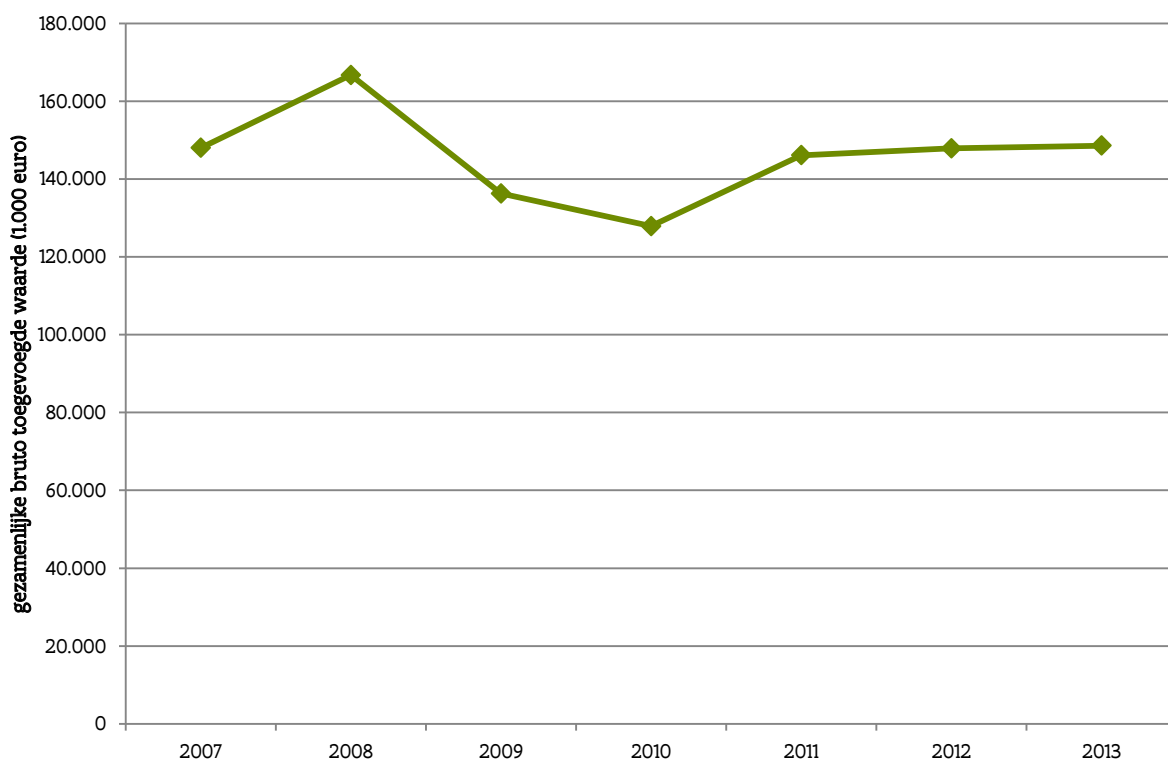
Outputindicatoren

In 2014 werd geen nieuwe oproep gedaan voor projecten van agrovoedingsbedrijven. Er werden dus ook geen nieuwe projecten goedgekeurd.

Voor investeringen die de vorige jaren zijn goedgekeurd, werd 1.885.591 euro steun uitbetaald.

Resultaatindicatoren

De bruto toegevoegde waarde (BrTW) van de agrovoedingsbedrijven werd bepaald op basis van de jaarrekeningen neergelegd bij de Nationale Bank van België. In samenspraak met de mid term evaluator werd, rekening houdende met de nieuwe Europese definitie van BrTW, de Vlaamse berekening op basis van de jaarrekeningen van de Nationale Bank opgesteld. Van 13 bedrijven waarvan het dossier in 2008 is goedgekeurd, kan de BrTW berekend worden voor de jaren 2007 tot en met 2013. Van de overige bedrijven ontbreken cruciale gegevens van de resultaatrekening om de berekening te kunnen uitvoeren. De evolutie van de gezamenlijke BrTW van de 13 bedrijven is weergegeven in figuur 16. Na een daling tussen 2008 en 2010 zien we in 2011, 2012 en 2013 opnieuw een licht stijgende trend.

Figuur 16 Evolutie van de gezamenlijke bruto toegevoegde waarde van agrovoedingsbedrijven gesteund door middel van maatregel 123 (Bron: AMS op basis van BelFirst)

Doelbereik

Tabel 16 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen. 69 unieke bedrijven ontvingen steun voor agrovoedingsprojecten in de periode 2007-2014. De projecten waren samen goed voor een investeringsvolume van 73 miljoen euro.

De lage realisatiegraad van de outputindicator “aantal gesteunde bedrijven” heeft een aantal verklaringen. Ten eerste is de maatregel van bij aanvang erg gefocust: er werd steeds specifiek opgeroepen tot milieu-, energie- en innovatieve investeringen. Ten tweede nam de crisis, zowel financieel als economisch, een aanvang in 2008 en loopt die door tot op vandaag, met moeilijke en beperkte kredietmogelijkheden voor bedrijven tot gevolg. Hierdoor geven bedrijven voorrang aan de noodzakelijke productiegerichte investeringen en worden de zuivere milieu-, energie- en innovatieve investeringen on hold gezet of geschrapt. Bovendien bedroeg het maximale steunpercentage 10%, wat in crisissituatie te laag bleek voor de bedrijven om alsnog de investeringen uit te voeren.

Tabel 16 Monitoring en doelbereik maatregel 123 Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Uniek aantal gesubsidieerde bedrijven	200	69	35%
	Totaal investeringsvolume (euro)	95.000.000	73.214.840	77%
Resultaat	Bruto toegevoegde waarde van de agrovoedingsbedrijven (euro)	Stijging van 155.000.000 euro	NA	NA
	Aantal agrovoedingsbedrijven die nieuwe producten of technieken introduceren	75	55	73%

Daar slechts van een beperkt aantal bedrijven de BrTW gekend is en deze complexe indicator moeilijk in één jaarlijks cijfer te vatten is, wordt in de indicatoren tabellen (bijlage 3) geen cijfer opgegeven.

6.7 DEELNAME DOOR LANDBOUWERS AAN VOEDSELKwalITEITSREGELINGEN (MAATREGEL 132)

Outputindicatoren

In 2014 werden 254 biologische producenten uitbetaald die het jaar voordien een steunaanvraag hadden ingediend. Daarnaast kregen 27 producenten van Brussels grondwitloof (Beschermd Geografische Aanduiding, BGA) of Vlaams-Brabantse tafeldruif (Beschermd Oorsprongsbenaming, BOB) een subsidie. Sinds de start van de maatregel kregen 349 unieke biologische bedrijven een subsidie, net als 46 producenten van Brussels grondwitloof of Vlaams-Brabantse tafeldruif.

In totaal werd in 2014 136.366 euro uitbetaald op deze maatregel.

Resultaatindicatoren

De resultaatindicator peilt naar de waarde van de landbouwproductie onder de erkende voedselkwaliteitsregeling. Noch van het Brussels grondwitloof, noch van de Vlaams-Brabantse tafeldruif zijn echter omzet- en productiecijfers gekend. Ook van de productie van de gesteunde bio-landbouwers kan geen precieze waarde worden berekend. Daardoor kan de waarde van de landbouwproductie onder de labels niet weergegeven worden (“NA” (not available) in tabel 17).

Doelbereik

Tabel 17 zet van de output- en de resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 17 Monitoring en doelbereik maatregel 132 Deelname door landbouwers aan voedselkwaliteitsregelingen

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal gesteunde bedrijven	300	395	132%
Resultaat	Waarde van de landbouwproductie onder een erkend kwaliteitslabel (euro)	344.000.000	NA	NA

6.8 VOORLICHTING EN AFZETBEVORDERING VAN VLAAMSE PRODUCTEN ERKEND ALS BOB/BGA/GTS (MAATREGEL 133)

Outputindicatoren

Deze maatregel werd opgestart in 2011. Twee programma's, één programma voor de Vlaams-Brabantse tafeldruif (BOB) en één voor het Brusselse grondwitloof (BGA), werden de voorbije jaren ondersteund. Samen voerden die programma's vorig jaar vier acties uit. Voor beide programma's samen werd in 2014 25.768 euro uitbetaald.

Resultaatindicatoren

De resultaatindicator peilt naar de waarde van de landbouwproductie onder de erkende kwaliteitslabels. Noch van het Brussels grondwitloof, noch van de Vlaams-Brabantse tafeldruif zijn echter omzet- of productiecijfers gekend. Daardoor kan de waarde van de landbouwproductie van producten met een EU-kwaliteitslabel niet berekend worden ("NA" (not available) in tabel 18).

Doelbereik

Tabel 18 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen. In 2011-2014 werden 19 acties gesteund.

De relatief lage realisatiegraad van de outputindicator heeft te maken met het feit dat men er bij opmaak van de maatregel nog van uit ging dat er meer BOB/BGA/GTS-producten in aanmerking zouden komen voor de subsidie. Bovendien is de maatregel pas later in de programmaperiode geactiveerd.

Tabel 18 Monitoring en doelbereik maatregel 133 Voorlichting en afzetbevordering van Vlaamse producten erkend als BOB/BGA/GTS

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal gesteunde acties	57	19	33%
Resultaat	Waarde van de landbouwproductie onder een erkend kwaliteitslabel	NA	NA	NA

7 INDICATOREN AS 2 – VERBETERING VAN HET MILIEU EN HET PLATTELAND

7.1 VERGOEDING NATUUR BINNEN EN BUITEN NATURA 2000 (MAATREGELLEN 212 EN 213)

Outputindicatoren

In 2014 ontvingen 693 unieke landbouwbedrijven een vergoeding natuur, samen goed voor een totale oppervlakte van 2.198 hectare. Figuur 17 laat zien dat de uitbetaalde oppervlakte daarmee opnieuw wat afneemt.

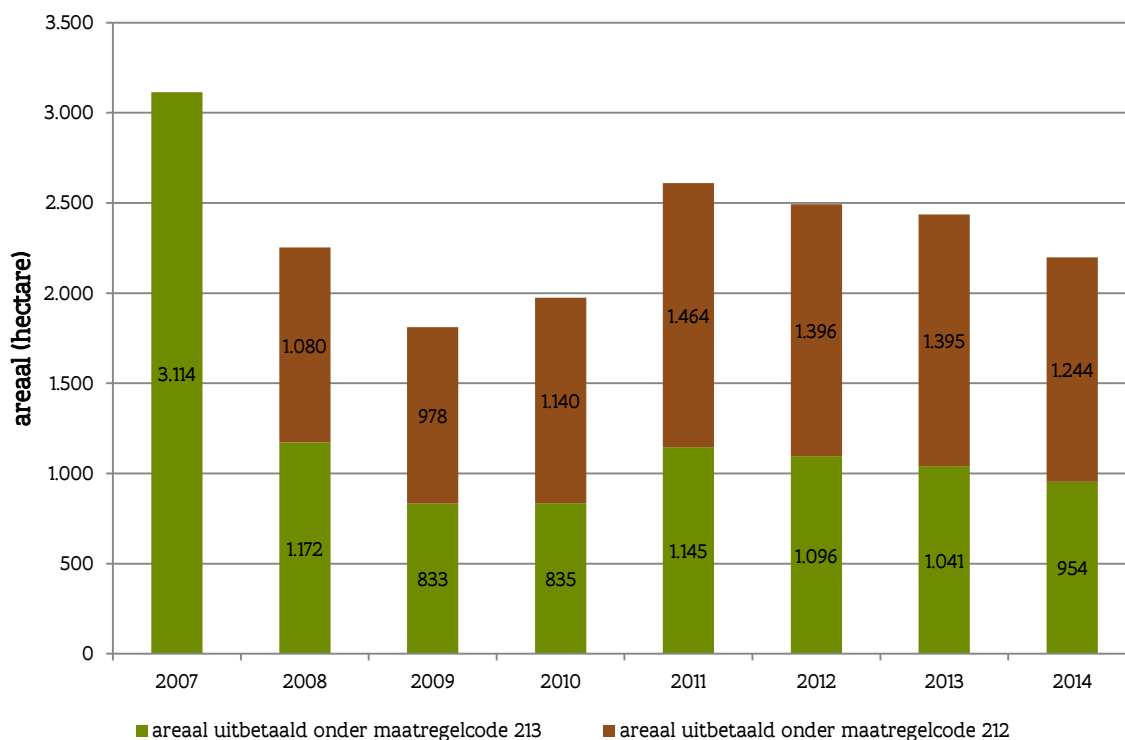
In 2014 werden op budgetpost 212 (vergoeding natuur buiten Natura 2000-gebied) 434 landbouwers uitbetaald voor 1.244 hectare. Op budgetpost 213 (vergoeding natuur binnen Natura 2000-gebied) werden 337 landbouwers uitbetaald voor 954 hectare. Van deze landbouwers zijn er 693 unieke landbouwers, wat betekent dat een aantal landbouwers zowel percelen binnen als buiten Natura 2000-gebied heeft en dus op beide budgetposten werd uitbetaald.

De totale uitgaven voor deze maatregelen bedroegen in 2014 309.570 euro.

In de periode 2007-2014 werden er op budgetpost 212 1.168 unieke landbouwers uitbetaald voor 1.464 hectare (tabel 19). Op budgetpost 213 werden 1.820 landbouwers uitbetaald voor 3.114 hectare⁹. Sinds de start van PDPO II werd voor 2.429 unieke landbouwbedrijven een vergoeding natuur uitbetaald.

Opmerking: Voor betalingen van PDPO I-dossiers werd steeds budgetpost 213 gebruikt. Vanaf PDPO II werd de maatregel “vergoeding natuur” opgesplitst in “vergoeding natuur buiten Natura 2000 (212)” en “vergoeding natuur binnen Natura 2000 (213)”.

⁹ Het cumulatieve aantal landbouwers is het aantal unieke landbouwers dat in de periode 2007-2014 is uitbetaald geweest op de budgetpost. Voor het cumulatieve areaal is het maximale areaal genomen dat in een bepaald jaar in de periode 2007-2014 op het terrein aanwezig was.

Figuur 17 Evolutie van het uitbetaalde areaal (ha) van maatregelen 212 en 213 (Vergoeding Natuur) tussen 2007 en 2014

Resultaatindicatoren

Voor de betekenis van de resultaatindicator wordt verwezen naar het Jaarverslag 2007. Tabel 20 en tabel 21 geven de realisaties van de resultaatindicatoren weer. Daarmee wordt een indicatie gegeven van de bijdrage van de maatregel aan de doelstellingen biodiversiteit, waterkwaliteit en bodemkwaliteit.

Doelbereik

Tabel 19, tabel 20 en tabel 21 zetten per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 19 Monitoring en doelbereik outputindicatoren maatregel 212/213 Vergoeding Natuur (PDPO I en PDPO II samen, gebaseerd op uitbetaling volgens budgetposten)

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal gesteunde bedrijven binnen Natura 2000-gebied (budgetpost 213)	1.241	1.820	147%
	Gesteunde landbouwgrond binnen Natura 2000-gebied (ha)	3.462	3.114	90%
	Aantal gesteunde bedrijven buiten Natura 2000-gebied (budgetpost 212)	1.000	1.168	117%
	Gesteunde landbouwgrond buiten Natura 2000-gebied (ha)	1.500	1.464	98%

Tabel 20 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 212 Vergoeding Natuur buiten Natura 2000-gebied (gebaseerd op GIS-analyse)

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Resultaat	Landbouwgrond (ha) die succesvol bijdraagt tot biodiversiteit en HNVF	2.445	802	33%
	Landbouwgrond (ha) die succesvol bijdraagt tot waterkwaliteit	4.891	1.603	33%
	Landbouwgrond (ha) die succesvol bijdraagt in strijd tegen klimaatverandering	NP	NP	NP
	Landbouwgrond (ha) die succesvol bijdraagt tot bodemkwaliteit	2.445	802	33%
	Landbouwgrond (ha) die succesvol bijdraagt tot het vermijden van landmarginalisatie en van het verlaten van land	NP	NP	NP

Tabel 21 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 213 Vergoeding Natuur binnen Natura 2000 (gebaseerd op GIS-analyse)

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Resultaat	Landbouwgrond (ha) die succesvol bijdraagt tot biodiversiteit en HNVF	1.644	756	46%
	Landbouwgrond (ha) die succesvol bijdraagt tot waterkwaliteit	3.289	1.511	46%
	Landbouwgrond (ha) die succesvol bijdraagt in strijd tegen klimaatverandering	NP	NP	NP
	Landbouwgrond (ha) die succesvol bijdraagt tot bodemkwaliteit	1.644	756	46%
	Landbouwgrond (ha) die succesvol bijdraagt tot het vermijden van landmarginalisatie en van het verlaten van land	NP	NP	NP

7.2 AGROMILIEUMAATREGELEN (MAATREGEL 214)

Outputindicatoren

Monitoring 2014

Voorafgaande opmerking: Het totale areaal en het aantal contracten komen overeen met de aangegeven arealen en contracten in verzamelaanvraag 2014. De uitbetalingen die gedaan zijn in 2014 hebben betrekking op de aanvragen uit verzamelaanvraag 2013. De uitgaven 2014 in dit jaarverslag zijn dus niet rechtstreeks te koppelen aan de cijfers over arealen en contracten 2014.

In 2014 bedroeg het totale areaal agromilieumaatregelen 44.842 hectare en waren er 8.971 contracten. De totale uitgaven in kalenderjaar 2014 bedroegen 17,8 miljoen euro.

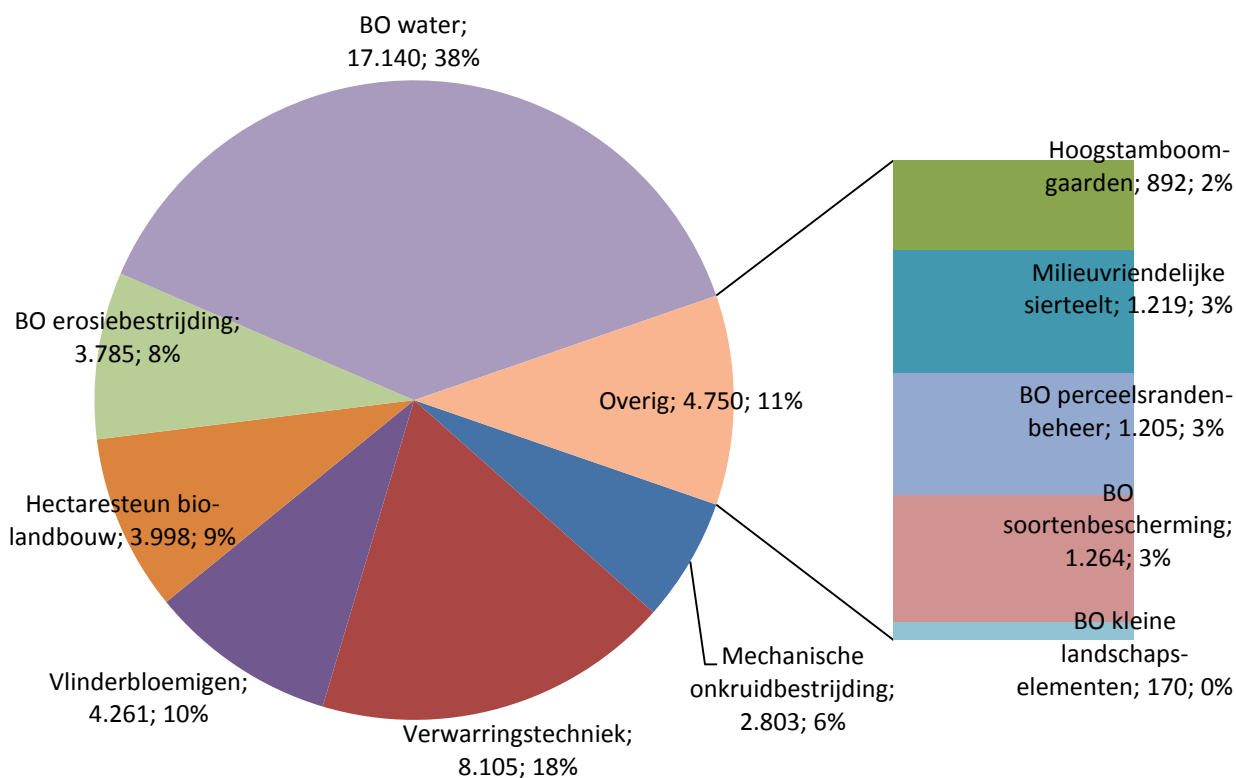
Het unieke areaal bedroeg 44.269 hectare. Op dat totale unieke areaal hadden in totaal 6.440 bedrijven één of meerdere agromilieumaatregelen lopen. Als we uitgaan van de voorlopige resultaten van de Landbouwtelling mei 2014, dan was er in 2014 624.752 hectare cultuurgrond in Vlaanderen (FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie). Dat maakt dat in heel Vlaanderen in 2014 op 7,1% van de cultuurgrond één of meerdere agromilieumaatregelen werden uitgevoerd.

Figuur 18, figuur 19 en figuur 20 geven een overzicht van het areaal, het aantal contracten en de overheidsuitgaven van alle agromilieumaatregelen in 2014.

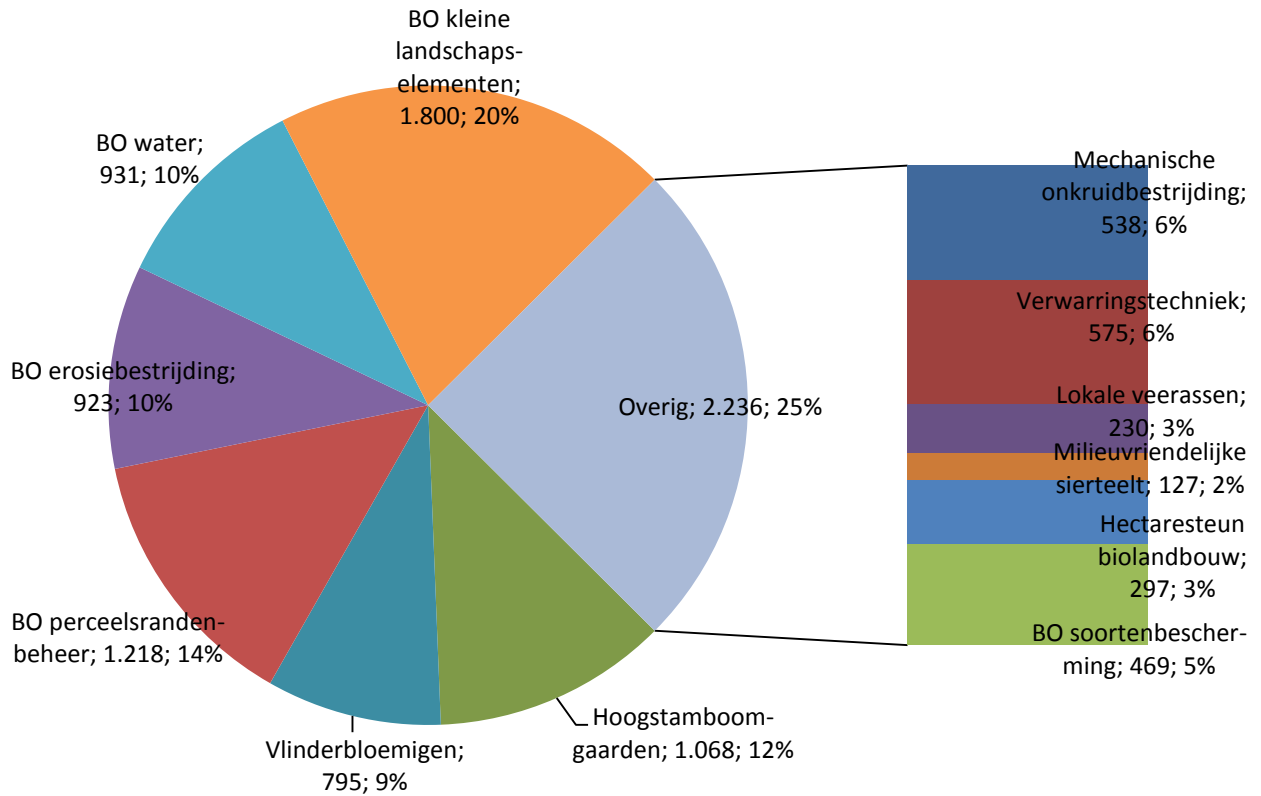
Met zo'n 38% van het totale areaal agromilieumaatregelen vormde de BO water wat betreft oppervlakte de belangrijkste maatregel. Daarna volgden verwarringstechniek (18%), vlinderbloemigen (10%), hectaresteen biolandbouw (9%), BO erosiebestrijding (8%) en mechanische onkruidbestrijding (6%). De overige maatregelen waren samen nog goed voor 11% van het totale areaal (figuur 18).

Wat het aantal contracten betreft waren volgende maatregelen de grootste in 2014: BO kleine landschapselementen (20%), BO perceelsrandenbeheer (14%), hoogstamboomgaarden (12%), BO water (10%), BO erosiebestrijding (10%) en vlinderbloemigen (9%). De overige agromilieumaatregelen waren samen nog goed voor een vierde van het totale aantal contracten (figuur 19).

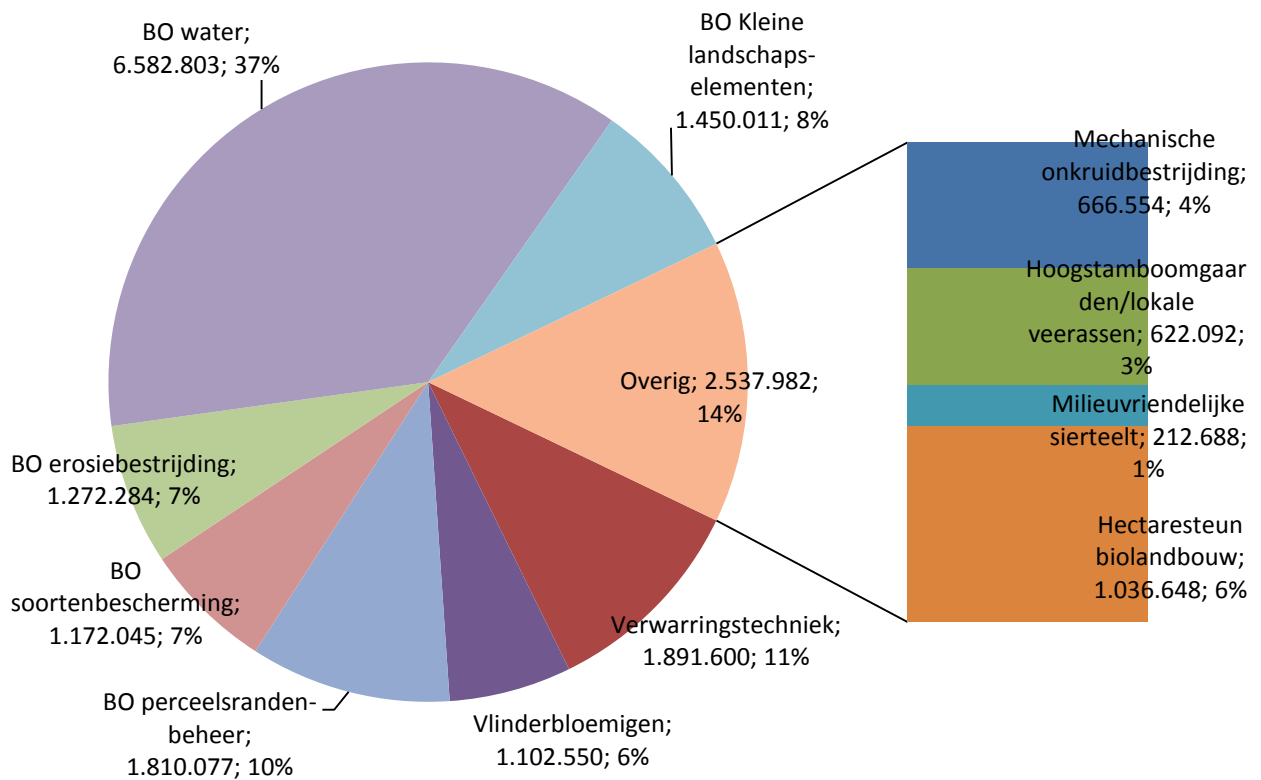
Het grootste deel van het totale budget ging in 2014 naar BO water (37%). Daarna volgden verwarringstechniek (11%), BO perceelsrandenbeheer (10%), BO kleine landschapselementen (8%), BO erosiebestrijding (7%), BO soortenbescherming (7%), vlinderbloemigen (6%) en hectaresteen biolandbouw (6%) (figuur 20).

Figuur 18 Absolute en procentuele verdeling van de oppervlakte (ha) onder de verschillende agromilieumaatregelen (2014)

Figuur 19 Absolute en procentuele verdeling van het aantal contracten voor de verschillende agromilieumaatregelen (2014)

Figuur 20 Absolute en procentuele verdeling van de overheidsuitgaven (euro) voor agromilieumaatregelen (2014)

Evolutie

Figuur 21 tot figuur 26 tonen de evolutie van het areaal, het aantal contracten en de uitgaven per kalenderjaar voor de agromilieumaatregelen in de periode 2007-2014. Figuur 21, figuur 23 en figuur 25 geven respectievelijk het areaal, aantal contracten en uitgaven voor alle agromilieumaatregelen, inclusief de uitdovende. De uitdovende agromilieumaatregelen zijn maatregelen uit PDPO I die nog doorliepen in PDPO II maar niet meer verlengd werden of zijn stopgezet. Ze zijn uitgedoofd in de loop van PDPO II. Het gaat om steun biovarkens, BO natuur, BO botanisch beheer, hectaresteen geïntegreerd pitfruit en groenbedekking. De tabellen in bijlage 2 geven de jaarlijkse cijfers voor aantal contracten, arealen en uitgaven voor de verschillende agromilieumaatregelen in de periode 2000-2014.

In de tijdsreeks van het areaal (figuur 21 en figuur 22) werd de BO kleine landschapselementen niet opgenomen, omdat de areaalbepaling in 2008 gewijzigd is. Voordien werd de oppervlakte van de percelen aangeduid, terwijl sinds 2008 enkel nog de oppervlakte van de kleine landschapselementen zelf wordt bijgehouden. Voor de lijnvormige kleine landschapselementen (zoals heggen en hagen) wordt een proxy van VLM gebruikt. Voor heggen wordt de lengte vermenigvuldigd met 1m breedte, voor de hagen wordt de lengte vermenigvuldigd met 0,5m breedte. Een vergelijking over de jaren gaat bijgevolg niet meer op. De arealen van de BO kleine landschapselementen zijn wel opgenomen in bijlage 2.

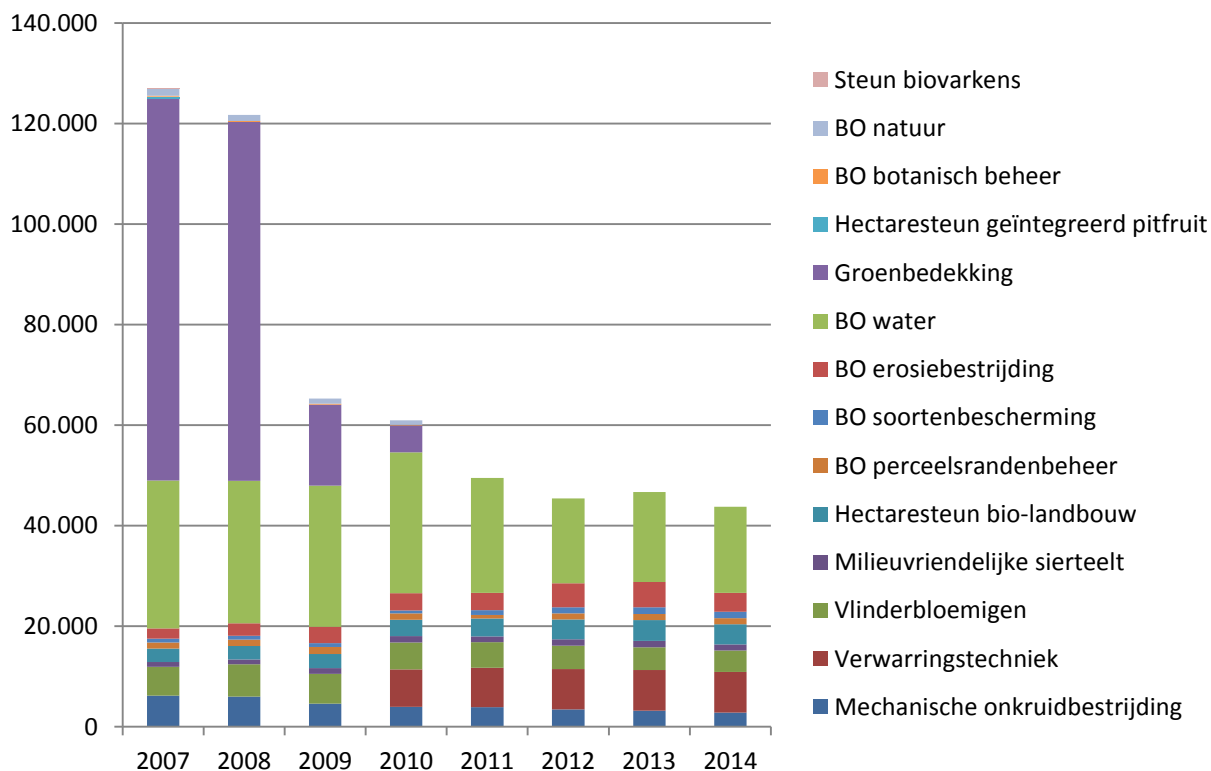
Ook de areaalbepaling van de maatregel BO soortenbescherming is in PDPO II gewijzigd ten opzichte van PDPO I. In de eerste programmaperiode werd het beheerpakket “weidevogelbeheer nestbescherming” toegepast op vaste percelen waarvan de oppervlakte werd doorgegeven. Sinds PDPO II kan de landbouwer dit pakket toepassen op alle percelen binnen het voor weidevogelbeheer afgebakende gebied. De oppervlakte kan dus jaarlijks wijzigen op basis van de percelen die de landbouwer aangeeft in de verzamelaanvraag. Daarom worden er voor dit pakket geen arealen meer bijgehouden in PDPO II. In onderstaande grafieken zijn de arealen vanaf 2008 dus exclusief het pakket “weidevogelbeheer nestbescherming”.

De areaalbepaling van de maatregel hoogstamboomgaarden is in 2011 eveneens gewijzigd. Voortaan wordt de oppervlakte gerekend van het perceel waarop de hoogstambomen geplant zijn. Daarvoor werd de oppervlakte geraamd op basis van het aantal bomen waarvoor een contract werd aangevraagd. Men rekende met een gemiddelde van 100 bomen per hectare. De wijziging in oppervlaktebepaling heeft als gevolg dat de oppervlakten van de contracten niet vergelijkbaar zijn met die van de jaren voordien. Deze maatregel is daarom niet weergegeven in de tijdsreeks in figuur 21 en figuur 22. De arealen zijn wel weergegeven in de tabellen in bijlage 2.

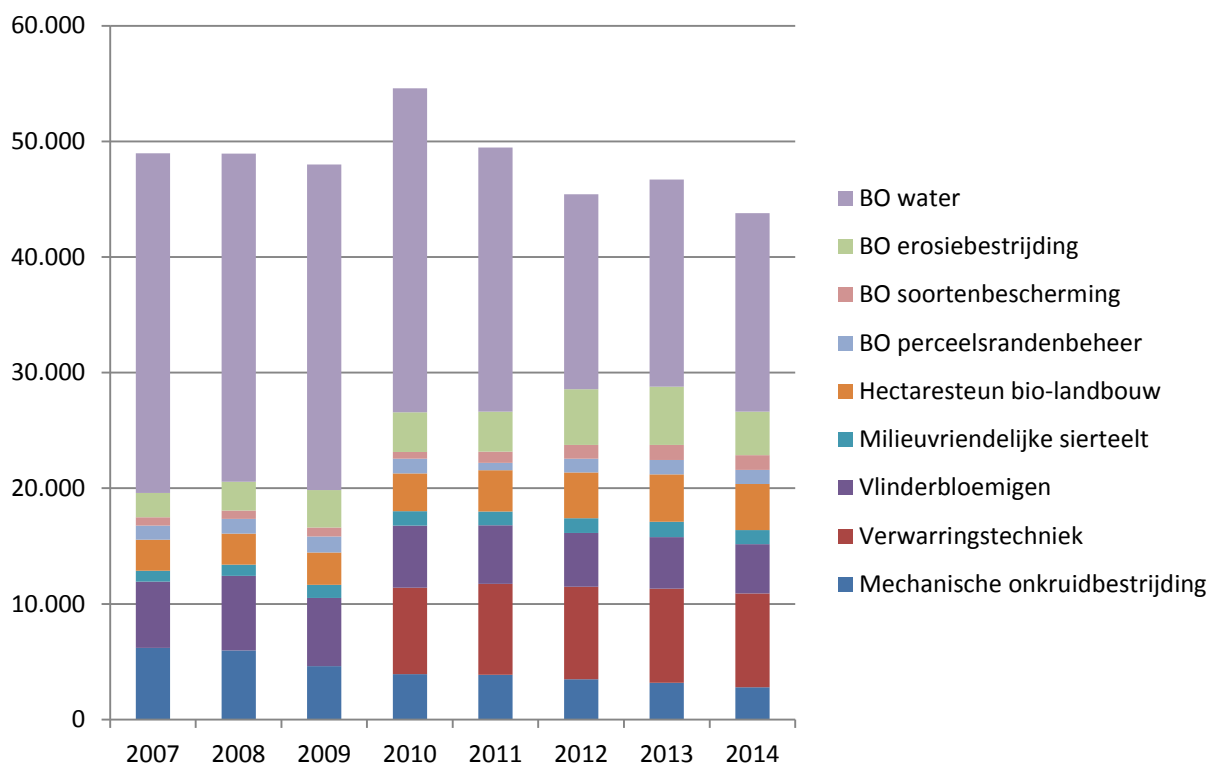
De maatregel verwarringstechniek werd in 2010 voor het eerst ingevoerd en vanaf 2011 zijn er uitbetalingen gebeurd.

Areaal

In vergelijking met 2013 was het totale areaal in 2014 3.102 hectare kleiner (zie figuur 21 en figuur 22). Voor alle maatregelen ging het areaal achteruit. Dat heeft te maken met het aflopen van PDPO II en de overgang naar PDPO III. Aangezien het derde plattelandsontwikkelingsprogramma (PDPO III 2014-2020) nog niet was goedgekeurd door Europa, werden er uitzonderlijk geen overeenkomsten met startdatum 1 januari 2014 voor een looptijd van 5 jaar gesloten (behalve voor hectaresteen biolandbouw). Als overgangsmaatregel naar PDPO III bestond wel de mogelijkheid om, overeenkomstig de Europese verordeningen, de aflopende overeenkomsten te verlengen voor een periode van 1 jaar (enkel voor de agromilieumaatregelen die in PDPO III verder lopen). De agromilieumcontracten die, na een looptijd van 5 jaar, ten einde liepen op 31 december 2013, kwamen hiervoor in aanmerking. Niet alle landbouwers hebben een verlenging afgesloten en er konden dus ook geen nieuwe vijfjarige contracten worden aangeaan.

Figuur 21 Oppervlakte (ha) van de verschillende agromilieumaatregelen in kalenderjaren 2007-2014, inclusief de uitdovende agromilieumaatregelen (exclusief kleine landschapselementen en hoogstamboomgaarden; verklaring zie tekst)

Figuur 22 Oppervlakte (ha) van de verschillende agromilieumaatregelen in kalenderjaren 2007-2014, zonder de uitdovende maatregelen (exclusief kleine landschapselementen en hoogstamboomgaarden; verklaring zie tekst)

Aantal contracten

Het totale aantal contracten van alle agromilieumaatregelen samen nam in 2014 af met 700 stuks ten opzichte van 2013, tot 8.971 contracten (figuur 23 en figuur 24).

Behalve voor de hectaresteen biolandbouw (+14 contracten), nam voor alle maatregelen het aantal lopende contracten af. Dat heeft te maken met het aflopen van de programmaperiode en de overgang naar PDPO III (cfr supra).

Uitgaven

In vergelijking met 2013 stegen de totale overheidsuitgaven voor agromilieumaatregelen in 2014 met 763.138 euro, tot 17.817.093 euro (figuur 25 en figuur 26).

Voor volgende agromilieumaatregelen namen de uitgaven toe in 2014 ten opzichte van 2013:

- BO water: +209.597 euro of +3%
- BO soortenbescherming: +183.451 euro of +19%
- BO kleine landschapselementen: +172.129 euro of +13%
- BO erosiebestrijding: +125.790 euro of +11%
- BO perceelsrandenbeheer: +58.968 euro of +3%
- Hectaresteen biolandbouw: +50.186 euro of +5%
- Hoogstamboomgaarden/lokale veerassen: +43.991 euro of +8%
- Mechanische onkruidbestrijding: +16.117 euro of +2%

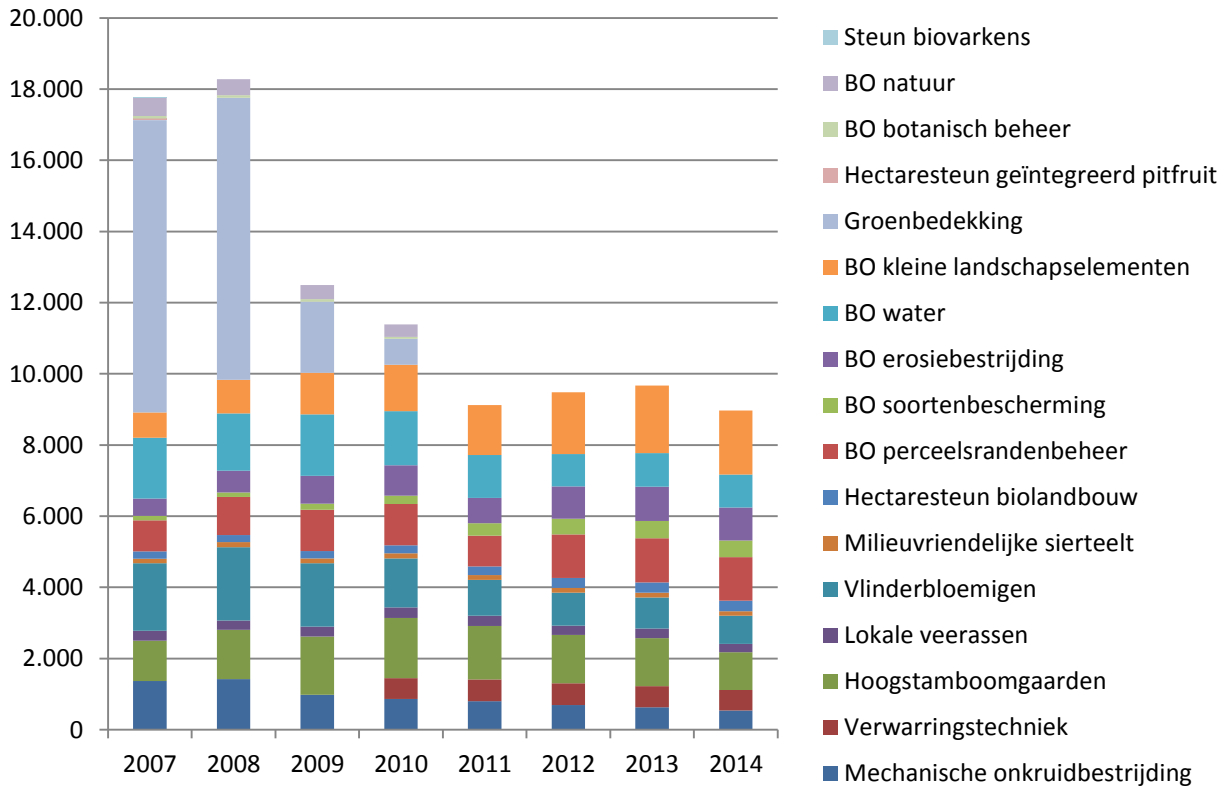
De toename in de uitgaven is in de meeste gevallen te wijten aan een toename van het areaal onder deze maatregelen in 2013, uitbetaald in 2014. Daarnaast heeft er voor een aantal BO's een verschuiving plaatsgevonden naar iets duurder beheerpakketten. Door de hogere eenheidsvergoedingen voor deze pakketten stijgt het budget relatief gezien sterker dan het areaal. Onder de BO soortenbescherming werden de eerste contracten voor de variabele hamsterpakketten gestart in 2013 en betaald in 2014. Tevens worden elk jaar meer duurder akkervogelpakketten afgesloten (vogelvoedselgewas, gemengde grasstroken). Onder de BO kleine landschapselementen steeg het areaal voor de (duurdere) pakketten voor aanplant van KLE relatief gezien sterker dan de (goedkopere) pakketten onderhoud KLE. Onder de BO erosiebestrijding was er een sterkere toename van het areaal van de (duurdere) grasbufferstroken en grasgangen dan het areaal van de (goedkopere) variabele BO's niet-kerende bodembewerking en directe inzaai.

Voor de maatregel mechanische onkruidbestrijding stegen de uitgaven hoewel het areaal in 2013 afnam. Er zijn in 2012 echter meer inbreuken vastgesteld waardoor er in 2013 minder is uitbetaald dan in 2014.

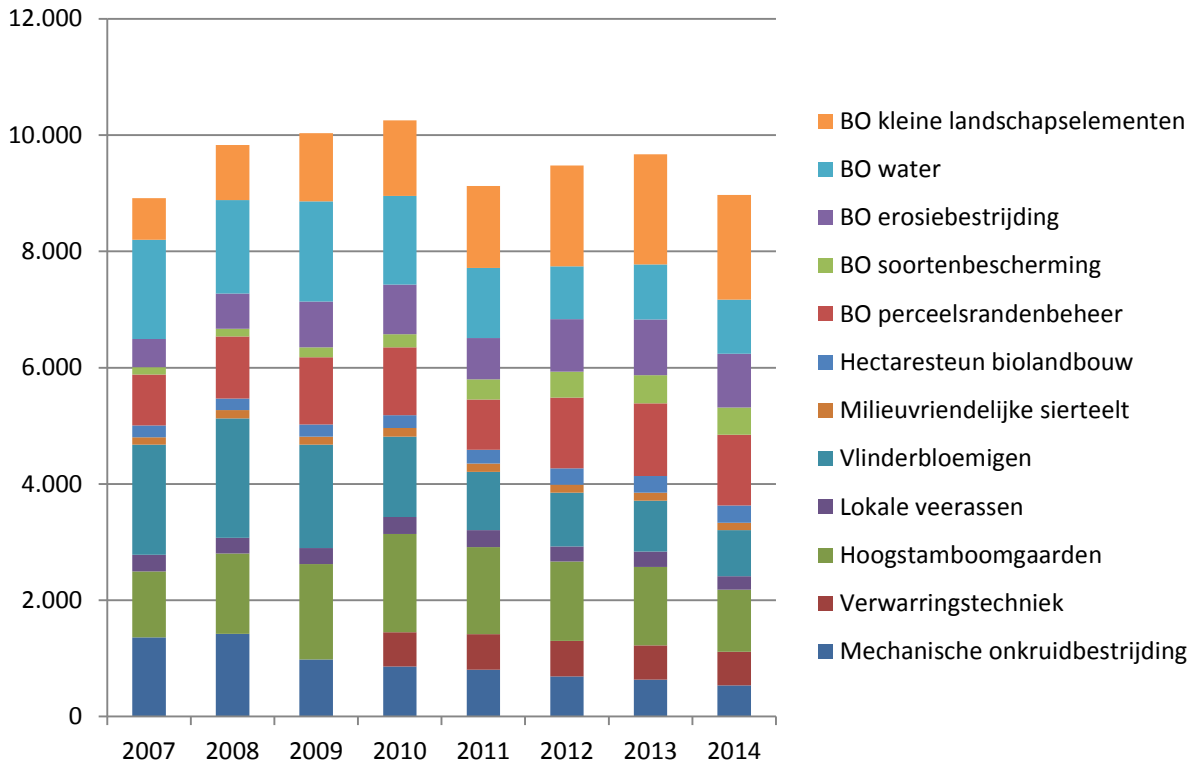
Voor de andere agromilieumaatregelen namen de overheidsuitgaven in 2014 af ten opzichte van 2013.

- Vlinderbloemigen: -54.376 euro of -5%
- Milieuvriendelijke sierteelt: -50.060 euro of -19%

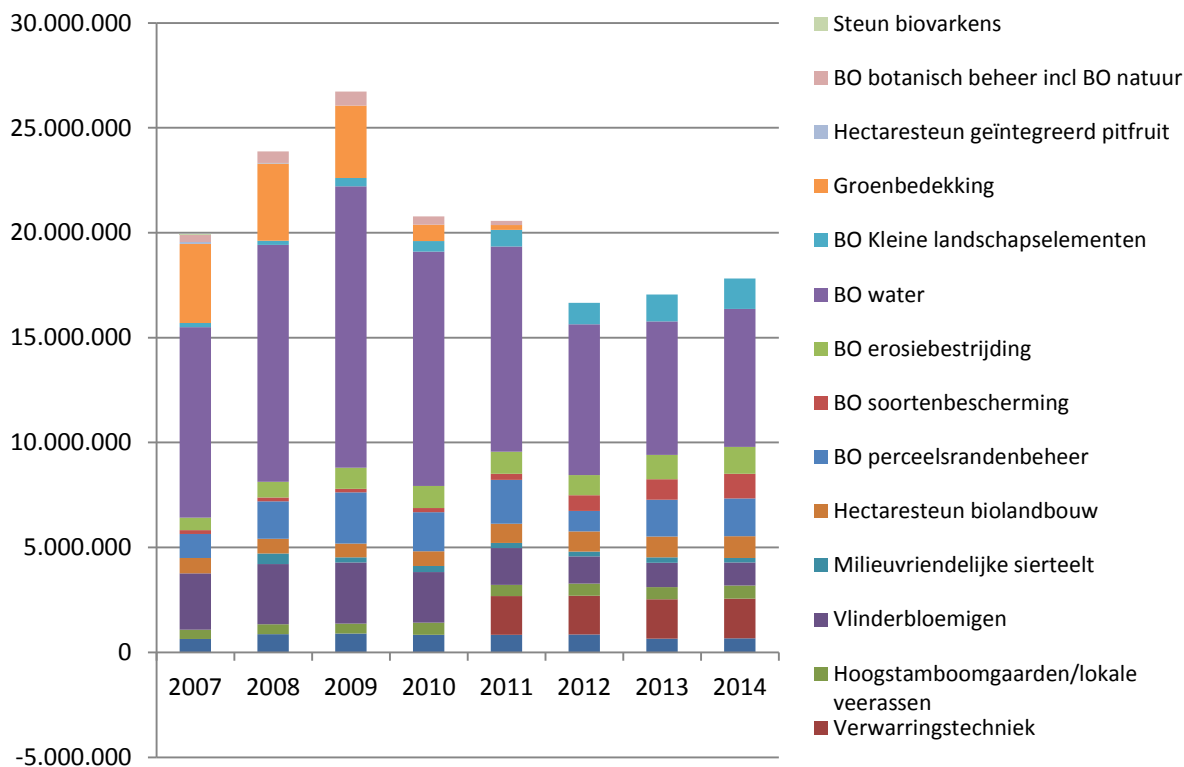
Voor de maatregel milieuvriendelijke sierteelt daalden de uitgaven ondanks een toename in het areaal van 2013. Dat heeft te maken met de verdeling over de types sierteeltcontracten (extensieve, intensieve of beschutte sierteelt) waarvoor verschillende eenheidsvergoedingen van toepassing zijn.

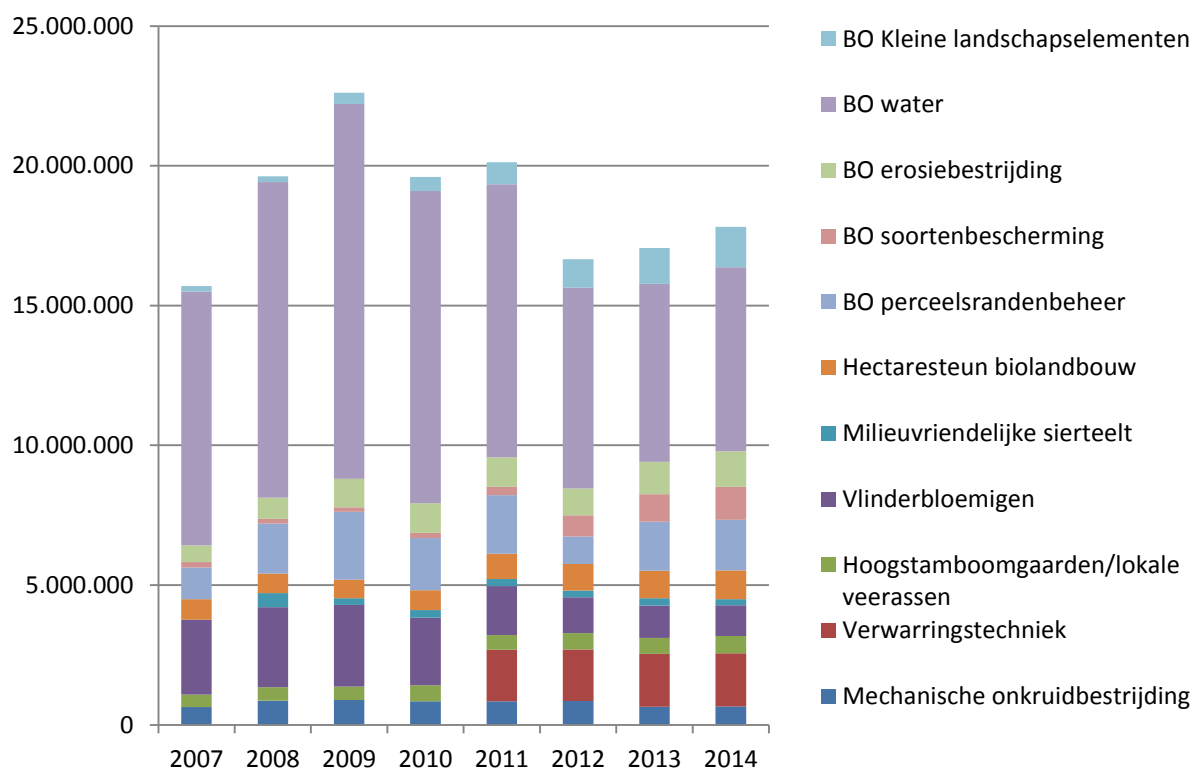
Figuur 23 Aantal lopende contracten voor agromilieumaatregelen in kalenderjaren 2007-2014, inclusief uitdovende agromilieumaatregelen

Figuur 24 Aantal lopende contracten voor agromilieumaatregelen in kalenderjaren 2007-2014, zonder de uitdovende maatregelen

Figuur 25 Overheidsuitgaven per kalenderjaar voor de verschillende agromilieumaatregelen (2007-2014), inclusief uitdovende agromilieumaatregelen

Figuur 26 Overheidsuitgaven per kalenderjaar voor de verschillende agromilieumaatregelen, exclusief de uitdovende maatregelen (2007-2014)

Agromilieumaatregelen in Natura 2000- en VEN-gebied

Uit tabel 22 blijkt dat 2.897 hectare van het unieke areaal agromilieumaatregelen gelegen was in Natura 2000-gebied, 688 hectare in VEN-gebied en 582 hectare in LFA-gebied (kwetsbaar gebied natuur met nulbemesting). In Vlaanderen ligt 66.730 hectare landbouwgrond in Natura 2000-gebied (LARA 2014). Dat betekent dat op 4,3% van de landbouwgrond in Natura 2000-gebied in 2014 agromilieumaatregelen werden toegepast.

In tabel 23 en tabel 24 wordt de overlap van de arealen agromilieumaatregelen met respectievelijk Natura 2000- en VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk)-gebieden aangegeven voor kalenderjaar 2014.

Er werd in 2014 69.285 euro steun uitbetaald voor agromilieumaatregelen in LFA-gebied.

Tabel 22 Unieke oppervlakte agromilieumaatregelen in Natura 2000-, VEN- en LFA-gebied (2014)

	Areaal overlap (ha)	Totale unieke oppervlakte agromilieumaatregelen (ha)	Percentage overlap (%)
Overlap agromilieumaatregel met Natura 2000-gebied	2.897	44.269	6,5
Overlap agromilieumaatregel met VEN-gebied	688	44.269	1,6
Overlap agromilieumaatregel met LFA-gebied	582	44.269	1,3

Tabel 23 Overlap van agromilieumaatregelen met Natura 2000-gebied (2014)

Agromilieumaatregel	Areaal in Natura 2000-gebied (ha)	Totaal areaal van de agromilieumaatregel (ha)	Percentage areaal in Natura 2000-gebied (%)
Mechanische onkruidbestrijding	63	2.803	2,2
Verwarringstechniek	199	8.105	2,5
Hoogstamboomgaarden	93	892	10,4
Vlinderbloemigen	529	4.261	12,4
Milieuvriendelijke sierteelt	30	1.219	2,5
Hectaresteen biolandbouw	577	3.998	14,4
BO perceelsrandenbeheer	175	1.205	14,5
BO soortenbescherming	464	1.264	36,7
BO erosiebestrijding	54	3.785	1,4
BO water	688	17.140	4,0
BO kleine landschapselementen	22	170	12,9

Tabel 24 Overlap agromilieumaatregelen met VEN-gebied (2014)

Agromilieumaatregel	Areaal in VEN-gebied (ha)	Totaal areaal van de agromilieumaatregel (ha)	Percentage areaal in VEN-gebied (%)
Mechanische onkruidbestrijding	20	2.803	0,7
Verwarringstechniek	26	8.105	0,3
Hoogstamboomgaarden	36	892	4,0
Vlinderbloemigen	112	4.261	2,6
Milieuvriendelijke sierteelt	19	1.219	1,6
Hectaresteen bio-landbouw	302	3.998	7,6
BO perceelsrandenbeheer	41	1.205	3,4
BO soortenbescherming	18	1.264	1,4
BO erosiebestrijding	12	3.785	0,3
BO water	122	17.140	0,7
BO kleine landschapselementen	3	170	1,8

Resultaatindicatoren

Voor de berekening en interpretatie van de resultaatindicatoren van de agromilieumaatregelen werd vooraf bepaald welke agromilieumaatregel tot welk milieudoel bijdraagt. Afhankelijk van de mate waarin een maatregel bijdraagt tot het milieudoel, wordt de volledige dan wel de helft van de oppervlakte mee geteld (zie bijlage 4). De controlegegevens worden daarbij in rekening gebracht, met andere woorden alleen de oppervlakte waarop de maatregel correct werd uitgevoerd wordt mee geteld. Voor meer informatie wordt verwezen naar het PDPO II Jaarverslag 2007.

De cumulatieve waarde van het areaal dat bijdraagt tot de verschillende milieudoelen wordt weergegeven in tabel 26. Voor die cumulatieve waarden wordt gerekend met het maximale areaal dat voor een bepaald contract in uitvoering is geweest in de periode 2007-2014. Het betekent dus niet noodzakelijk dat dat cumulatieve areaal gelijktijdig in uitvoering is geweest.

Voor het cumulatieve areaal in de periode 2007-2014 wordt het areaal genomen van het jaar waarin de oppervlakte van een bepaalde agromilieumaatregel het hoogst was. Veelal komt dat neer op het areaal van 2007 of 2008. Daarom zijn de cumulatieve cijfers al enkele jaren niet meer gewijzigd, omdat de oppervlakte van de agromilieumaatregelen die het meest hebben bijgedragen tot de verschillende milieudoelen niet gestegen is. Uitzondering daarop vormt het areaal dat bijdraagt tot waterkwaliteit en tot biodiversiteit, dat wel steeg dankzij de maatregel verwarringstechniek.

Een areaal van 127.506 hectare agromilieumaatregelen draagt bij tot de verbetering van de waterkwaliteit in Vlaanderen. Dat is vooral te danken aan de maatregelen groenbedekking, BO water en verwarringstechniek.

Zo'n 106.966 hectare agromilieumaatregelen draagt bij tot de verbetering van de bodemkwaliteit. Ook hiervoor zijn op de eerste plaats de maatregelen groenbedekking en BO water verantwoordelijk.

47.290 hectare agromilieumaatregelen draagt bij tot het voorkomen van het marginaliseren van gronden. Dat is vooral te danken aan de maatregelen groenbedekking (onrechtstreeks effect) en BO kleine landschapselementen (rechtstreeks effect).

14.585 hectare agromilieumaatregelen draagt bij tot de verhoging van de biodiversiteit. En de bijdrage tot het tegengaan van de klimaatverandering gebeurt op zo'n 3.188 hectare. Dat laatste is volledig toe te schrijven aan een indirect effect van de maatregel vlinderbloemigen.

Hieronder worden de arealen weergegeven die in 2014 hebben bijgedragen tot de verschillende milieudoelen.

- Biodiversiteit: 11.628 ha
- Waterkwaliteit: 38.493 ha
- Klimaat: 2.131 ha
- Bodemkwaliteit: 24.027 ha
- Landmarginalisatie: 4.138 ha

Doelbereik

Tabel 25 geeft voor elke agromilieumaatregel het totale areaal en het totale aantal contracten weer in de programmaperiode tot en met 2014. Voor de areaalindicator betekent de aangegeven gerealiseerde oppervlakte niet dat die in de periode 2007-2014 effectief op één moment aanwezig was op het terrein. Er wordt namelijk per contract het maximale areaal bijgehouden dat in een bepaald jaar in uitvoering was. Voor sommige agromilieumaatregelen is immers het jaarlijkse areaal dat in uitvoering is variabel. Bovendien wordt de maximale oppervlakte die in uitvoering is geweest voor een bepaalde

agromilieumaatregel waarvan het contract afgelopen is (bv omdat de periode van vijf jaar verstreken is of het contract werd stopgezet) meegenomen tot 2014. Ook de waarde van de contractindicator betekent niet dat dat aantal contracten gelijktijdig op het terrein lopende was.

Tabel 25 Monitoring en doelbereik outputindicatoren maatregel 214 Agromilieumaatregelen

Maatregel	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
214-A en N Mechanische onkruidbestrijding	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	8.500	10.674	126%
	Totaal aantal contracten	2.000	2.217	111%
214-B Verwarrings- techniek	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	1.000	8.145	815%
	Totaal aantal contracten	500	634	127%
214-C Lokale veerassen en hoogstamboom- gaarden	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	NA (geen doelstelling inclusief lokale veerassen opgesteld)	1.737 (enkel hoogstamboom- gaarden)	NA
	Totaal aantal contracten	3.239	3.654	113%
214-D Vlinderbloemigen	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	7.500	12.114	162%
	Totaal aantal contracten	2.300	3.050	133%
214-E Milieuvriendelijke sierteelt	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	1.500	2.654	177%
	Totaal aantal contracten	300	325	108%
214-F Hectaresteen biolandbouw	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	4.000	9.909	248%
	Totaal aantal contracten	375	751	200%
214-G BO perceels- randenbeheer	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	2.143	2.568	120%
	Totaal aantal contracten	2.567	2.697	105%
214-H BO soorten- bescherming	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	2.499	2.164	87%
	Totaal aantal contracten	568	744	131%
214-I BO erosiebestrijding	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	4.171	7.255	174%
	Totaal aantal contracten	1.720	1.936	113%
214-J BO water	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	32.300	54.103	168%
	Totaal aantal contracten	3.615	3.072	85%
214-K BO kleine landschaps- elementen	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	243	300	123%
	Totaal aantal contracten	2.392	3.317	139%
214-M Groenbedekking	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	80.000	75.958	95%
	Totaal aantal contracten	8.500	8.211	97%
214-O Geïntegreerde pitfruitteelt	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	323	396	123%
	Totaal aantal contracten	71	46	65%
214-P BO botanisch beheer	Totaal areaal dat agromilieusteun ontvangt (ha)	1.600	1.604	100%
	Totaal aantal contracten	664	594	89%

Tabel 26 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 214 Agromilieumaatregelen

Milieudoelstelling	Doel PDPO II (ha)	Realisatie 2007-2014 (ha)	Realisatie-percentage
Biodiversiteit en HNVF	12.133	14.585	120%
Waterkwaliteit	124.871	127.506	102%
Klimaatverandering	3.712	3.188	86%
Bodemkwaliteit	111.524	106.966	96%
Landmarginalisatie	43.966	47.290	108%

7.3 INRICHTINGSMAATREGELEN DOOR LANDBOUWERS IN KADER VAN KADERRICHTLIJN WATER (MAATREGEL 216)

Outputindicatoren

Er zijn in 2014 geen nieuwe projecten meer goedgekeurd. Voor vijf projecten, gestart in 2012 en 2013, werd in 2014 in totaal 189.171 euro uitbetaald. Voor twee andere projecten, die ook startten in 2013, zal de uitbetaling pas in 2015 gebeuren.

Resultaatindicatoren

De resultaatindicator van deze maatregel kijkt naar het areaal waarop de projecten worden uitgevoerd. Gezien de aard van de projecten (stuwen en peilgestuurde drainage) is een areaal moeilijk te bepalen en wordt in onderstaande tabel 28 geen areaal ingevuld.

Doelbereik

Tabel 27 en tabel 28 zetten per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen. In totaal krijgen 5 bedrijven steun voor deze maatregel.

Tabel 27 Monitoring en doelbereik outputindicatoren maatregel 216 Inrichtingsmaatregelen door landbouwers in het kader van kaderrichtlijn water

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal bedrijven dat steun ontvangt	7	5	71%
	Totaal investeringsvolume (euro)	411.970	411.970 ¹⁰	100%

Tabel 28 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 216 Inrichtingsmaatregelen door landbouwers in het kader van kaderrichtlijn water

Milieudoelstelling	Doel PDPO II (ha)	Realisatie 2007-2014 (ha)	Realisatiepercentage
Biodiversiteit en HNVF	NP	NP	NP
Waterkwaliteit	4.750	NA	NA
Klimaatverandering	NP	NP	NP
Bodemkwaliteit	NP	NP	NP
Landmarginalisatie	NP	NP	NP

¹⁰ Dit bedrag is een raming van de totale investeringskost. Het precieze bedrag zal pas gekend zijn na ontvangst van de facturen.

7.4 BEBOSSING VAN LANDBOUWGRONDEN (MAATREGEL 221)

Outputindicatoren

In 2014 werden er 12 nieuwe dossiers goedgekeurd, voor 12 unieke begunstigden, onder wie 11 privé-eigenaars en 1 publieke autoriteit.

De 12 goedgekeurde dossiers zijn goed voor een te bebossen oppervlakte van 15,81 hectare, gelegen buiten Natura 2000-gebied en buiten LFA-gebied. De totale, onder PDPO II-regelgeving beboste of te bebossen oppervlakte landbouwgrond komt daarmee op 281 hectare, voor 220 goedgekeurde dossiers.

Op bijna 5 van deze 15,81 hectare zal een loofboomsoort als enige hoofdboomsoort worden geplant. Op de overige 10,8 hectare is een gemengde aanplant voorzien. 14 hectare van deze landbouwgrond zal bebost worden ten voordele van biodiversiteit, terwijl 1,8 hectare eerder wordt ingezet in de strijd tegen de klimaatopwarming. (Deze indeling volgens doelstelling gebeurt op basis van de aangeplante boomsoorten.)

In 2014 werd voor de dossiers die eerder onder PDPO II-regelgeving werden goedgekeurd 182.813 euro subsidie uitbetaald.

Voor dossiers van PDPO I, goed voor een totale oppervlakte van 523 hectare, werd in 2014 nog 130.016 euro onderhouds- en aanplantsubsidie en inkomenscompensatie betaald.

Het totale areaal landbouwgrond dat onder PDPO I- of PDPO II-regelgeving bebost of te bebossen is, bedroeg in 2014 803,9 hectare. Daarvoor waren er 482 unieke begunstigden. Op 56% van die totale oppervlakte werd één loofboomsoort als hoofdboomsoort aangeplant. 44% betreft een gemengde aanplant van verschillende boomsoorten, terwijl 0,1% bestaat uit uitsluitend één naaldboomsoort. Van het totale areaal had 85% het bevorderen van de biodiversiteit als hoofddoelstelling en 15% het tegengaan van de klimaatverandering.

Resultaatindicatoren

Het bebossen van landbouwgrond draagt bij tot de strijd tegen de klimaatverandering, tot het behoud van de biodiversiteit en tot de verbetering van de waterkwaliteit. Voor die bijdrage wordt de volledige oppervlakte gerekend waarop de maatregel correct werd uitgevoerd, gebaseerd op controlegegevens. Deze oppervlakte wordt doorgegeven bij betaling van de tweede schijf van de PDPO II-contracten. Het is pas bij de betaling van de tweede schijf dat voldoende controlegegevens beschikbaar zijn. In 2014 werd voor 17,83 hectare de tweede schijf uitbetaald (tabel 30).

Doelbereik

Tabel 29 geeft voor de outputindicatoren de realisaties weer in de periode 2007-2014. Tabel 30 toont de voortgang van de resultaatindicatoren.

Tabel 29 Monitoring en doelbereik outputindicatoren maatregel 221 Bebossiping van landbouwgrond (PDPO II)

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal begunstigden	700	179	26%
	Aantal hectaren landbouwgrond die bebost werden	840	281	33%

Er zijn minder aanvragen geweest dan vooraf ingeschat. Daar zijn meerdere redenen voor te vinden. Er zijn slechts zeer weinig landbouwers die instappen, voornamelijk omwille van de hoge gronddruk en de daarmee gepaard gaande mestafzetproblemen. Voor niet-landbouwers speelt de administratieve last een rol. Bovendien kreeg in de periode 2008-2011 slechts 57% van de vergunningsaanvragen in landbouwgebied een positief advies (bindend) vanuit de landbouwadministratie. Ten slotte werd de

zeer intensieve zoektocht naar potentiële bebossers en hun begeleiding sterk afgebouwd ten opzichte van PDPO I.

Tabel 30 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 221 Bebossing van landbouwgrond

Milieudoelstelling	Doel PDPO II (ha)	Realisatie 2007-2014 (ha)	Realisatiepercentage
Biodiversiteit en HNVF	832	45,57	5,5%
Waterkwaliteit	832	45,57	5,5%
Klimaatverandering	832	45,57	5,5%
Bodemkwaliteit	NP	NP	NP
Landmarginalisatie	NP	NP	NP

7.5 EERSTE TOTSTANDBRENGING VAN BOSLANDBOUWSYSTEMEN OP LANDBOUWGROND (MAATREGEL 222)

Outputindicatoren

In 2014 zijn vijf aanvragen voor boslandbouwsystemen goedgekeurd. Samen zijn deze contracten goed voor een oppervlakte van 23,02 hectare, gelegen buiten Natura 2000-gebied en buiten kwetsbaar gebied natuur. Sinds de start van de maatregel in 2012 zijn er daarmee 17 projecten goedgekeurd, aangevraagd door 17 unieke begunstigen en samen goed voor 38,21 ha (tabel 31).

In 2014 werd er 12.320 euro steun uitbetaald aan boslandbouwsystemen.

Resultaatindicatoren

De boslandbouwsystemen dragen bij tot de strijd tegen de klimaatverandering en bevorderen biodiversiteit en bodemkwaliteit. Tabel 32 geeft de realisatie van de resultaatindicatoren weer.

Doelbereik

Tabel 31 en tabel 32 geven de realisaties van respectievelijk de output- en de resultaatindicatoren weer in de periode 2007-2014.

Tabel 31 Monitoring en doelbereik outputindicatoren maatregel 222 Eerste totstandbrenging van boslandbouwsystemen op landbouwgrond

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Totaal areaal dat steun ontvangt (ha)	35	38,21	109%
	Totaal aantal goedgekeurde aanvragen	20	17	85%

Tabel 32 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 222 Eerste totstandbrenging van boslandbouwsystemen

Milieudoelstelling	Doel PDPO II (ha)	Realisatie 2007-2014 (ha)	Realisatie-percentage
Biodiversiteit en HNVF	119	19,1	16%
Waterkwaliteit	NP	NP	NP
Klimaatverandering	238	38,2	16%
Bodemkwaliteit	119	19,1	16%
Landmarginalisatie	NP	NP	NP

7.6 NIET-PRODUCTIEVE INVESTERINGEN IN BOSSEN (MAATREGEL 227)

Outputindicatoren

In 2014 werden 166 aanvragen goedgekeurd, waarvan 55 voor de submaatregel “bebossing/herbebossing” en 111 voor “ecologische bosfunctie”. Samen zijn deze projecten goed voor een investeringsvolume van 545.602 euro.

Voor dossiers die eerder waren goedgekeurd werd in 2014 1.072.395 euro steun uitbetaald. 68 unieke bosbeheerders werden gesteund voor de submaatregel “bebossing/herbebossing” en 436 voor “ecologische bosfunctie”. Voor de periode 2007-2014 komt dat neer op 557 unieke bosbeheerders die steun ontvingen voor “bebossing/herbebossing” en 440 unieke bosbeheerders voor “ecologische bosfunctie”. Voor beide submaatregelen samen zijn 950 unieke bosbeheerders vergoed in de periode 2007-2014, voor in totaal 1.083 projecten.

Resultaatindicatoren

Van de submaatregel “ecologische bosfunctie” werd in 2014 4.227 hectare succesvol uitgevoerd. Dat betekent dat voldaan werd aan de subsidievoorwaarden en alles conform het uitgebreide bosbeheerplan verloopt. Deze submaatregel draagt bij tot de verbetering van de biodiversiteit in het bos.

Van de submaatregel “bebossing/herbebossing” werd in 2014 119 hectare succesvol uitgevoerd. Deze submaatregel draagt bij tot de biodiversiteit in het bos, de waterkwaliteit en de bestrijding van de klimaatverandering.

De cumulatieve oppervlaktes (2007-2014) die bijdragen tot de verschillende milieudoelen zijn weergegeven in tabel 34.

Doelbereik

Tabel 33 en tabel 34 geven de realisaties van de doelstellingen voor de output- en resultaatindicatoren weer.

Tabel 33 Monitoring en doelbereik outputindicatoren maatregel 227 Niet-productieve investeringen in bossen

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatiepercentage
Output	Unieke aantal gesteunde bosbeheerders	1.050	950	90%
	Totale investeringsvolume (euro)	5.490.625	3.832.223	70%

Tabel 34 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 227 Niet-productieve investeringen

Milieudoelstelling	Doel PDPO II (ha)	Realisatie 2007-2014 (ha)	Realisatiepercentage
Biodiversiteit en HNVF	3.039	4.649	153%
Waterkwaliteit	35	422	1206%
Klimaatverandering	35	422	1206%
Bodemkwaliteit	NP	NP	NP
Landmarginalisatie	NP	NP	NP

8 INDICATOREN AS 3 – DE LEEFKWALITEIT OP HET PLATTELAND EN DIVERSIFICATIE VAN DE PLATTELANDSECONOMIE

Diversificatie van landbouwactiviteiten naar niet-agrarische activiteiten

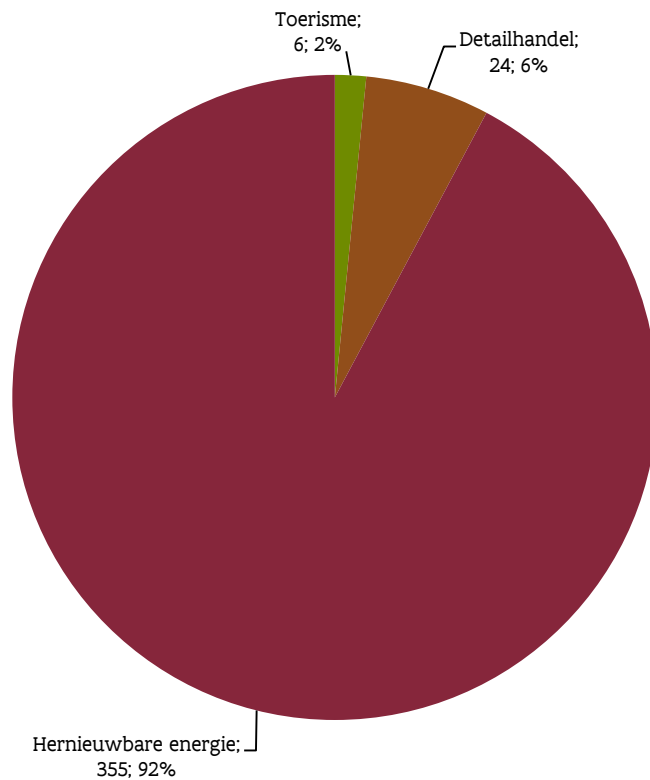
8.1 INVESTERINGEN MET BETREKKING TOT DIVERSIFICATIE VAN LANDBOUWACTIVITEITEN (MAATREGEL 311)

Outputindicatoren

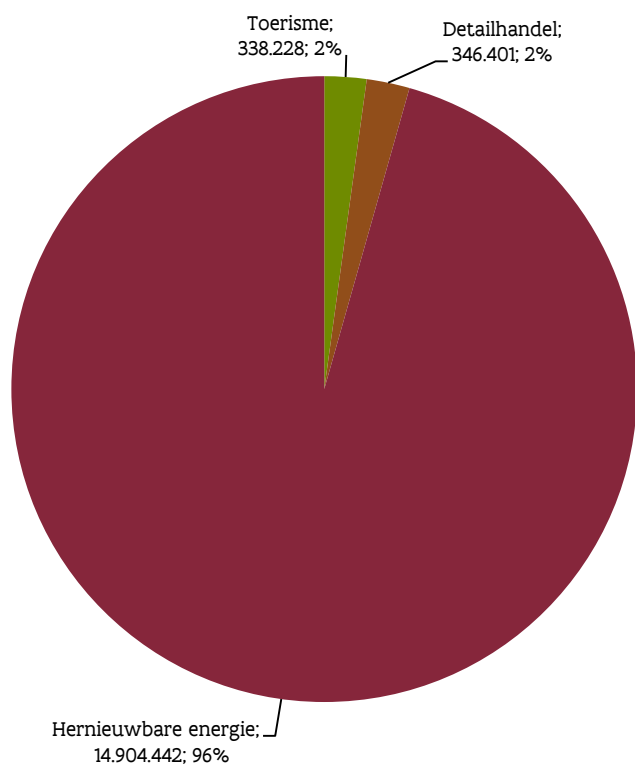
In 2014 werden 385 nieuwe diversificatiedossiers goedgekeurd. Samen zijn deze dossiers goed voor een investeringsvolume van 15,6 miljoen euro. Figuur 27 en figuur 28 geven een overzicht van respectievelijk het aantal goedgekeurde dossiers en het subsidiabele investeringsbedrag verdeeld over de verschillende categorieën van diversificatie. Die categorieën zijn hernieuwbare energie, detailhandel, toerisme en andere (bijvoorbeeld zorg). Uit beide figuren blijkt dat investeringen in hernieuwbare energie, net zoals de vorige jaren, met voorsprong de belangrijkste vorm van diversificatie waren.

28% van de 385 goedgekeurde dossiers werd ingediend door een rechtspersoon en 72% door een natuurlijk persoon. Van de dossiers ingediend door een natuurlijk persoon werd 9% ingediend door een vrouw en 0,8% door een persoon jonger dan 25 jaar.

In 2014 werd 1.123.338 euro steun uitbetaald voor diversificatie-investeringen die in 2014 of vorige jaren waren goedgekeurd. De totale uitgaven liggen, net zoals in 2013, aanzienlijk lager dan de vorige jaren. Omdat PDPO II op zijn einde loopt, is het budget voor deze maatregel uitgeput. Na uitputting van de PDPO II-middelen is overgeschakeld op staatssteun, zoals aangemeld bij de Europese Commissie, en op PDPO III-budget.

Figuur 27 Absolute en procentuele verdeling van het aantal in 2014 goedgekeurde dossiers over de verschillende categorieën van diversificatie

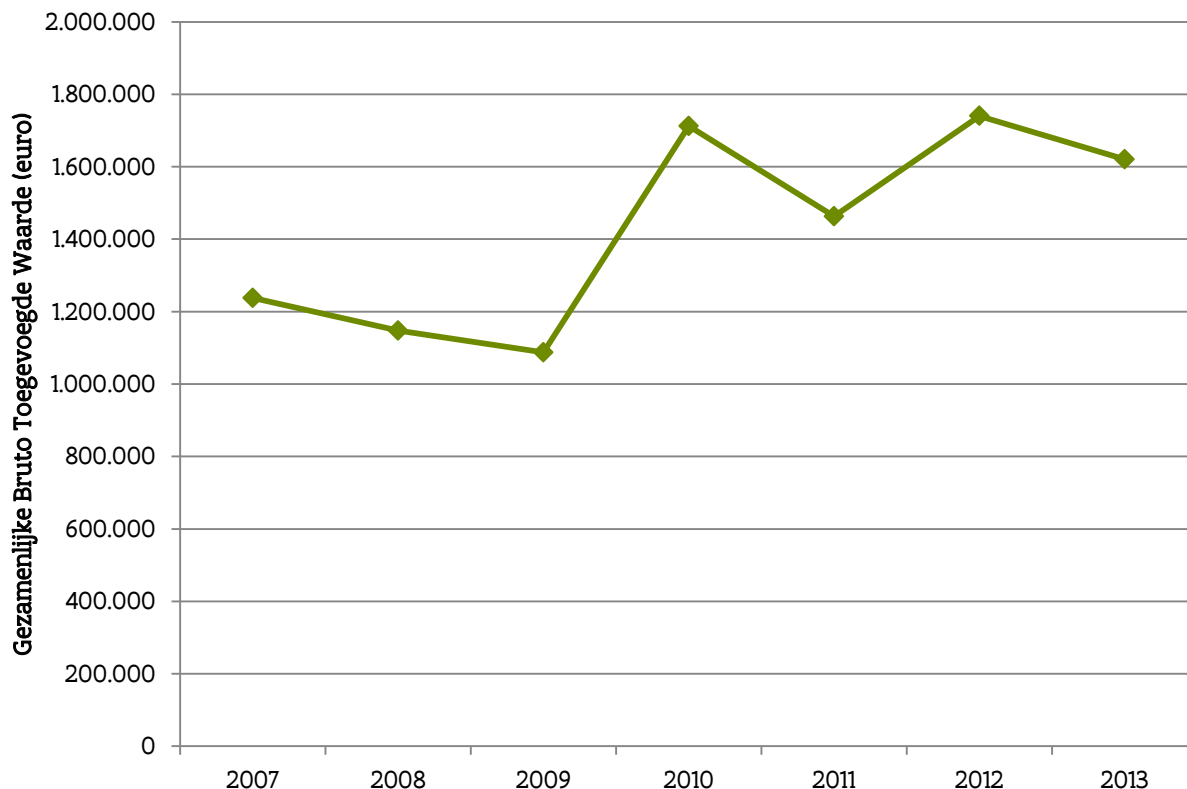

Figuur 28 Absolute en procentuele verdeling van de subsidiabele investeringskost (euro) van de in 2014 goedgekeurde dossiers over de verschillende categorieën van diversificatie

Resultaatindicatoren

Op basis van de gegevens van het LMN kan een uitspraak gedaan worden over de bruto toegevoegde waarde (BrTW) van de gesteunde bedrijven. Op dit moment wordt in de LMN-boekhouding echter geen onderscheid gemaakt tussen landbouw- en niet-landbouwactiviteiten, zodat de niet-landbouw BrTW niet berekend kan worden.

Als de BrTW van het gehele landbouwbedrijf geanalyseerd wordt, zijn er 11 landbouwbedrijven waarvan het diversificatiedossier in 2007 werd goedgekeurd en waarvan gegevens terug te vinden zijn in de boekjaren 2007 tot en met 2013. De evolutie van de gezamenlijke bruto toegevoegde waarde van deze bedrijven is weergegeven in figuur 29.

Figuur 29 Evolutie van de gezamenlijke bruto toegevoegde waarde van LMN-landbouwbedrijven met een in 2007 goedgekeurd diversificatiedossier (AMS op basis van LMN)

Wat het aantal gecreëerde banen betreft wordt een voorlopig cijfer opgegeven. Dat aantal wordt berekend op basis van het aantal dossiers per type investering. Aan elk type investering werd door experts van het VLIF een aantal banen per investering gekoppeld. In 2014 kwamen er zo 30 banen bij. Daar dit slechts een eerste inschatting is van het aantal gecreëerde banen werd in de monitoringtabellen in bijlage 3 de waarde op 'NA' (not available) gezet.

Doelbereik

Tabel 35 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen. Tussen 2007 en 2014 werden 2.261 dossiers goedgekeurd, samen goed voor een investeringsvolume van bijna 175 miljoen euro.

Tabel 35 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 311 Investerings met betrekking tot diversificatie van landbouwactiviteiten

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal begunstigden	2.500	2.261	90%
	Totaal investeringsvolume (euro)	140.000.000	174.949.686	125%
Resultaat	Niet-landbouw bruto toegevoegde waarde van de landbouwbedrijven (euro)	10% stijging	NA	NA
	Bruto aantal banen gecreëerd	500	(266)	(53%)

Wat het totale investeringsvolume betreft, heeft de uitvoering van maatregel 311 de vooropgestelde doelstelling al bereikt, terwijl voor het aantal begunstigden de realisatiegraad van de outputindicator iets lager is. In de mid term evaluatie (IDEA Consult, 2010) worden daarvoor enkele verklaringen aangehaald, waaronder:

- Door de afhandeling van het grote aantal dossiers in 2006 liepen ook de dossiers ingediend onder PDPO II in 2007 enige vertraging op;
- Het plafond werd in 2007 opgetrokken tot 1 miljoen euro per bedrijfsleider in plaats van 1 miljoen euro per bedrijf. Dat verklaart dat het gemiddelde steunvolume per bedrijf hoger is dan oorspronkelijk ingeschat.

8.2 BEVORDERING VAN TOERISTISCHE ACTIVITEITEN (MAATREGEL 313)

Outputindicatoren

In 2014 werden geen nieuwe projecten meer goedgekeurd.

De gebiedsgerichte projecten van VLM die eerder al waren goedgekeurd ontvingen in 2014 samen 532.659 euro.

Resultaatindicatoren

Van de in 2014 afgelopen projecten werden de resultaatindicatoren bepaald. De projecten trokken in totaal 33.056 nieuwe bezoekers aan. Er werden 13 nieuwe banen gecreëerd.

Doelbereik

Tabel 36 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen. Tussen 2007 en 2014 werden 64 toerismeprojecten goedgekeurd.

Tabel 36 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 313 Bevordering van toeristische activiteiten

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal gesteunde nieuwe toeristische acties ¹¹	60	64	107%
	Totaal investeringsvolume (euro) ¹²	11.000.000	11.885.455	108%
Resultaat	Stijging van de niet-landbouw bruto toegevoegde waarde van de bedrijven	NA	NA	NA
	Bruto aantal banen gecreëerd	182	116	64%
	Bijkomend aantal toeristische bezoeken	181.000	255.765	141%

Het resultaat van de As 3-projecten is pas gekend na afloop van het project. De realisaties van de resultaatindicatoren hebben dus enkel betrekking op de PDPO II-projecten die in 2014 of vroeger beëindigd zijn. Dat zijn met andere woorden de projecten die in de periode 2007-2012 werden goedgekeurd. De projecten die in 2013 zijn goedgekeurd, zitten hier nog niet bij.

8.3 BASISVOORZIENINGEN VOOR DE ECONOMIE EN PLATTELANDSBEVOLKING (MAATREGEL 321)

Outputindicatoren

In 2014 werden geen nieuwe projecten meer goedgekeurd. Tussen 2007 en 2014 zijn in totaal 48 projecten goedgekeurd.

Het totale steunbedrag dat uitbetaald is voor projecten die eerder al waren goedgekeurd, bedroeg in 2014 241.117 euro.

¹¹ Voor deze toeristische acties worden de 'lasten uit het verleden' (projecten van ANB en ALBON) niet geteld, daar er gevraagd wordt naar 'nieuwe acties'.

¹² Voor deze indicator worden zowel de huidige projecten (gebiedsgerichte werking via PMCs) als de 'lasten uit het verleden' geteld.

Resultaatindicatoren

De in 2014 afgelopen projecten hebben tot 85 bijkomende internetaansluitingen geleid, waardoor 368 personen van internet gebruik kunnen maken.

In totaal kunnen 131.757 personen genieten van de basisvoorzieningen dankzij deze projecten. Het aantal personen dat per project kan genieten van de basisvoorzieningen verschilt sterk naargelang het project. Zo varieerde dat aantal voor de projecten die afliepen in 2014 tussen 400 en 117.316 personen.

Doelbereik

Tabel 37 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 37 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 321 Basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsbevolking (exclusief submaatregel 321B)

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal gesteunde acties	46	48	104%
	Totaal investeringsvolume (euro)	9.000.000	8.736.308	97%
Resultaat	Toename van het internetgebruik in ruraal gebied (aantal personen)	10.400	10.383	100%
	Aantal inwoners ruraal gebied dat van de basisvoorziening kan genieten	1.340.000	1.224.482	91%

Submaatregel Ontwikkeling van de paardenhouderij als economische drager op het platteland (maatregel 321B)

Deze submaatregel werd in 2010 goedgekeurd. In 2014 werden geen nieuwe projecten goedgekeurd. Aan een project dat in 2013 werd goedgekeurd, is in 2014 5.668 euro uitbetaald. De resultaatindicator (het aantal personen dat geniet van de verbeterde basisvoorzieningen) kan pas berekend worden na afloop van het project.

Tabel 38 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 38 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 321B Ontwikkeling van de paardenhouderij als economische drager op het platteland

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal gesteunde acties	1	1	100%
	Totaal investeringsvolume (euro)	30.000	28.388	95%
Resultaat	Aantal inwoners ruraal gebied dat van de basisvoorziening kan genieten	1.365.925	NA	NA

Voorbeeld van een As 3-project Basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsbevolking PDPO II

Buurtontmoetingscentrum De Kruibeekse Poort

Met de bouw van het buurtontmoetingscentrum De Kruibeekse Poort heeft de VZW KLJ-lokaal Kruibeke de aanzet gegeven om het landelijke karakter van de gemeente Kruibeke te bewaren. Het gebouw bevindt zich niet alleen aan de poort van het Waasland maar is tevens een poort naar zowel polder, dorpskern als platteland. De VZW stelt de lokalen ter beschikking als ontmoetingsruimte voor verenigingen en groepen uit alle sectoren. Dat er echt nood was aan een dergelijke locatie in het centrum van Kruibeke bewijzen de talrijke aanvragen voor evenementen zoals optredens, een brunch en teambuildings van verschillende organisaties. De reeds georganiseerde evenementen weerspiegelen de verscheidenheid en de multifunctionaliteit van 'De Kruibeekse Poort' en zijn omgeving.

8.4 DORPSKERNVERNIEUWING EN -ONTWIKKELING (MAATREGEL 322)

Outputindicatoren

In 2014 werden geen nieuwe projecten meer goedgekeurd. Aan projecten die eerder waren goedgekeurd, werd in 2014 1.201.648 euro uitbetaald.

In de periode 2007-2014 waren er in totaal 74 unieke deelgemeenten betrokken bij de uitvoering van de 76 goedgekeurde dorpskernvernieuwingsprojecten.

Resultaatindicatoren

Dankzij de in 2014 afgelopen projecten kunnen in totaal 66.701 personen genieten van de verbeterde voorzieningen. Dat aantal verschilt sterk van project tot project. Voor de projecten afgesloten in 2014 varieerde het aantal inwoners dat van de verbeterde voorzieningen kan genieten tussen 600 en 21.000.

Doelbereik

Tabel 39 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 39 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 322 Dorpskernvernieuwing en -ontwikkeling

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Uniek aantal (deel)gemeenten waar acties plaatsvonden	60	74	123%
	Totaal investeringsvolume (euro)	17.500.000	21.588.729	123%
Resultaat	Aantal inwoners rurale gebieden die profiteren van verbeterde voorzieningen	1.365.925	375.062	27%

Het resultaat van de As 3-projecten is pas gekend na afloop van het project. De realisaties van de resultaatindicatoren hebben dus enkel betrekking op de PDPO II-projecten die in 2014 of vroeger beëindigd zijn. Dat zijn met andere woorden de projecten die in de periode 2007-2012 werden goedgekeurd. Deze werkwijze kan verklaren waarom het realisatiepercentage van de resultaatindicator eerder laag ligt en lager dan de realisatiepercentages van de outputindicatoren (2007-2014).

8.5 INSTANDHOUDING EN OPWAARDERING VAN HET LANDELIJKE ERFGOED (MAATREGEL 323)

Outputindicatoren

Deze maatregel wordt uitgevoerd door drie beheersdiensten: ALBON voor de landinrichtingsprojecten, ANB voor de projecten voor inrichting van natuur en VLM voor de gebiedsgerichte projecten die worden goedgekeurd via de PMC's. In 2014 keurde ANB 16 nieuwe projecten goed, voor een totale projectkost van 495.095 euro. VLM en ALBON keurden geen nieuwe projecten meer goed.

Aan projecten die eerder goedgekeurd waren, werd in 2014 664.973 euro uitbetaald.

Resultaatindicatoren

Dankzij de in 2014 afgelopen projecten goedgekeurd door ANB kunnen 5.000 personen genieten van de verbeterde voorzieningen. De projecten goedgekeurd door VLM en afgelopen in 2014 zorgden voor 703.093 personen die bijkomend kunnen genieten van de verbeterde voorzieningen.

Doelbereik

Tabel 40 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 40 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 323 Instandhouding en opwaardering landelijk erfgoed

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal gesteunde acties	93	112 ³	120%
	Totaal investeringsvolume (euro)	12.668.840	14.693.944 ⁴	116%
Resultaat	Aantal inwoners rurale gebieden die genieten van verbeterde voorzieningen	2.353.828	2.354.296	100%

8.6 INTERMEDIAIRE DIENSTVERLENING (OPLEIDING EN VORMING VAN RURAAL ONDERNEMERSCHAP) (MAATREGEL 331)

Outputindicatoren

In 2014 werden geen nieuwe projecten meer goedgekeurd. Aan projecten die eerder goedkeuring kregen, werd 504.781 euro uitbetaald.

Van de projecten die afliepen in 2014 werd een aantal bijkomende gegevens verzameld. Zo weten we dat aan de beëindigde projecten die kaderden in het thema 'management, administratie (boekhouding) en marketingvaardigheden' 1.683 personen hebben deelgenomen en dat er 119 opleidingsdagen aan werden gewijd.

In figuur 30 wordt het aantal unieke gesteunde economische actoren van de projecten beëindigd tussen 2009 en 2014 uitgesplitst naar de verschillende types actoren. Er werden 14.493 landbouwbedrijven gesteund, 8.010 overheidsorganisaties, 308 organisaties zonder winstoogmerk en 933 bedrijven. De overige deelnemers (57.068) kunnen niet tot een van de eerder genoemde actoren gerekend worden – hun deelname wordt op zelfstandige basis verondersteld. Van de deelnemende landbouwers was 4%

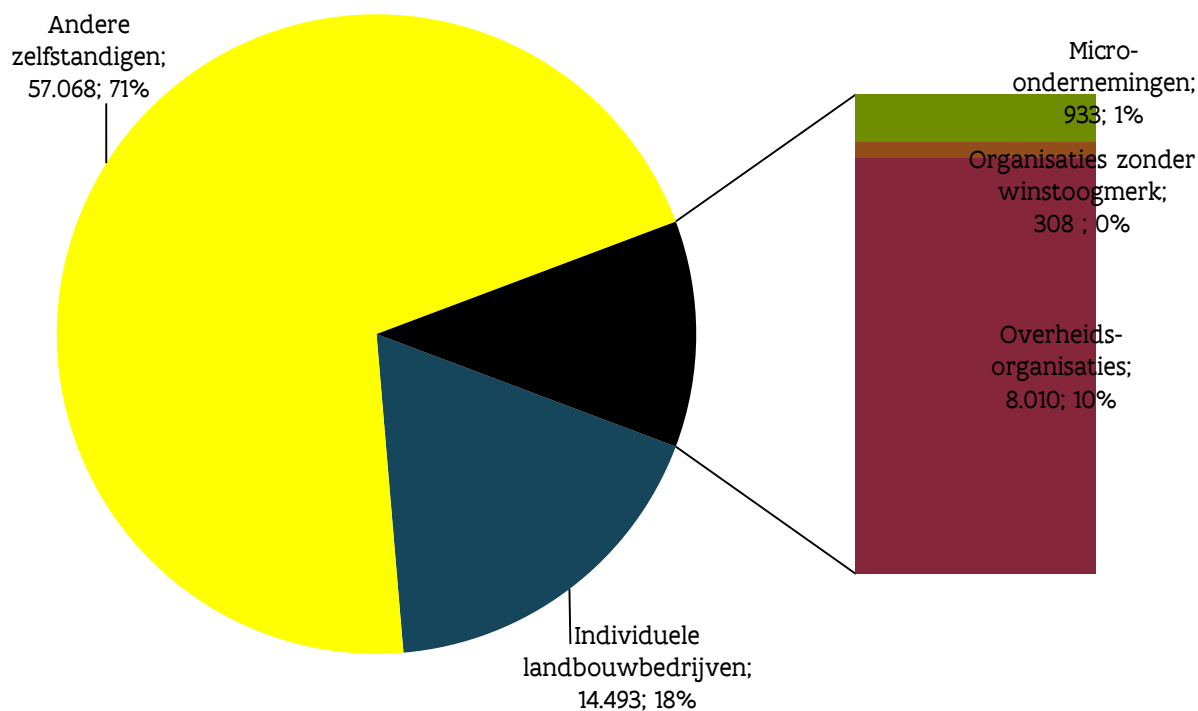
³ Dit zijn 79 VLM-projecten, 29 nieuwe ANB-projecten, 3 ALBON-projecten gestart onder PDPO I en 1 ANB-project gestart onder PDPO I.

⁴ Dat bestaat uit 11.255.711 euro voor VLM-projecten, 3.075.322 euro voor nieuwe ANB-projecten, 225.813 euro voor ALBON-projecten gestart onder PDPO I en 137.098 euro voor ANB-projecten gestart onder PDPO I.

jonger dan 25 jaar en 40% was een vrouw. Van de niet-landbouwers was 15% jonger dan 25 jaar en 79% was een vrouw.

Resultaatindicatoren

In totaal hebben 78.561 unieke personen de voorbije jaren met succes deelgenomen aan een project binnen deze maatregel. Hierbij behoren niet alleen de landbouwers en de “zelfstandige” niet-landbouwers, maar ook de personen die behoren tot vzw’s, overheidsorganisaties en KMO’s. Van deze personen was 13% jonger dan 25 jaar en 72% een vrouw.

Figuur 30 Absolute en procentuele verdeling van de unieke deelnemers aan alle beëindigde projecten van intermediaire dienstverlening volgens type actor (2007-2014)

Doelbereik

Tabel 41 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 41 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 331 Intermediaire dienstverlening (exclusief submaatregel 331B)

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal deelnemende economische actoren aan gesteunde activiteiten (niet-uniek)	78.800	80.812	103%
	Aantal dagen opleiding voor alle deelnemers	64.000	62.651	98%
Resultaat	Aantal unieke deelnemers die met vrucht de opleidingsactiviteit beëindigden	81.500	78.561	96%

Submaatregel intermediaire dienstverlening: paardenhouderij (331B)

Op deze submaatregel zijn geen projecten ingediend.

Voorbeeld van een As 3-project Intermediaire dienstverlening PDPO II

Vlaams-Brabants Grondwitloof.EU

De grondwitloofteelt is een typisch Vlaams-Brabantse teelt en kent reeds een lange traditie. Het project beoogde de verschillende unieke teeltsystemen vast te leggen en te belichten vanuit hun voordelen op het vlak van geïntegreerde teeltwijze, fysieke ergonomie en arbeidsbesparing. Deze kennis werd vervolgens ontsloten via voorlichtingsmomenten. Om deze informatie een permanent karakter te geven zal de informatie op de website van de Nationale Proeftuin voor Witloof komen. Het project draagt bij tot de versterking van de competitiviteit van de witloofsector. In het Witloofmuseum te Kampenhout zal een themahoek ingericht worden, zodat de ontsloten informatie ook een ruimer publiek bereikt.

Meer info: [Nationale Proeftuin voor Witloof](#)

9 INDICATOREN AS 4 – LEADER

9.1 LOKALE ONTWIKKELINGSSTRATEGIEËN / LEEFKWALITEIT / DIVERSIFICATIE (MAATREGEL 413)

Outputindicatoren

In 2014 werden geen nieuwe Leaderprojecten meer goedgekeurd. Het totaal aantal goedgekeurde Leaderprojecten blijft dus op 599 staan voor de periode 2007-2014. Deze projecten hebben samen 978 financieel begunstigden, van wie 551 uit de privésector en 424 uit de openbare sector.

In 2014 werd nog 4.696.448 euro uitbetaald aan eerder goedgekeurde projecten.

Resultaatindicatoren

Met de 467 projecten die al beëindigd zijn, werden in totaal 172,4 bijkomende banen (VTE) gecreëerd. Daarvan werden er 55% ingevuld door een vrouw en 18% door een persoon jonger dan 25 jaar.

Doelbereik

Tabel 42 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 42 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 413 Lokale ontwikkelingsstrategieën leefkwaliteit / diversificatie

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal gesteunde Plaatselijke Groepen (PG's)	10	10	100%
	Totale oppervlakte PG-gebied (km ²)	3.500	5.821	166%
	Totaal aantal inwoners in PG-gebied	900.000	1.191.884	132%
	Aantal projecten goedgekeurd door PG's	550	599	109%
	Aantal gesteunde begunstigden	850	978	115%
Resultaat	Aantal banen gecreëerd	Geen doelstelling	172,4	NA

Voorbeelden van Leaderprojecten PDPO II

Regionale Mobiele Fietskoerierdienst

Door de oprichting en uitbouw van een regionale mobiele fietskoerierdienst in het Oudenaardse wordt, rekening houdend met het landelijk karakter en het toeristisch beleid van deze streek, aangepaste sociale tewerkstelling gecreëerd. Door het aanbieden van een nieuwe en aangepaste dienstverlening worden de noden van lokale besturen en sociale organisaties om hun cliënteel te bereiken, ingevuld. De mobiele fietskoerierdienst is bijgevolg een drievoudige win-win-operatie vanwege de duurzaamheid door het gebruik van elektrische fietsen, de creatie van sociale tewerkstelling in een regio met een hoge werkloosheidsgraad en het inspelen op sociale noden met een voordelig aanbod.

Meer info op www.leadervlaamseardennen.be.

Plattelandsvensters: een andere kijk op de landbouw en het platteland

Het project wordt in het buitengebied van de gemeente Kasterlee uitgevoerd. Bij landbouwbedrijven die producten produceren met laag 'knuffelgehalte' zoals bv. een regulier varkens- of kippenbedrijf of akkerbouwer, worden zogenoemde plattelandsvensters geplaatst. Bij een 15-tal landbouwbedrijven en picknickplaatsen wordt een plaat uit cortenstaal met een gedicht over landbouw en platteland gezet. Een venster in de plaat biedt zicht op het landbouwbedrijf. Dit is een kans om een realistische kijk op voedselvoorziening te bieden en om een maatschappelijk draagvlak te creëren voor de landbouwsector. Hierbij aansluitend kunnen toeristische activiteiten worden ontwikkeld, zoals een poëziezoektocht of een begeleide fietstocht met plattelandsgids.

Meer info op www.middenkempen.be.

Sint-Aldegonisproject

Sint-Aldegondis, de patroonheilige van Zwevezele, wordt aanroepen tegen kanker. Door haar levensverhaal in ere te herstellen wil de promotor niet alleen het gevoel van streekidentiteit versterken, maar ook initiatieven opzetten om kankerpatiënten en hun familieleden geestelijk, rationeel en emotioneel te sterken in hun strijd tegen kanker. De processie wordt nieuw leven ingeblazen door de verloren gewaande gewaden te herstellen. Een praalwagen met sculpturen zal de processie opluisteren. Tijdens theosensitieve vieringen, waarbij alle zintuigen worden aangesproken, zal een reuzenwierookvat 'het zwevend zeelken' voortaan door de kerk slingeren.

Diverse streekproducten, arrangementen, fiets- en wandeltochten in het teken van Sint-Aldegondis worden uitgewerkt.

9.2 SAMENWERKINGSPROJECTEN MET ANDERE PLATTELANDSGEBIEDEN (MAATREGEL 421)

Outputindicatoren

In 2014 werden geen nieuwe samenwerkingsprojecten meer goedgekeurd. Voor de periode 2007-2014 blijft het aantal goedgekeurde projecten binnen deze maatregel dus op 14 staan, waarvan vier interterritoriale en tien transnationale samenwerkingsprojecten. 32 (niet-unieke) PG's werken samen aan deze projecten, waarvan 19 Vlaamse (niet-uniek).

In 2014 werd nog 381.855 euro uitbetaald aan eerder goedgekeurde projecten.

Resultaatindicatoren

Gegevens over gecreëerde banen worden verzameld bij het afsluiten van projecten. Binnen deze maatregel werden tot nog toe 8 projecten afgesloten. Die hebben samen 3 banen opgeleverd.

Doelbereik

Tabel 43 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 43 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 421 Samenwerkingsprojecten met andere plattelandsgebieden

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal projecten	20	14	70%
	Aantal gesteunde Plaatselijke Groepen (PG's) (uniek)	10	10	100%
Resultaat	Aantal banen gecreëerd	Geen doelstelling	3	NA

9.3 WERKING PLAATSELIJKE GROEPEN (MAATREGEL 431)

Outputindicatoren

Met deze maatregel wordt steun verleend voor het beheer van de Plaatselijke Groepen, de verwerving van vakkundigheid en het dynamiseren van het gebied. Het gaat voornamelijk om kortlopende vormingsactiviteiten.

In 2014 werden 268 activiteiten gesteund. Voor de periode 2007-2014 komt dat samen neer op 1.952 activiteiten.

In figuur 31 wordt een overzicht gegeven van de in 2014 gesteunde activiteiten per type activiteit. De helft van de activiteiten bestond uit een informatiesessie over het Leadergebied en het communiceren over de (resultaten van de) lokale ontwikkelingsstrategie. Dat bestaat uit het uitgeven van folders en publiceren van artikelen, het verspreiden van persberichten en het organiseren van studiedagen en infomomenten. 31% van de activiteiten draaide rond het opleiden van personeel dat de lokale ontwikkelingsstrategie moet voorbereiden en uitvoeren. 13% van de acties focuste op het voeren van promotie. Een beperkt aantal acties is onder te brengen in de categorie "studies over het betrokken gebied". Onder de categorie "andere" worden de secretariaats- en personeelskosten verstaan van de PG-coördinatoren en administratieve krachten van de tien Vlaamse PG's. Hiervoor werden tien "activiteiten" gerekend overeenkomende met de tien Leadergroepen.

Resultaatindicatoren

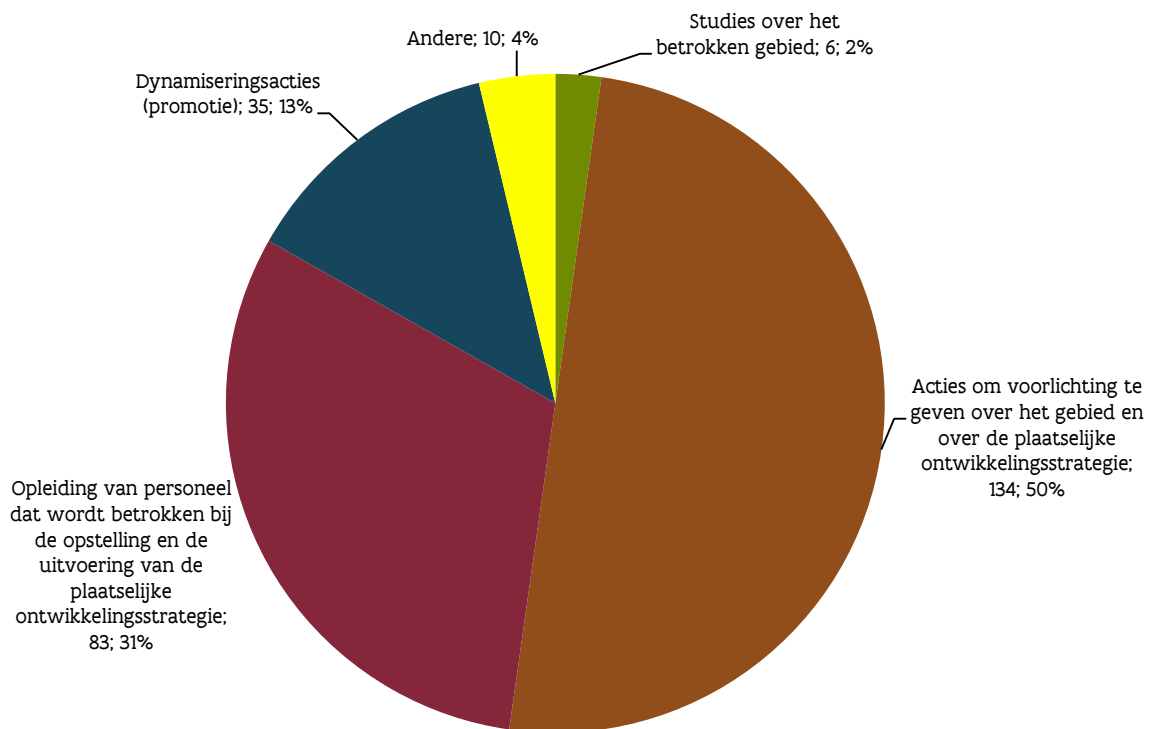
In de periode 2007-2014 hebben 3.159 unieke personen succesvol deelgenomen aan één of meerdere opleidingsactiviteiten (tabel 44). 39% van de deelnemers waren vrouwen en 9% was jonger dan 25 jaar. Alle deelnemers die aanwezig waren op de opleiding worden als "geslaagd" beschouwd in de zin dat ze het geleerde zullen toepassen in de praktijk.

Doelbereik

Tabel 44 zet per output- en resultaatindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 44 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 431 Werking Plaatselijke Groepen

Type indicator	Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2007-2014	Realisatie-percentage
Output	Aantal gesteunde acties	1.700	1.952	115%
Resultaat	Aantal deelnemers dat met succes de opleiding volbracht	Geen doelstelling	3.159	NA

Figuur 31 Absolute en procentuele verdeling van de activiteiten rond Werking Plaatselijke Groepen per categorie in 2014

10 INDICATOREN HEALTH CHECK EN ECONOMISCH HERSTELPLAN

10.1 INLEIDING

2010 was het eerste jaar van uitvoering van het Health Check-programma of de tussentijdse bijsturing van het landbouwbeleid. Europa voorzag met de Health Check-verordening (Verordening (EG) Nr. 74/2009) extra financiële middelen voor de volgende prioriteiten: hernieuwbare energie, klimaatverandering, waterbeheer, biodiversiteit en de herstructurering van de zuivelsector. Ook vanuit het Economisch Herstelplan kwamen vanaf 2010 extra middelen ter beschikking van het landbouw- en plattelandsbeleid, voor dezelfde doelstellingen als die van de Health Check aangevuld met breedband. Vlaanderen heeft op al deze prioriteiten ingezet, behalve op breedband omdat Vlaanderen reeds een volledige bedekkingsgraad heeft.

10.2 AS 1

Vlaanderen koos er binnen As 1 voor om in te zetten op de Health Check-prioriteiten via de bestaande maatregelen “investeringen in landbouwbedrijven” en “verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten”.

10.2.1 Investerings in landbouwbedrijven (maatregel 121)

Outputindicatoren

Er werden in 2014 geen nieuwe investeringsdossiers meer goedgekeurd, aangezien het Health Check-budget voor deze maatregel bijna uitgeput was. Aan eerder goedgekeurde dossiers werd vorig jaar 6.536 euro uitbetaald.

Doelbereik

Tabel 45 zet per outputindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 45 Monitoring en doelbereik maatregel 121 Investerings in landbouwbedrijven onder Health Check

Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2009-2014	Realisatiepercentage
Aantal gesteunde bedrijven	1.172	1.021	87%
Totale investeringsvolume (euro)	45.400.000	35.723.212	79%

10.2.2 Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en tuinbouwproducten (maatregel 123)

Outputindicatoren

In 2014 werd 1.396.577 euro uitbetaald aan zes eerder goedgekeurde dossiers. Vier dossiers kaderden in de prioriteit klimaatverandering (onder andere verbetering van energie-efficiëntie) en twee projecten zetten in op de verwerking van biomassa voor de productie van hernieuwbare energie.

Doelbereik

Tabel 46 zet per outputindicator de realisaties uit ten opzichte van de doelstellingen. Voor het lage doelbereik van de outputindicatoren geldt de verklaring zoals toegelicht in hoofdstuk 6.6.

Tabel 46 Monitoring en doelbereik maatregel 123 Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en tuinbouwproducten onder Health Check

Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2009-2014	Realisatiepercentage
Aantal gesteunde bedrijven	42	19	45%
Totale investeringsvolume (euro)	32.150.000	12.382.776	39%

10.3 AS 2

Vlaanderen koos er binnen As 2 voor om op de Health Check-prioriteiten in te zetten door middel van een aantal bestaande agromilieumaatregelen en de toen nieuwe maatregel “verwarringstechniek in de pitfruitteelt”. In 2014 werden contracten en arealen uitbetaald die in 2013 of vroeger via de verzamelaanvraag werden aangevraagd.

10.3.1 Agromilieumaatregelen (maatregel 214)

Outputindicatoren

Vlaanderen zet door middel van een aantal agromilieumaatregelen in op de Europese prioriteiten klimaatverandering, waterbeheer en biodiversiteit.

In totaal werden in 2014 op het budget van het Health Check-programma 589 contracten verwarringstechniek uitbetaald en 937 contracten BO water, voor een oppervlakte van respectievelijk 8.145 hectare en 18.038 hectare. Er werd in 2014 4.371.179 euro steun gegeven.

Het unieke areaal waarop in 2014 agromilieumaatregelen onder Health Check werden uitbetaald bedroeg 26.183 hectare. 1.511 unieke bedrijven hadden één of meerdere contracten lopen die in 2014 op Health Check budget werden uitbetaald.

Doelbereik

Tabel 47 zet de realisaties van de outputindicatoren uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 47 Monitoring en doelbereik maatregel 214 Agromilieumaatregelen onder Health Check-programma

Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2009-2014	Realisatiepercentage
Aantal unieke gesteunde bedrijven	2.084	4.702	226%
Totaal areaal (ha)	18.283	35.134	192%
Uniek areaal (ha)	16.820	26.183	156%
Aantal contracten	3.920	6.542	167%

De doelstellingen voor de outputindicatoren blijken niet goed ingeschat te zijn. Toch werden deze niet aangepast, omdat een passende inschatting niet mogelijk is gezien de uitvoeringswijze van deze maatregel. De contracten die met Health Check-budget worden uitbetaald, kunnen immers jaarlijks variëren. Aangezien het Health Check-budget ontoereikend is om alle betrokken agromilieumaatregelen te financieren, wordt pas bij de uitbetaling van de contracten beslist of hiervoor al dan niet Health Check-middelen worden gebruikt. Daarom is het niet mogelijk hiervan vooraf al een adequate inschatting te maken.

10.4 AS 3

Vlaanderen koos er binnen As 3 voor om in te zetten op de Health Check-prioriteiten via de bestaande maatregel “investeringen met betrekking tot diversificatie van landbouwactiviteiten”.

10.4.1 Investeringen met betrekking tot diversificatie van landbouwactiviteiten (maatregel 311)

Outputindicatoren

In 2014 zijn geen nieuwe diversificatiedossiers meer goedgekeurd binnen het Health Check-programma. Er werd 252.202 euro van het Health Check-budget uitgegeven aan dossiers die de vorige jaren werden goedgekeurd.

Doelbereik

Tabel 48 zet de realisaties van de outputindicatoren uit ten opzichte van de doelstellingen.

Tabel 48 Monitoring en doelbereik maatregel 311 Investeringen met betrekking tot diversificatie van landbouwactiviteiten onder Health Check-programma

Indicator	Doel PDPO II	Realisatie 2009-2014	Realisatiepercentage
Aantal begunstigden	1.000	422	42%
Totale investeringsvolume (euro)	62.000.000	45.005.947	73%

FIGUREN

Figuur 1 Absolute en procentuele verdeling van de totale publieke uitgaven (euro) (inclusief top-up en inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in 2014 over de vier assen en de technische bijstand van PDPO II.....	25
Figuur 2 Absolute en procentuele verdeling van de totale publieke uitgaven (euro) (inclusief top-up en inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in kalenderjaren 2007-2014 over de vier assen en de technische bijstand van PDPO II.....	25
Figuur 3 Absolute en procentuele verdeling van de Europese uitgaven (euro) (inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in 2014 over de vier assen en de technische bijstand van PDPO II.....	26
Figuur 4 Absolute en procentuele verdeling van de Europese uitgaven (euro) (inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in kalenderjaren 2007-2014 over de vier assen en de technische bijstand van PDPO II.....	26
Figuur 5 Absolute en procentuele verdeling van de Europese uitgaven (euro) (exclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in kalenderjaren 2007-2014 over de vier assen en de technische bijstand van PDPO II.....	27
Figuur 6 Absolute en procentuele verdeling van de totale publieke uitgaven (euro) (inclusief top-up en inclusief Health Check en Economische Herstelplan, exclusief technische bijstand) in kalenderjaar 2014 over de maatregelen van PDPO II (Uitgaven lager dan 1% van het totaal werden samengebracht in de categorie “maatregelen < 1%”) (AMM = agromilieumaatregel, VLIF = Vlaams Landbouwinvesteringsfonds, BO = beheerovereenkomst).....	28
Figuur 7 Absolute en procentuele verdeling van de totale publieke uitgaven (euro) (inclusief top-up en inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in kalenderjaar 2014 over de maatregelen van As 1 (VLIF = Vlaams Landbouwinvesteringsfonds, BOB = Beschermde Oorsprongsbenaming, BGA = Beschermde Geografische Aanduiding, GTS = Gegarandeerde Traditionele Specialiteit).....	29
Figuur 8 Absolute en procentuele verdeling van de totale publieke uitgaven (euro) (inclusief top-up en inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in kalenderjaar 2014 over de maatregelen van As 2. De uitdovende maatregelen zijn niet in de figuur opgenomen (AMM = agromilieumaatregel, BO = beheerovereenkomst, KLE = kleine landschapselementen).....	30
Figuur 9 Absolute en procentuele verdeling van de totale publieke uitgaven (euro) (inclusief top-up en inclusief Health Check en Economisch Herstelplan) in kalenderjaar 2014 over de maatregelen van As 3 en As 4 (VLIF = Vlaams Landbouwinvesteringsfonds).....	31
Figuur 10 Absolute en procentuele verdeling per landbouwsector van de in 2014 goedgekeurde vestigingsdossiers (aantal).....	41
Figuur 11 Absolute (euro) en procentuele verdeling per landbouwsector van de totale vestigingskosten van de in 2014 goedgekeurde vestigingsdossiers.....	41
Figuur 12 Evolutie van de gezamenlijke bruto toegevoegde waarde van LMN-bedrijven met een in 2007 goedgekeurd vestigingsdossier (AMS op basis van LMN).....	42
Figuur 13 Absolute en procentuele verdeling van het aantal goedgekeurde investeringsdossiers over de verschillende bedrijfstypes, 2014.....	45
Figuur 14 Absolute (euro) en procentuele verdeling van het investeringsvolume van de in 2014 goedgekeurde investeringsdossiers over de verschillende bedrijfstypes.....	45
Figuur 15 Evolutie van de gezamenlijke bruto toegevoegde waarde van LMN-landbouwbedrijven met een in 2007 goedgekeurd investeringsdossier (AMS op basis van LMN).....	48

Figuur 16 Evolutie van de gezamenlijke bruto toegevoegde waarde van agrovoedingsbedrijven gesteund door middel van maatregel 123 (Bron: AMS op basis van BelFirst)	49
Figuur 17 Evolutie van het uitbetaalde areaal (ha) van maatregelen 212 en 213 (Vergoeding Natuur) tussen 2007 en 2014	53
Figuur 18 Absolute en procentuele verdeling van de oppervlakte (ha) onder de verschillende agromilieumaatregelen (2014).....	55
Figuur 19 Absolute en procentuele verdeling van het aantal contracten voor de verschillende agromilieumaatregelen (2014).....	56
Figuur 20 Absolute en procentuele verdeling van de overheidsuitgaven (euro) voor agromilieumaatregelen (2014).....	56
Figuur 21 Oppervlakte (ha) van de verschillende agromilieumaatregelen in kalenderjaren 2007-2014, inclusief de uitdovende agromilieumaatregelen (exclusief kleine landschapselementen en hoogstamboomgaarden; verklaring zie tekst).....	58
Figuur 22 Oppervlakte (ha) van de verschillende agromilieumaatregelen in kalenderjaren 2007-2014, zonder de uitdovende maatregelen (exclusief kleine landschapselementen en hoogstamboomgaarden; verklaring zie tekst).....	58
Figuur 23 Aantal lopende contracten voor agromilieumaatregelen in kalenderjaren 2007-2014, inclusief uitdovende agromilieumaatregelen.....	60
Figuur 24 Aantal lopende contracten voor agromilieumaatregelen in kalenderjaren 2007-2014, zonder de uitdovende maatregelen.....	60
Figuur 25 Overheidsuitgaven per kalenderjaar voor de verschillende agromilieumaatregelen (2007-2014), inclusief uitdovende agromilieumaatregelen.....	61
Figuur 26 Overheidsuitgaven per kalenderjaar voor de verschillende agromilieumaatregelen, exclusief de uitdovende maatregelen (2007-2014).....	61
Figuur 27 Absolute en procentuele verdeling van het aantal in 2014 goedgekeurde dossiers over de verschillende categorieën van diversificatie.....	70
Figuur 28 Absolute en procentuele verdeling van de subsidiabele investeringskost (euro) van de in 2014 goedgekeurde dossiers over de verschillende categorieën van diversificatie.....	70
Figuur 29 Evolutie van de gezamenlijke bruto toegevoegde waarde van LMN-landbouwbedrijven met een in 2007 goedgekeurd diversificatiedossier (AMS op basis van LMN).....	71
Figuur 30 Absolute en procentuele verdeling van de unieke deelnemers aan alle beëindigde projecten van intermediaire dienstverlening volgens type actor (2007-2014)	77
Figuur 31 Absolute en procentuele verdeling van de activiteiten rond Werking Plaatselijke Groepen per categorie in 2014	82

TABELLEN

Tabel 1 Overzicht betalingen technische bijstand PDPO II 2014.....	14
Tabel 2 Publieke (Europese + Vlaamse) uitgaven 2007-2014 per as, inclusief top-up, Health Check en Economisch Herstelplan	24
Tabel 3 Overzicht van de uitgaven (euro) in de periode 2007-2014 in verhouding tot de vooropgestelde uitgaven voor de programmaperiode PDPO II. Top-up is niet opgenomen. De bestede en geplande overheidsuitgaven zijn inclusief Health Check en Economisch Herstelplan.	31
Tabel 4 Overzicht van de top-up overheidsuitgaven, inclusief binnen Health Check en Economisch Herstelplan	34
Tabel 5 Overzicht van de uitgaven (euro) binnen het Health Check-programma en het Economisch Herstelplan in de periode 2010-2014 in verhouding tot de vooropgestelde uitgaven. Top-up is niet meegenomen.	35
Tabel 6 Overzicht van de top-up uitgaven binnen het Health Check-programma en het Economisch Herstelplan in 2010-2014.....	35
Tabel 7 Aantal deelnemers, aantal vormingsdagen en overheidsuitgaven voor cursussen en stages in 2014.....	37
Tabel 8 Leeftijd en geslacht van (unieke) deelnemers aan cursussen en stages, 2007-2014.....	38
Tabel 9 Aantal deelnemers, aantal vormingsdagen en overheidsuitgaven voor korte vorming in 2014.....	38
Tabel 10 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren maatregel 111-A Opleiding.....	39
Tabel 11 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren maatregel 111-C Sensibiliseringsprojecten duurzame landbouw	40
Tabel 12 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren maatregel 112 Vestigingssteun.....	42
Tabel 13 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicator maatregel 114 Bedrijfsadviesstelsysteem.....	43
Tabel 14 Lijst van investeringen die beschouwd worden als nieuwe techniek of nieuw product... ..	46
Tabel 15 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren maatregel 121 Investerings- en landbouwbedrijven.....	48
Tabel 16 Monitoring en doelbereik maatregel 123 Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten.....	50
Tabel 17 Monitoring en doelbereik maatregel 132 Deelname door landbouwers aan voedselkwaliteitsregelingen.....	50
Tabel 18 Monitoring en doelbereik maatregel 133 Voorlichting en afzetbevordering van Vlaamse producten erkend als BOB/BGA/GTS.....	51
Tabel 19 Monitoring en doelbereik outputindicatoren maatregel 212/213 Vergoeding Natuur (PDPO I en PDPO II samen, gebaseerd op uitbetaling volgens budgetposten).....	53
Tabel 20 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 212 Vergoeding Natuur buiten Natura 2000-gebied (gebaseerd op GIS-analyse)	54
Tabel 21 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 213 Vergoeding Natuur binnen Natura 2000 (gebaseerd op GIS-analyse).....	54
Tabel 22 Unieke oppervlakte agromilieumaatregelen in Natura 2000-, VEN- en LFA-gebied (2014). ..	62
Tabel 23 Overlap van agromilieumaatregelen met Natura 2000-gebied (2014)	62
Tabel 24 Overlap agromilieumaatregelen met VEN-gebied (2014)	62
Tabel 25 Monitoring en doelbereik outputindicatoren maatregel 214 Agromilieumaatregelen	64

Tabel 26 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 214 Agromilieumaatregelen.....	65
Tabel 27 Monitoring en doelbereik outputindicatoren maatregel 216 Inrichtingsmaatregelen door landbouwers in het kader van kaderrichtlijn water	65
Tabel 28 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 216 Inrichtingsmaatregelen door landbouwers in het kader van kaderrichtlijn water	65
Tabel 29 Monitoring en doelbereik outputindicatoren maatregel 221 Bebossing van landbouwgrond (PDPO II)	66
Tabel 30 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 221 Bebossing van landbouwgrond.....	67
Tabel 31 Monitoring en doelbereik outputindicatoren maatregel 222 Eerste totstandbrenging van boslandbouwsystemen op landbouwgrond	67
Tabel 32 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 222 Eerste totstandbrenging van boslandbouwsystemen	67
Tabel 33 Monitoring en doelbereik outputindicatoren maatregel 227 Niet-productieve investeringen in bossen.....	68
Tabel 34 Monitoring en doelbereik resultaatindicatoren maatregel 227 Niet-productieve investeringen.....	68
Tabel 35 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 311 Investerings met betrekking tot diversificatie van landbouwactiviteiten.....	72
Tabel 36 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 313 Bevordering van toeristische activiteiten.....	73
Tabel 37 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 321 Basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsbevolking (exclusief submaatregel 321B).....	74
Tabel 38 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 321B Ontwikkeling van de paardenhouderij als economische drager op het platteland.....	74
Tabel 39 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 322 Dorpskernvernieuwing en -ontwikkeling.....	75
Tabel 40 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 323 Instandhouding en opwaardering landelijk erfgoed.....	76
Tabel 41 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 331 Intermediaire dienstverlening (exclusief submaatregel 331B).....	77
Tabel 42 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 413 Lokale ontwikkelingsstrategieën leefkwaliteit / diversificatie	79
Tabel 43 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 421 Samenwerkingsprojecten met andere plattelandsgebieden.....	81
Tabel 44 Monitoring en doelbereik output- en resultaatindicatoren van maatregel 431 Werking Plaatselijke Groepen.....	81
Tabel 45 Monitoring en doelbereik maatregel 121 Investerings in landbouwbedrijven onder Health Check.....	83
Tabel 46 Monitoring en doelbereik maatregel 123 Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en tuinbouwproducten onder Health Check	84
Tabel 47 Monitoring en doelbereik maatregel 214 Agromilieumaatregelen onder Health Check-programma	84
Tabel 48 Monitoring en doelbereik maatregel 311 Investerings met betrekking tot diversificatie van landbouwactiviteiten onder Health Check-programma.....	85

BRONNEN

- Departement Landbouw en Visserij (2008) *Programma voor Plattelandsontwikkeling in Vlaanderen (PDPO), 2007-2013* www.vlaanderen.be/pdpo .
- Dumez L. & Van Zeebroeck M. (2011) *Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013, Jaarverslag 2010*, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel.
- Dumez L. & Van Zeebroeck M. (2012) *Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013, Jaarverslag 2011*, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel.
- Dumez L. & Van Zeebroeck M. (2013) *Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013, Jaarverslag 2012*, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel.
- Dumez L. (2014) *Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013, Jaarverslag 2013*, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel.
- European Commission (2009) Common indicators for monitoring and evaluation of rural development programmes 2007-2013. Part I: Explanatory guidelines; Part II: Common indicator tables.
- Europese Commissie (2006) Handboek voor een gemeenschappelijk toezicht- en evaluatiekader. Richtsnoer en bijlagen http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/eval/index_en.htm.
- IDEA Consult, UGent, Soresma & VUB (2010) *Mid term evaluatie van het Vlaams Programadocument voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013*, Brussel www.vlaanderen.be/pdpo.
- Strategisch Monitoringsrapport voor België, 2012 www.vlaanderen.be/pdpo.
- Strategisch Monitoringsrapport voor België, 2014 www.vlaanderen.be/pdpo.
- Van Zeebroeck M., Carels K. & Samborski V. (2008) *Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013, Jaarverslag 2007*, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel.
- Van Zeebroeck M., Carels K. & Samborski V. (2009) *Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013, Jaarverslag 2008*, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel.
- Van Zeebroeck M. & Maertens E. (2010) *Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013, Jaarverslag 2009*, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel.

AFKORTINGEN

AEA	ammoniakemissiearm
ALBON	afdeling land- en bodembescherming, ondergrond, natuurlijke rijkdommen
AMM	agromilieumaatregel
AMS	afdeling Monitoring en Studie
ANB	agentschap Natuur en Bos
BAS	bedrijfsadviesstelsel
BGA	beschermde geografische oorsprong
BO	beheerovereenkomst
BOB	beschermde oorsprongsbenaming
BrTW	bruto toegevoegde waarde
CCEP	Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid
EENRD	European Evaluation Network for Rural Development
EFMZV	Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ELFPO	Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling
ENRD	European Network for Rural Development
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
FADN	Farm Accountancy Data Network
FOD	Federale Overheidsdienst
GIS	geografisch informatiesysteem
GLB	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
GPS	global positioning system
GTEK	gemeenschappelijk toezichts- en evaluatiekader
GTS	gegarandeerde traditionele specialiteit
GVE	grootvee-eenheid
Ha	hectare
HNVF	high nature value farming
ICT	information and communications technology
INBO	Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
IPM	geïntegreerde productiemethode
KMO	kleine en middelgrote ondernemingen
LAG	lokale actiegroep
LEADER	Liaisons entre actions de développement de l'Economie Rurale
LFA	Less favoured areas
LMN	Landbouwmonitoringsnetwerk
MAP	mestactieplan
NA	not available
NP	not applicable
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
PG	Plaatselijke Groep
PMC	provinciaal management comité
SFC	structural funds common system
VEN	Vlaams ecologisch netwerk
VLIF	Vlaams landbouwinvesteringsfonds
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VTE	Voltijds equivalent
WKK	warmtekrachtkoppeling

CONTACTPERSONEN

Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid (CCEP)

Els Soenen
Belinda Cloet
Kristien Reyens

Vlaams Betaalorgaan

Kris Heyse

Leden van het Uitvoeringscomité PDPO II

Stemgerechtigde effectieve leden

Jules Van Lieffringhe (voorzitter)
Patricia De Clercq (secretariaat)
Els Soenen
Johan Verstrynghe
Koen Wellemans
Jos De Smedt
Lieven Van Waes
Luc Uytdewilligen
Daniël De Laender
Bert Van Wambeke
Nadine Vantomme
Martine Swerts
Tom Neels

Stemgerechtigde plaatsvervangende leden

Belinda Cloet (secretariaat)
Jean Steenberghen
Hilde Villé
Anja Bockstal
Katleen Butaye
Johan De Schrijver
Rudy Geerts
Anneleen Vandenberghe
Davy De Dobbeleer
Petra Deproost
Carl De Schepper

Bijkomende effectieve leden

Linn Dumez
Stéphane Desmet
Nele Vanslembrouck
Daniël Ketels

Lieve Vleurick

Bijkomende plaatsvervangende leden

Dirk Van Gijseghem

Kris Heyse

Anita Dumon

Afdeling Monitoring en Studie

Dirk Van Gijseghem

Linn Dumez

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: LIJST AANGEPASTE STREEFDOELEN

Monitoring-jaar vaststelling probleem streefdoel	Maatregel-nummer	Oorspronkelijke waarden	Nieuwe waarden	Verantwoording
2007	111A	1) Totaal aantal dagen opleiding: 32.669 2) Aantal unieke deelnemers die succesvol een opleiding gevolgd hebben: 28.000	1) 519.750 2) 34.000	1) Er werd bij opmaak target niet vermenigvuldigd met het aantal deelnemers. 2) Slaagpercentage voor korte vorming 100% (geleerde vaardigheden in praktijk brengen) i.p.v 80%.
2007	111D	1) Aantal unieke deelnemers: 490 2) Totaal aantal dagen opleiding voor alle deelnemers: 420 3) Aantal unieke deelnemers die succesvol een opleiding gevolgd hebben= 3	1) 14 2) 14 3) 14	Targets moeten aangepast worden daar maatregel in uiteindelijk programmadocument een uitdovend karakter heeft gekregen.

2007	114	Aantal gesteunde landbouwers: 11.900	18.634	De beheersdienst heeft vastgesteld dat de target van 11.900 gesteunde landbouwers enkel slaat op de bedrijfsadviesystemen conform EG 1782/2003 en niet op de landbouwers die uitbetaald worden voor de milieumodule en bedrijfsleidingadvies. Om deze reden werd een nieuwe target voor het "aantal gesteunde landbouwers" voorgesteld, die bestaat uit de som van de target voor bedrijfsadviesystemen (11.900), bedrijfsleidingadvies (2.367) en milieumodule (4.367): 18.634.
2008	111A	Aantal deelnemers (niet-uniek): NA	1.200.000	Doelstelling werd bepaald op basis gegevens 2007-2008.
2008	111C	Aantal deelnemers (niet-uniek): NA	106.000	Doelstelling werd bepaald op basis gegevens 2007-2008.
2008	111D	Aantal deelnemers (niet-uniek): NA	17	Doelstelling werd bepaald op basis gegevens 2007-2008.
2008	121	Stijging bruto toegevoegde waarde: 0%	10%	Deze nieuwe inschatting is gebaseerd op FADN data van de periode 2000-2006.
2008	123A	Stijging van de bruto toegevoegde waarde: 20 %	155.000.000 euro	Deze doelstelling is tot stand gekomen op basis van informatie aangaande BrTW van agrovoedingsbedrijven die steun gekregen hebben tijdens PDPO 2000-2006 (zie ex post evaluatie PDPO 2000-2006) te koppelen aan de outputindicatoren voor maatregel 123 voor PDPO 2007-2013.
2008	123A	Totale investeringsvolume: 1.015.000.000	414.000.000 euro	Oorspronkelijke target werd opgemaakt op basis van een onrealistisch ingeschat budget.
2008	132	Waarde van de landbouwproductie onder kwaliteitslabel:	344.000.000 euro	Omzet bio-sector (zonder producenten en import): 289,3 miljoen euro in 2006. Stijging van 2,5% per jaar, dus omzet eind 2013: 344 miljoen euro.

		2,5% stijging per jaar		
2008	214K	Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt: 13.977 ha	243 ha	Vanaf M2008 is het niet meer mogelijk het areaal kleine landschapselementen te koppelen aan de percelen. De nieuwe doelstelling geeft enkel de oppervlakte van de kleine landschapselementen op zich aan.
2008	214P	1) Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt: 203 ha 2) Aantal contracten: 74	1) 1.600 ha 2) 664	De doelstellingen van subpakket "beweiding zonder beperking van weidedatum" (BO Natuur) werden toegevoegd
2008	311	Stijging niet-landbouw bruto toegevoegde waarde: 0%	10%	Deze nieuwe inschatting is gebaseerd op FADN data van de periode 2000-2006.
2008	321	1) Bevolking die voordeel haalt uit een verbeterde dienstverlening: NA 2) Bevolking toegang tot internet: NA	1) 60.000 2) 2000	Schatting op basis van preliminaire gegevens M2007 en M2008.
2008	331	Aantal deelnemers die succesvol een trainingssessie beëindigd hebben: NA	500	Schatting op basis van preliminaire gegevens M2007 en M2008.
2008	413	Aantal begunstigden: 200.000	700	Verkeerde interpretatie van begunstigden bij opstelling target
2008	431	Aantal gesteunde acties: 250	1.700	Te enge interpretatie van het aantal acties bij het opstellen van de target

2011	212	Area under successful land management contributing to bio diversity and high nature value farming/forestry: 0 ha	2.445,3 ha	Oorspronkelijk stond er verkeerdelijk "0" als streefwaarde. Nu bijgesteld op basis van de streefwaarde voor de outputindicator.
2011	313	1) Aantal gesteunde nieuwe toeristische acties: 182 2) Bijkomend aantal toeristische bezoeken: 16.000	1) 55 2) 181.000	Geen goede inschatting (gebaseerd op cijfers uit monitoringjaar 2007)
2011	321	1) Aantal gesteunde acties: 147 2) Toename van het internetgebruik in ruraal gebied: 2.000 3) Aantal inwoners in ruraal gebied die van de basisvoorziening genieten: 60.000	1) 46 2) 10.400 3) 1.340.000	Geen goede inschatting (gebaseerd op cijfers uit monitoringjaar 2007)
2011	331	1) Aantal deelnemende economische actoren aan gesteunde activiteiten (niet-uniek): 70 2) Aantal dagen opleiding voor alle deelnemers: 210	1) 78.800 2) 64.000 3) 81.500	Verkeerde interpretatie van de indicatoren bij het opstellen van de targets

		3) Aantal unieke deelnemers die met vrucht de opleidingsactiviteit volbrachten: 500		
2012	121	Investeringsvolume: 1.295.000.000 euro	1.500.000.000 euro	Wijziging van het financieel plan + gemiddeld hoger investeringsvolume per dossier dan aanvankelijk ingeschat
2012	123-A	Investeringsvolume: 335.000.000 euro Aantal begunstigden: 250	225.000.000 euro 200	Wijziging financieel plan omdat voorziene budget te hoog was ingeschat, onder andere als gevolg van de financieel-economische crisis
2012	311	Investeringsvolume: 100.000.000 euro	110.000.000 euro	Wijziging van het financieel plan + gemiddeld hoger investeringsvolume per dossier dan aanvankelijk ingeschat
2013	212	1) Totaal aantal begunstigden: 2.482 ha 2) Totaal areaal dat steun ontvangt: 5.148 ha	1) 1.000 ha 2) 1.500 ha	Bijstelling streefwaarden in functie van de werkelijke realisaties van de maatregel
2013	216	1) Totaal aantal begunstigden: 1.200 2) Totaal investeringsvolume: 560.064 euro	1) 7 2) 411.970 euro	De streefwaarden zijn bijgesteld in functie van de werkelijke realisaties. De begunstigden zijn waterbeheerders of lokale/regionale landbouworganisaties. Bij de oorspronkelijke inschatting van het aantal begunstigden werden ook individuele landbouwers meegeteld. Individuele landbouwers zijn wel betrokken, maar worden nu niet meegeteld als begunstigde.
2013	222	1) Totaal aantal begunstigden: 75 2) Totaal areaal dat steun ontvangt: 250 ha	1) 20 2) 35 ha	Bijstelling streefwaarden in functie van de werkelijke realisaties van de maatregel

2013	313	1) Aantal gesteunde nieuwe toeristische acties: 55 2) Totaal investeringsvolume: 8.190.000 euro	1) 60 2) 11.000.000 euro	Bij opmaak van het programma kon niet voorzien worden welke maatregelen van As 3 gebiedsgerichte werking de meeste, kwaliteitsvolle projecten zouden opleveren. Nu worden de streefwaarden bijgesteld op basis van de opgedane ervaring.
2013	321A	Totaal investeringsvolume: 14.700.000 euro	9.000.000 euro	Bij opmaak van het programma kon niet voorzien worden welke maatregelen van As 3 gebiedsgerichte werking de meeste, kwaliteitsvolle projecten zouden opleveren. Nu worden de streefwaarden bijgesteld op basis van de opgedane ervaring. Het investeringsvolume voor maatregel 321 is bij het begin overschat, omdat er initieel is van uitgegaan dat heel wat projecten met een verlaagd cofinancieringspercentage zouden worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld 30% ipv 65% subsidie. Tijdens de looptijd is gebleken dat iedere provincie voor deze maatregel een cofinancieringspercentage van 65 % heeft toegepast en daardoor is het investeringsvolume te hoog ingeschat geweest bij deze maatregel.
2013	321B	1) Aantal gesteunde acties: 10 2) Totaal investeringsvolume: 1.410.000 euro	1) 10 2) 30.000 euro	Bij opmaak van het programma kon niet voorzien worden welke maatregelen van As 3 gebiedsgerichte werking de meeste, kwaliteitsvolle projecten zouden opleveren. Nu worden de streefwaarden bijgesteld op basis van de opgedane ervaring.
2013	322	1) Aantal dorpen waar acties plaatsvinden: 112 2) Totaal investeringsvolume: 15.225.000 euro	1) 60 2) 17.500.000 euro	Bij opmaak van het programma kon niet voorzien worden welke maatregelen van As 3 gebiedsgerichte werking de meeste, kwaliteitsvolle projecten zouden opleveren. Nu worden de streefwaarden bijgesteld op basis van de opgedane ervaring.
2013	323A	1) Aantal gesteunde acties: 182	1) 82 2) 12.000.000	Bij opmaak van het programma kon niet voorzien worden welke maatregelen van As 3 gebiedsgerichte werking de meeste,

		2) Totaal investeringsvolume: 5.460.000 euro	euro	kwaliteitsvolle projecten zouden opleveren. Nu worden de streefwaarden bijgesteld op basis van de opgedane ervaring. Bij deze maatregel zijn er heel wat grote projecten ingediend, die maar voor een klein onderdeel cofinanciering hebben aangevraagd. Daardoor is de initiële inschatting van het investeringsvolume bij de opmaak van PDPO II te laag geweest.
2013	331B	1) Aantal gesteunde acties: 30 2) Totaal investeringsvolume: 90.000 euro	1) 1 2) 30.000 euro	Bij opmaak van het programma kon niet voorzien worden welke maatregelen van As 3 gebiedsgerichte werking de meeste, kwaliteitsvolle projecten zouden opleveren. Nu worden de streefwaarden bijgesteld op basis van de opgedane ervaring.
2013	413	1) Aantal projecten gesteund door de PG's: 500 2) Aantal gesteunde begunstigden: 700	1) 550 2) 850	Het budget voor deze maatregel wordt verhoogd.
2014	111A	1) Aantal unieke deelnemers aan opleidingen: 35.000 2) Aantal deelnemers aan opleidingen: 1.200.000 3) Totaal aantal dagen opleiding: 519.750 4) Aantal unieke deelnemers die succesvol een opleiding hebben gevolgd: 34.000	1) 41.800 2) 1.358.000 3) 582.660 4) 40.500	De maatregel heeft extra budget gekregen om extra verbintenissen aan te gaan.

BIJLAGE 2: TIJDSREEKSEN AGROMILIEUMAATREGELEN

Tabel A: Oppervlakte van de verschillende agromilieumaatregelen, Vlaanderen, 2000-2014, hectare

AREAAL (ha)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mechanische onkruidbestrijding	151	1.298	2.033	2.627	4.966	5.973	6.207	6.191	5.969	4.616	3.931	3.877	3.485	3.170	2.803
Verwarringstechniek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7.485	7.866	8.006	8.145	8.105
Hoogstamboomgaarden	0	0	0	0	0	232	388	482	567	649	646	677	1.278	1.068	892
Vlinderbloemigen	0	0	0	0	1.057	3.018	4.766	5.751	6.472	5.902	5.364	5.057	4.660	4.462	4.261
Milieuvriendelijke sierteelt	375	344	668	767	748	748	1.102	920	965	1.133	1.232	1.192	1.264	1.331	1.219
Hectaresteun bio-landbouw	1.350	1.584	1.839	2.861	2.735	2.689	2.645	2.704	2.674	2.795	3.270	3.569	3.943	4.099	3.998
BO perceelsrandenbeheer	35	89	210	308	370	530	1.222	1.204	1.280	1.395	1.266	653	1.192	1.245	1.205
BO soortenbescherming	165	251	443	499	620	816	961	732	728	774	601	953	1.213	1.293	1.264
BO erosiebestrijding	0	0	0	0	0	920	1.736	2.091	2.469	3.241	3.427	3.455	4.797	5.051	3.785
BO water	17.526	29.665	32.019	30.709	27.210	27.800	29.300	29.384	28.385	28.135	28.013	22.847	16.875	17.900	17.140
BO kleine landschapselementen	426	1.183	4.437	5.602	6.486	7.158	7.392	4.634	118	129	124	120	163	180	170
Groenbedekking	5.655	27.132	34.330	39.582	68.275	72.103	78.031	75.958	71.339	16.096	5.323	0	0	0	0
Hectaresteun geïntegreerd pitfruit	5.157	8.478	9.408	10.058	6.749	4.941	888	396	0	0	0	0	0	0	0
BO botanisch beheer	0	0	0	0	17	81	203	201	197	197	156	0	0	0	0
BO natuur	1.372	1.597	1.726	1.934	2.130	2.628	1.397	1.403	1.216	987	869	0	0	0	0
Steun biovarkens	0	0	6	6	6	6	6	6	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL AREAAL	32.212	71.621	87.119	94.953	121.369	129.643	136.244	132.057	122.379	66.049	61.707	50.266	46.876	47.944	44.842
RAMING UNIEK AREAAL	29.554	65.711	79.930	87.117	111.354	118.945	125.001	121.513	119.555	64.898	60.085	50.066	46.968	47.114	44.269

Tabel B: Aantal lopende contracten van de verschillende agromilieumaatregelen, Vlaanderen, 2000-2014

AANTAL LOPENDE CONTRACTEN	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mechanische onkruidbestrijding	22	177	298	424	892	989	1.068	1.365	1.422	980	862	807	692	634	538
Verwarringstechniek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	586	611	610	589	575
Hoogstamboomgaarden	0	0	0	0	0	515	854	1.133	1.385	1.641	1.694	1.494	1.363	1.350	1.068
Lokale veerassen	321	443	533	550	332	390	267	285	266	276	292	292	260	267	230
Vlinderbloemigen	0	0	0	0	379	1.005	1.594	1.894	2.053	1.780	1.378	1.007	924	875	795
Milieuvriendelijke sierteelt	90	71	109	131	107	107	134	127	144	139	150	139	140	138	127
Hectaresteun biolandbouw	88	100	101	175	173	173	174	205	201	208	223	239	278	283	297
BO perceelsrandenbeheer	51	141	280	446	430	715	1.130	871	1.068	1.153	1.162	863	1.217	1.248	1.218
BO soortenbescherming	28	46	94	114	123	190	163	128	128	171	228	349	445	485	469
BO erosiebestrijding	0	0	0	0	0	127	579	486	608	788	855	710	905	959	923
BO water	1.551	3.077	3.385	3.429	3.260	3.760	2.048	1.707	1.609	1.726	1.522	1.204	911	949	931
BO kleine landschapselementen	71	186	415	607	664	916	914	713	946	1.171	1.303	1.410	1.733	1.894	1.800
Groenbedekking	971	3.310	4.238	3.906	7.534	7.910	8.378	8.211	7.929	1.995	731	0	0	0	0
Hectaresteun geïntegreerd pitfruit	336	599	656	715	473	344	87	46	0	0	0	0	0	0	0
BO botanisch beheer	0	0	0	0	10	33	76	73	71	71	50	0	0	0	0
BO natuur	590	731	789	874	929	1.150	588	521	449	400	355	0	0	0	0
Steun biovarkens	0	0	2	2	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL AANTAL CONTRACTEN	4.119	8.881	10.900	11.373	15.308	18.326	18.056	17.767	18.279	12.499	11.391	9.125	9.478	9.671	8.971

Tabel C: Overheidsuitgaven voor de verschillende agromilieumaatregelen in kalenderjaren 2007-2014, Vlaanderen, euro

TOTALE UITGAVEN (euro)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mechanische onkruidbestrijding	640.001	868.509	891.320	844.631	842.121	854.349	650.437	666.554
Verwarringstechniek	0	0	0	0	1.843.797	1.846.731	1.884.212	1.891.600
Hoogstamboomgaarden/lokale veerassen	447.204	475.925	475.324	573.694	527.938	577.763	578.100	622.092
Vlinderbloemigen	2.676.688	2.869.552	2.920.275	2.415.314	1.755.572	1.289.210	1.156.926	1.102.550
Milieuvriendelijke sierteelt	0	502.253	248.796	278.323	250.662	236.369	262.747	212.688
Hectaresteen biolandbouw	737.049	700.457	656.181	702.601	907.367	956.861	986.462	1.036.648
BO perceelsrandenbeheer	1.135.059	1.788.610	2.428.095	1.865.143	2.092.491	976.696	1.751.109	1.810.077
BO soortenbescherming	188.506	170.941	168.786	192.333	295.680	756.697	988.595	1.172.045
BO erosiebestrijding	592.251	755.311	1.013.522	1.064.526	1.054.064	959.951	1.146.493	1.272.284
BO water	9.080.486	11.280.901	13.408.873	11.159.394	9.767.822	7.182.466	6.373.206	6.582.803
BO Kleine landschapselementen	204.183	209.573	401.153	507.498	791.978	1.018.697	1.277.881	1.450.011
Groenbedekking	3.770.582	3.676.221	3.444.518	778.750	232.441	-3.827	1.026	-490
Hectaresteen geïntegreerd pitfruit	84.596	27.514	0	0	0	0	0	0
BO botanisch beheer incl BO natuur	364.879	545.240	665.790	398.179	196.861	-987	1.190	-1.768
Steun biovarkens	4.974	0	0	0	0	0	0	0
TOTALE UITGAVEN	19.926.458	23.871.007	26.722.634	20.780.385	20.558.795	16.650.976	17.053.954	17.817.093

BIJLAGE 3: INDICATORENTABELLEN

BIJLAGE 4: BEREKENING RESULTAATINDICATOREN AGROMILIEUMAATREGELEN

Tabel: Bijdrage van de arealen agromilieumaatregelen tot de verschillende milieudoelen. Bij sterke bijdrage tot het milieudoel wordt de totale oppervlakte onder de agromilieumaatregel gerekend, bij matige bijdrage wordt de helft van de oppervlakte mee geteld.

	Biodiversiteit	Waterkwaliteit	Klimaatverandering	Bodemkwaliteit	Vermijden van marginalisering gronden
Mechanische onkruidbestrijding	0	1	0	1	0
Verwarringstechniek	0,5	1	0	0	0
Hoogstamboomgaarden	1	0	0	0	0
Lokale veerassen	0	0	0	0	0
Vlinderbloemigen	0,5	0,5	0,5	1	0,5
Milieuvriendelijke sierteelt	0	1	0	0,5	0
Hectaresteun biolandbouw	0,5	1	0	1	0
BO Perceelsrandenbeheer	1	1	0	0	1
BO Soortenbescherming	1	0	0	0	0,5
BO Erosiebestrijding	0	0,5	0	1	0
BO Water	0	1	0	0,5	0
BO Kleine Landschapselementen	0,5	0	0	0	1
Groenbedekking	0	1,0	0	1	0,5
BO Botanisch beheer	1	0	0	0	0,5
BO Natuur	1	0	0	0	0,5